

CC014

**กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการ
เลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษา ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย**

นางสาวกาญจนา แสนศาลา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**Strategies for the Election Campaigning of the Successful Candidates in the
Member of Parliament Election from General Election in B.E. 2550 :
A Case Study of the Election Winners in Loei Province**

Miss Kanchana Saensala

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษาผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย

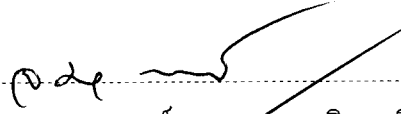
ชื่อและนามสกุล นางสาวกาญจนา แสนศาลา

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

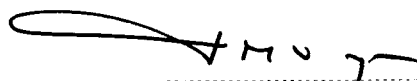
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

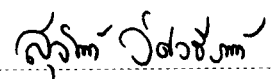
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 25 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล ซึ่งเป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาร่วม เป็นผู้ควบคุมในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และติดตาม
การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข คุณพัฒนา สังขทรัพย์ คุณนันทนา
ทิมสุวรรณ คุณเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย ที่ได้ให้ความร่วมมือ
ในการสัมภาษณ์ในเชิงลึก โดยได้ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง เกี่ยวกับเทคนิค วิธีการในการหาเสียงเลือกตั้ง
เพื่อให้ได้รับชัยชนะในการแข่งขันทางการเมือง และขอขอบคุณทีมงานพรรคหาเสียงเลือกตั้งของ
ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลยทุกคน
ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการวิจัยทุกกรณี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน
ที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

กาญจนา แสนศาลา

กรกฎาคม 2552

ชื่อวิทยานิพนธ์ กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษา ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย
ผู้วิจัย นางสาวกาญจนา แสนศาลา ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข (2) รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน
สุวรรณมงคล ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย จำนวน 4 คน พร้อมทั้งงานหาเสียง จำนวน 12 คน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสร็จสิ้นลง และเก็บข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอการวิจัยโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย มีกลวิธีหาเสียงเลือกตั้ง ดังนี้ (1) กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ ได้แก่ การโฆษณาหาเสียงด้วยการติดป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แจกจ่ายแผ่นพับ แผ่นปลิว แนะนำตัวเอง โดยการเน้นชื่อ หมายเลข ผลงานของตนเอง และเครือข่ายที่เคยเป็น ส.ส. นำเสนอนโยบายพรรค สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับตนเอง ใช้รถแห่หาเสียงทุกวันก่อนการเลือกตั้ง 1 เดือน จัดเวทีปราศรัยหาเสียงครอบคลุมพื้นที่เลือกตั้ง เน้นผลงานเดิมของตนเองและเครือข่าย นำเสนอนโยบายพรรคที่เคยประสบผลสำเร็จ ใช้วิธีเคาะประตูบ้านเพื่อพบปะประชาชน ให้ครบทุกหลังคาเรือน ประชาสัมพันธ์นโยบายพรรคผ่านวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย และ (2) กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การให้บริการ ช่วยเหลือ อุปถัมภ์ การอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนก่อนการประกาศให้มีการเลือกตั้ง มีการจัดตั้งระบบเครือข่ายห้วคະແນนในพื้นที่ และห้วคະແນนในพื้นที่ใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อตัดคะแนนฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งการใช้กลวิธีด้านการเงิน

คำสำคัญ กลวิธีหาเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลย

Thesis title: Strategies for the Election Campaigning of the Successful Candidates in the Member of Parliament Election from the General Election in B.E. 2550 :
A Case Study of the Election Winners in Loei Province

Researcher: Miss Kanchana Saensala; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Thesis advisors:** (1) Dr. Senee Comsook , Associate Professor; (2) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor; **Academic Year:** 2009

Abstract

The purpose of this research was to study the strategies for the Election Campaigning of the Successful Candidates in the general election in Loei province on 23rd December 2007.

This qualitative research was used for collecting data by specifically in-depth interview of the 4 winners in Loei with 12 vote campaigners and 4 officers in the Office of the Election Commission of Loei province, totalling 20 people after the election and collected the data from the study of documents involved and finally presented the research by analytic description.

The findings of the study implied that the winners in Loei province had many strategies for election campaigning as follows : (1) Formal strategies: using advertising notice boards, posters, author leaflets, focusing on the name, number, former success, and relatives who were once Members of the Parliament. Presenting the party policies and creating positive self image, and using trucks wandering around to campaign for the votes every single day for a period of one month before the election were also utilized. Other strategies were campaigning on stage everywhere in the election area, focusing on self and relative success, presenting the party's success, wandering around and knocking at the doors in order to meet the people of every house, announcing party policies through radio of Thailand and (2) informal strategies were servicing, helping, supporting, facilitating people before the declaration of the election day, setting the system of the heads of voting in the area. The heads of voting used various strategies in order to reduce the votes of the oppositions including financial strategy.

Keywords: Strategies for the Election Campaigning, the Members of the parliament, Loei

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	8
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	13
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน.....	14
ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
รูปแบบการวิจัย.....	32
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
สรุปการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	98
ก แนวทางการสัมภาษณ์.....	99
ข เอกสารแผ่นปลิวหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง.....	104
ค ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง.....	106
ง ภาพถ่ายและประวัติของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	แสดงข้อมูลของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก..... 33
ตารางที่ 3.2	ตารางการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก..... 36
ตารางที่ 4.1	แสดงข้อมูลสื่อโฆษณาหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง..... 40
ตารางที่ 4.2	แสดงกลวิธีการใช้รถแห่หาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง..... 46
ตารางที่ 4.3	แสดงข้อมูลการปราศรัยหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง..... 50
ตารางที่ 4.4	แสดงข้อมูลการเกาะประตูบ้านและลงพื้นที่พบประชาชน ของผู้ชนะการเลือกตั้ง..... 57
ตารางที่ 4.5	แสดงข้อมูลค่าใช้จ่ายของผู้ชนะการเลือกตั้ง..... 68
ตารางที่ 4.6	สรุปกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้ง ในจังหวัดเลย..... 74

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมประชาธิปไตยทั่วไป ถือเอาการเลือกตั้งเป็นกลไก เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดของการปกครองประเทศ เป็นสิ่งกำหนดตัวบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่ทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติ ตามกรอบกติกาที่รัฐธรรมนูญของประเทศบัญญัติไว้ ประชาธิปไตยกับการเลือกตั้งจึงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้งในลักษณะที่การเลือกตั้งเป็นกลไกให้ได้มาซึ่งตัวแทนของประชาชนที่ได้รับการยอมรับทั่วไป ขณะที่การปกครองแบบประชาธิปไตยก็อาศัยการเลือกตั้งเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมต่อการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายการเมืองในสถานะแห่งตัวแทนของประชาชน สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยคือ ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจในการปกครองบริหารประเทศ แต่ประชาชนกว่า 65 ล้านคนจะเข้าไปปกครองบริหารประเทศทั้งหมดด้วยตนเองนั้น ย่อมเป็นไปได้ จึงต้องมอบอำนาจอธิปไตยให้แก่ตัวแทนที่ตนเลือกเพื่อให้ไปทำหน้าที่แทน (สิงห์ สิงห์ขจร ,2548) ในทางกลับกันผู้แทนที่ราษฎรเลือกเข้าไปทำหน้าที่จะต้องระลึกถึงอยู่เสมอว่า ต้องทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์และมีประสิทธิภาพ มิฉะนั้นประชาชนจะไม่สนับสนุนให้โอกาสกลับเข้ามาทำหน้าที่อีก

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2476 ถึง พ.ศ.2550 มีการเลือกตั้งทั่วไปมาแล้ว 23 ครั้ง (นับถึงการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550) ในยุคสมัยของ 3 รัชกาล โดยเป็นการเลือกตั้งในช่วงรัชกาลที่ 7 จำนวน 1 ครั้ง ช่วงรัชกาลที่ 8 จำนวน 3 ครั้ง และช่วงรัชกาลที่ 9 จำนวน 19 ครั้ง เมื่อพิจารณาข้อมูลการเลือกตั้ง ส.ส.ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 พบว่า เป็นการเลือกตั้งทางอ้อมในระบบรวมเขต ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยให้กรมการอำเภอจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงในตำบลนั้น แล้วให้เลือกตั้งผู้แทนตำบล ๆ ละ 1 คน เมื่อได้ผู้แทนตำบลแล้ว ผู้แทนตำบลจึงมาออกเสียงเลือกตั้ง ส.ส.ของจังหวัด ซึ่งผู้แทนตำบลมีสิทธิเลือก ส.ส. ได้เท่ากับจำนวน ส.ส.ที่จังหวัดนั้นพึงมีได้ ส.ส.รวมทั้งสิ้น 78 คน ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 1 นี้ มีจังหวัดที่มี ส.ส.ได้ 3 คน 2 จังหวัดคือ

พระนคร และอุบลราชธานี จังหวัดที่มี ส.ส. ได้ 2 คน มี 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ นครราชสีมา มหาสารคาม และร้อยเอ็ด นอกจากนั้น เป็นจังหวัดที่มี ส.ส. ได้ 1 คน มีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 4,278,231 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 1,773,532 คน คิดเป็นร้อยละ 41.45 จนถึงการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 23 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ที่มี ส.ส. ทั้งระบบเขตเลือกตั้งและระบบสัดส่วนตามกลุ่ม จังหวัด รวมทั้งสิ้น 480 คน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกือบ 45 ล้านคน ในระยะเวลาทั้งสิ้น 75 ปี ภายใต้ กฎเกณฑ์การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 18 ฉบับ โดยแต่ละช่วงเวลาการเลือกตั้งจะมีสภาพเหตุการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ซึ่งบางช่วงเวลาเป็นการเลือกตั้งภายใต้กฎหมายที่มีความเป็นประชาธิปไตย เช่น การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 10 และ 11 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517 บางช่วงเป็นการเลือกตั้งภายใต้กฎหมายที่ไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ ได้แก่ การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 5 ถึงครั้งที่ 9 เพราะเป็นยุคทหารเข้ากุมอำนาจรัฐ (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2551) ต่อมาใน พ.ศ.2540 ก่อเกิดรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (ฉบับที่ 16) อันเป็นการผ่าตัดการเมืองไทยขนานใหญ่ เปลี่ยนระบบการเลือกตั้งเกือบทั้งหมด มีองค์กระออิสระมาดำเนินการและควบคุมการเลือกตั้ง คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ส.ส. มี 2 ระบบ รวม 500 คน มาจากเขตเลือกตั้ง 400 คน เขตละ 1 คน มาจากระบบบัญชีรายชื่อ 100 คน การเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 เป็นการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิรูปทางการเมืองครั้งใหญ่ เนื่องจากเดิมเป็นที่เชื่อกันอย่างกว้างขวางว่า มีการทุจริตการเลือกตั้งและซื้อเสียงกันอย่างมโหฬาร ก่อให้เกิดระบบธุรกิจการเมือง ระบบโควตาในการกำหนดแบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าทางการเมืองที่อยู่อย่างจำกัด ซึ่งหมายถึง อำนาจ หรือตำแหน่งทางการเมือง จากการปฏิรูปทางการเมืองและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งครั้งนี้ ก็อยู่จนครบ 4 ปี และมีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 แต่ดูเหมือนผลการเลือกตั้งครั้งนี้ ก็ผูกขาดอยู่เพียงพรรคการเมืองเดียว นั่นคือ พรรคไทยรักไทย จนเกิดกระแสโยบายประชานิยมขึ้น และนำมาซึ่งความขัดแย้งทางการเมืองของกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ จนก่อให้เกิดการรัฐประหารขึ้น เมื่อ 19 กันยายน 2549 จากนั้นได้มีการปฏิรูปการเมืองขึ้นอีกครั้ง โดยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ซึ่งการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งและคณะทำงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มาโดยตลอด เนื่องจากกฎหมายเลือกตั้งได้เปลี่ยนแปลงบ่อย ผู้สมัครจึงจำเป็นต้องพัฒนาและศึกษากลวิธีหาเสียงต่าง ๆ เพื่อเอาชนะผู้สมัครที่เป็นคู่แข่ง

ซึ่งในปัจจุบันพัฒนาการของการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้มีพัฒนาการเทคนิค วิธีการหาเสียงอย่างหลากหลายมากกว่าการหาเสียงรูปแบบเดิม ๆ ที่ผ่านมาจากอดีตมาก โดยสมัยแรก ๆ จะใช้แผ่นปลิวและป้ายโฆษณา เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักหน้าตา ผู้สมัคร พร้อมระบุนิยมหลัง คุณสมบัติส่วนตัว ความสามารถ และตำแหน่งหน้าที่การงาน เป็นต้น ต่อมาก็เริ่มมีการใช้คำขวัญในการหาเสียง การบรรยายสรรพคุณของตัวผู้สมัคร การสัญญาว่าจะทำอะไรให้ ถ้าได้รับเลือกตั้ง มากกว่าที่จะกล่าวถึงนโยบายพรรคหรือประเด็นปัญหา ต่อมาเริ่มมีการเคาะประตูตามบ้านและนำมหรสพมาแสดง เพื่อดึงดูดให้ประชาชนมาฟังการปราศรัย(วรสิทธิ์ โรจน์พานิช 2516 อ้างถึงใน ศรีจันทร์ เสริมเลิศอารีย์ 2544: 17) ต่อมาในยุคที่เทคโนโลยีพัฒนามากขึ้น มีการนำเอาเครื่องมือทางการตลาดที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างการยอมรับมาใช้ เช่น การวิจัยตลาด การโฆษณาผ่านทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต แต่ก็ยังมีการใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายเข้ามาบ้าง อาทิ การกล่าวโจมตีคู่แข่ง การใส่ร้ายป้ายสี การใช้เงินซื้อเสียง ล่าสุกกลวิธีหาเสียงที่สำคัญเมื่อครั้งการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 23 ธันวาคม 2550 ได้มีการโฆษณาหาเสียงโดยนำเอานโยบายพรรคของแต่ละพรรคมาเป็นจุดขาย โดยเฉพาะนโยบายประชานิยม ซึ่งนับว่าเป็นจุดที่ดึงดูดสนใจให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้งระดับรากหญ้าเป็นอย่างมาก กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งต่าง ๆ ที่ผ่านมา สามารถสะท้อนให้เห็นถึงพัฒนาการทางการเลือกตั้งของไทยมากขึ้น รวมถึงทำให้ทราบว่า ประชาชนในประเทศไทยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นแค่ไหน เพราะจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมา ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะสังกัดพรรคที่มีนโยบายประชานิยม และมีทุนทางการเมืองที่สามารถโฆษณาหาเสียงได้หลากหลายวิธี และมีเทคนิคมากมายที่สามารถเอาชนะคู่แข่งได้อย่างท่วมท้น

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การเลือกตั้ง ส.ส.มีข้อสังเกตหลายประการที่แสดงให้เห็นว่าประชาชนไม่เข้าใจคุณค่าการเลือกตั้ง มีการซื้อเสียงมากขึ้น มีการใช้อำนาจรัฐเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองและผู้สมัคร การเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองใช้วิธีการที่ขัดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ส.ส. ไม่มีคุณภาพที่คิพอที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง ส.ส. ไม่มีอุดมการณ์ทางการเมือง แต่จะรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของตนเอง และการใช้ระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่นจนทำให้นำไปสู่ความสำเร็จในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ด้วย (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ ,2551) วิธีการดังกล่าวข้างต้น เป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทยมีความก้าวหน้าช้า ดังจะเห็นได้จากปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงไม่ลดลง และก่อให้เกิดการยุบพรรคการเมือง ตลอดจนการตัดสิทธิ์ทางการเมืองของนักการเมืองไทยในปัจจุบัน

ในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่อื้อฉาวมากที่สุด เกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียง เกิดขึ้นที่ภาคอีสาน เป็นการเลือกตั้งซ่อมที่จังหวัดร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ.2524 โดยกล่าวกันว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง(ซ่อม) จังหวัดร้อยเอ็ดในครั้งนั้น ใช้เงินซื้อเสียงประมาณ 30 ล้านบาท ซึ่งต่อมาเรียกชื่อเหตุการณ์นี้ว่า “โรคร้อยเอ็ด” และต่อมาได้ขยายตัวไปทั่วประเทศไทย การที่ผู้สมัครนิยมจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนนี้สะท้อนว่า วิธีการนี้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะทำให้ชนะการเลือกตั้งได้ แต่ต้องอาศัยองค์ประกอบอย่างอื่นด้วย เช่น ซื้อเสียงผู้สมัคร การบริหารจัดการหัวคะแนน การจัดองค์กรการหาเสียง เป็นต้น การซื้อเสียงปรากฏมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ซึ่งจะเห็นได้จากนักธุรกิจการเมืองส่วนใหญ่จะประสบความสำเร็จทางการเมืองจากการซื้อเสียงในสองภาคนี้ นอกจากนั้น มีข้อสังเกตประการหนึ่งในกรณีที่นายทุนจากต่างถิ่นมุ่งไปลงสมัครรับเลือกตั้งในต่างจังหวัด จะใช้อำนาจเงินเป็นเครื่องมือบุกเบิกที่สำคัญ ภายในพื้นที่ที่มีการครอบครองฐานทางเศรษฐกิจโดยนายทุนท้องถิ่นอยู่แล้ว ความผูกพันระหว่างฐานเศรษฐกิจของผู้สมัครกับฐานคะแนนเสียงของตน ก็ปรากฏเด่นชัดขึ้นเช่นกัน กล่าวคือ สภาพเศรษฐกิจภายในจังหวัดจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดประเภทของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น กลุ่มทุนฐานทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ในพื้นที่ที่มีป่าไม้ มีภูเขา นายทุนค้าไม้และนายทุนโรงโม่หินมีแนวโน้มจะสมัคร ส.ส.มาก (สมบัติ จันทรวงศ์ ,2536)

จังหวัดเลยก็เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 14 อำเภอ 89 ตำบล 910 หมู่บ้าน และ 20 ชุมชนเมือง เนื้อที่ประมาณ 7,140,482 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 6.77 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่เหนือสุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 520 กิโลเมตร(เส้นทางกรุงเทพฯ-ชัยภูมิ) ภูมิประเทศส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นที่สูงและภูเขา ที่ราบมีน้อยประมาณร้อยละ 20 ประชาชนอาศัยอยู่ในเขตที่ราบ แต่ใช้พื้นที่สูงในการเกษตรกรรม จึงมีปัญหาเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์ครอบครองที่ดิน ประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเลย ประกอบไปด้วยกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ คนไทยเลย ซึ่งคนเมืองเลยจะเรียกตนเองว่า “ไทยเลย” ชาวไทดำ คือ คนที่อพยพมาจากแคว้นพวน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แล้วมาตั้งรกรากที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ,ชาวไทพวน คือ คนที่อพยพมาจากเมืองเตาไฟ หลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตั้งรกรากอยู่ที่อำเภอเชียงคาน และอำเภอเมืองเลย ชาวไทได้ คือคนที่อพยพมาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสาน ส่วนใหญ่จะมาจาก กาลสินธุ์ อุบลราชธานี ยโสธร , คนใต้ ก็คือกลุ่มคนที่มาจากภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อเข้ามาทำสวนยางในจังหวัดเลย (อริญญา สุวรรณดี, 2530) แม้จังหวัดเลยจะเป็นจังหวัดเล็ก ๆ มีประชากรประมาณ 603,988 คน (สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง, 2550) เท่านั้น แต่ก็ประกอบไปด้วย

กลุ่มคนหลากหลายเผ่าพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม จึงทำให้ประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องมุมมองการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ และการเมืองการปกครอง

นับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2476 ถึงการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 23 เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 จังหวัดเลยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสิ้น 27 คน เป็นชาย 21 คน หญิง 6 คน อาชีพก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจ รองลงมาได้แก่ รับราชการ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยาวนานมากที่สุด คือ นายทศพล สังขทรัพย์ จำนวน 9 สมัย ระยะเวลา 18 ปี 3 เดือน 25 วัน ในขณะที่ผู้ดำรงตำแหน่งสั้นที่สุดคือ นายบัวพัน ไชยแสง 1 สมัย ระยะเวลา 6 เดือน 18 วัน ส.ส.ที่ย้ายพรรคมากที่สุด คือ นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข จำนวน 4 พรรค มีภูมิกำเนิดโดยการเกิดในจังหวัดเลยจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 44 เครือข่ายทางการเมืองที่ให้การสนับสนุนนักการเมืองและความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับประชาชนในช่วงการเลือกตั้งระหว่าง พ.ศ.2476 ถึง พ.ศ.2500 ส่วนใหญ่เป็นความสัมพันธ์แบบเครือญาติทั้งในแบบเครือญาติตระกูลและเครือญาติเกื้อกูล การเลือกตั้งในปี พ.ศ.2512 เป็นยุคแรกที่นักธุรกิจเข้ามาสู่การเมืองระดับชาติ โดยมีความสัมพันธ์เครือข่ายธุรกิจระหว่างจังหวัด ได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มธุรกิจค้าไม้และสมาชิกสภาจังหวัดเลยที่มาจากภาคตะวันออก เริ่มมีการใช้เงินซื้อเสียงการใช้อิทธิพลข่มขู่หัวคะแนน และการสร้างระบบอุปถัมภ์กับหัวคะแนน การเลือกตั้งหลังจากปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา นักการเมืองกลุ่มคุณภาพยึดอุดมการณ์ประชาธิปไตย พ่ายแพ้การเลือกตั้งและไม่ได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกเลย ในขณะที่นักการเมืองกลุ่มชนกิจการเมืองเข้ามามีบทบาทและประสบความสำเร็จทางการเมืองทุกเขตเลือกตั้ง (ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์, 2551)

โดยจะเห็นได้จากการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 19 เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2539 พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก อดีต ส.ส.จังหวัดเลย เขตเลือกตั้งที่ 1 ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. อีกครั้งในสังกัดพรรคชาติพัฒนาคู่กับนางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด ในการเลือกตั้งครั้งนี้ พลเอกอาทิตย์ฯ ไม่ได้รับการเลือกตั้งในขณะที่ นางพวงเพ็ชร ชุนละเอียด ผู้สมัครหน้าใหม่และไม่ใช่นักการเมืองที่มีชื่อเสียงที่สมัครคู่กัน ได้รับเลือกตั้ง ทำให้มีกระแสข่าวว่า พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เสียใจมากที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง และได้จัดทำแถลงการณ์และใช้รถแห่กระจายเสียงพูดแสดงความรู้สึกเสียใจที่ประชาชนชาวจังหวัดเลยไม่ให้การสนับสนุน ทั้ง ๆ ที่ได้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่จังหวัดเลยมากมายหลายปี เหตุการณ์นี้นำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางการเมืองจังหวัดเลยอย่างกว้างขวางว่าเป็นการเลือกตั้งที่มีการใช้เงินซื้อเสียงอย่างมากมาที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในการเมืองจังหวัดเลย และในคืนก่อนลงคะแนนเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้สมัคร ส.ส.คนหนึ่ง ได้โทรศัพท์

มาพูดคุยเพื่อขอให้ซื้อเสียง โดยใช้เงิน 5 ล้านบาท แต่พลเอกอาทิตย์ กำลังเอกปฏิเสธที่จะซื้อเสียง จนทำให้ไม่ได้รับเลือกตั้ง (สัมภาษณ์นางยอดคิม บำรุงราชหิรัญ, 20 ตุลาคม 2550)

นอกจากการสร้างเครือข่ายทางการเมืองแล้ว นักการเมืองจังหวัดเลยยังมีการพัฒนารูปแบบการหาเสียงและวิธีการสร้างคะแนนนิยม โดยส่วนใหญ่ไม่เน้นการปราศรัยหาเสียง แต่จะชูภาพลักษณ์ของหัวหน้าพรรค ผลงานในอดีต การสร้างคะแนนนิยมจะต้องอาศัยเงินเป็นตัวขับเคลื่อน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเครือข่ายหัวคะแนน ทั้งที่เป็นผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี ตลอดจนสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับทางราชการ โดยการเข้าร่วมงานพิธีทางศาสนา รัฐพิธี ออกงานสังคம்ப่อยครั้ง เพื่อให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่รู้จักคุ้นเคย จากนั้นก็จะอาศัยใช้ประโยชน์จากกลไกของราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเอง ในปัจจุบันการหาเสียงในจังหวัดเลยจะนิยมชูนโยบายประชานิยม และออกให้บริการแก่ประชาชนในทุกกิจกรรมสาธารณะที่มีขึ้น บางพรรคก็มีการพัฒนาในเรื่องการสื่อสารทางการเมือง โดยการกล่าวหา ใส่ร้าย อาศัยสื่อต่าง ๆ ช่วยปล่อยข่าวทำลายชื่อเสียงคู่แข่ง

ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลย นั้น เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย ได้แบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย เป็น 2 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 2 คน จากเดิมเคยแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญปี 2540 เป็น 4 เขต เขตละ 1 คน ซึ่งการแบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่นี้ ได้ปรากฏมีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคน ได้ร้องเรียนคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลยว่า เป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้สมัคร และกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม บางคนเท่านั้น แต่ผู้สมัครบางกลุ่มได้เห็นด้วยกับการแบ่งเขตเลือกตั้งดังกล่าวว่าเหมาะสมที่สุด เพราะเขตเลือกตั้งที่ใช้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ได้เคยใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี 2525 – 2538 ประชาชนคุ้นเคยมาก่อนแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จ.เลย ,2550)

การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ของจังหวัดเลยครั้งนี้ จึงเป็นเหตุทำให้มีการแข่งขันต่อสู้กันทางการเมืองค่อนข้างสูงมากยิ่งขึ้นในทุกเขตเลือกตั้ง มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมทั้ง 2 เขต จำนวน 46 คน 12 พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนต้องอาศัยกลวิธี รูปแบบ เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการหาเสียง เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งเก่าและใหม่ได้ และผลการเลือกตั้งปรากฏว่า มีผู้สมัครฯ หลายคนที่เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดเลย และมีศักยภาพทางการเมืองสูง แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ผู้ชนะการเลือกตั้ง กลับเป็นผู้สมัครหน้าใหม่จำนวน 2 คน ซึ่งผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลยครั้งนี้ เป็นผู้หญิงจำนวน 3 คนด้วยกัน และเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ที่สามารถเอาชนะผู้สมัครหลายคนที่เคยได้รับเลือกตั้งมาก่อน และเป็นที่น่าคิดว่า

จะได้รับเลือกตั้งในครั้งนี้ ที่สำคัญ การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 ก่อให้เกิดปัญหากับผู้สมัครหลายคน เกี่ยวกับพื้นที่หาเสียง และผู้ดำเนินการหาเสียงของแต่ละคน เนื่องจากแต่ละพรรคต้องวางแผน และระดมทีมงานเพื่อหาเสียงกับพื้นที่ใหม่ ซึ่งผู้สมัครบางคน ยังไม่ได้ลงพื้นที่หาเสียงมาก่อนแต่อย่างใด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาดังประเด็นที่ว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลย จำนวน 4 คนนั้น มีกลวิธีหาเสียง อย่างไรบ้างที่น่าสนใจ จึงทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสาเหตุที่เลือกศึกษาเขตเลือกตั้งจังหวัดเลย เนื่องจากจังหวัดเลย มีกลุ่มคนที่มาอาศัยอยู่หลากหลาย แดกต่างทั้งด้านวัฒนธรรม ภาษา ความคิดทางการเมือง ซึ่งในการศึกษาวิจัยภาคการเมืองต่าง ๆ ที่ผ่าน ๆ มานั้น มักจะมุ่งเน้นไปที่จังหวัดใหญ่ ๆ เศรษฐกิจที่ค่อนข้างดี แต่จังหวัดเลยเป็นจังหวัดหนึ่งที่ไม่มีการศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองมากนัก ทำให้หลักฐานทางการศึกษาการเมืองในจังหวัดเลยหาได้ค่อนข้างยาก อีกทั้ง ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่จังหวัดเลย และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง จึงสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอันหลากหลายและเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของจังหวัดเลย ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยให้ความสำคัญ และเน้นที่เทคนิควิธีการทางการเมืองการหาเสียง ที่นำมาซึ่งชัยชนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย อันจะทำให้รู้ถึงความเป็นมา วิธีการหาเสียง และสามารถเชื่อมโยงภาพการเมืองระดับชาติในจังหวัดเลยได้อย่างต่อเนื่องทั้งในอดีต จนถึงปัจจุบัน และยังเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง และการศึกษาทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์ และมีเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมด้านการเมืองจังหวัดเลย ซึ่งจะทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดเลยหลากหลายมากขึ้น ตลอดจนสามารถนำเนื้อหาสาระ องค์ความรู้จากการศึกษาวิจัยไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางการเมือง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาาระบบประชาธิปไตยต่อไปในอนาคตได้

2. ประเด็นปัญหาการวิจัย

ผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลย มีกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งอย่างไรบ้าง

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลย

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางการเมืองและแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะด้านเทคนิค วิธีการหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้ชนะการเลือกตั้งได้นำมาใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ผู้ศึกษาสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนี้

ผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย มีการใช้กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งที่ประกอบไปด้วย

1. กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ ได้แก่

- การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง ประกอบไปด้วย การติดป้ายโฆษณา ไปสเตอร์ แผ่นปลิว แผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัคร การใช้รถแห่ เสียงเพลง คำขวัญจูงใจ
- การปราศรัยหาเสียง
- การเคาะประตูบ้านและลงพื้นที่พบปะพูดคุยกับประชาชน
- การออกสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารสิ่งพิมพ์อื่น

2. กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่

- การกล่าวโจมตี ข่มขู่ ทำทนายและใส่ร้ายคู่แข่ง
- การซื้อสิทธิ ขายเสียง ประกอบไปด้วย การซื้อเสียงแบบเปิดเผย และไม่เปิดเผย

3. กลวิธีด้านการเงิน

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษาและประชากร ได้แก่ เขตเลือกตั้งของจังหวัดเลย จำนวน 2 เขต 14 อำเภอ ประชากรศึกษา คือ ผู้ชนะการเลือกตั้งของจังหวัดเลยเมื่อ 23 ธันวาคม 2550

จำนวน 4 คน ผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งจากทีมงานรณรงค์หาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง
ทั้ง 4 คน รวมทั้งสิ้น 28 คน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย
จำนวน 16 คน

5.2 ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

5.2.1 ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 จำนวน 4 คน
ดังนี้

- 1) นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข(เขต 1)
- 2) นางพัฒนา สังขทรัพย์(เขต 1)
- 3) นางนันทนา ทิมสุวรรณ(เขต 2)
- 4) นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข(เขต 2)

5.2.2 ผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน สุ่ม
ตัวอย่างจากทีมงานของผู้ชนะการเลือกตั้ง ทีมละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

5.2.3 เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย โดยสุ่ม
ตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการเลือกตั้ง จำนวน 2 คน ฝ่ายสืบสวนสอบสวน จำนวน 2 คน
รวม 4 คน

5.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ กลวิธี รูปแบบ เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับการ
หาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลยทั้ง 4 คน

5.4 ระยะเวลาในการศึกษา เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดย
ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการสัมภาษณ์ผู้ชนะการเลือกตั้ง ตลอดจนทีมงานผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงของ
ผู้ชนะการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย ด้วยตนเอง
พร้อมผู้ช่วยวิจัย จำนวน 6 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน 2551 ถึง
เดือนมีนาคม 2552 รวมระยะเวลา 6 เดือน ซึ่งในการเก็บข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
ภายหลังจากการเลือกตั้งแล้ว

6. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาในช่วงหลังจากการเลือกตั้งเสร็จแล้ว
และผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

6.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary study) โดยการศึกษาเอกสาร งานวิชาการ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลประชากร ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง หนังสือสั่งการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากแหล่งข้อมูลที่ สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย ที่ว่าการอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย ที่ว่าการอำเภอเมืองเลย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ห้องสมุดวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

6.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์

เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ได้แก่ ผู้ชนะการเลือกตั้งของจังหวัดเลยจำนวน 4 คน ผู้ดำเนินการ รมรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน สุ่มตัวอย่างจากทีมงานฯของผู้ชนะการ เลือกตั้ง ทีมละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดเลย จำนวน 4 คน โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 6 คน เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับวัตถุประสงค์และเครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบ เก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพา หรือมปรีนเตอร์

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 กลวิธี หมายถึง กลยุทธ์ต่าง ๆ หรือเทคนิค วิธีการพลิกแพลง ต่าง ๆ ทุกรูปแบบที่ ทำให้การหาเสียงเลือกตั้งประสบความสำเร็จ

7.2 การหาเสียง หมายถึง กระบวนการหาความนิยมและคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง

7.3 กลวิธีหาเสียง หมายถึง วิธีการให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยใช้ความรู้ความชำนาญ และเทคนิควิธีการพลิกแพลงต่างๆ ทุกรูปแบบ

7.4 กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ หมายถึง วิธีการและรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งที่ เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ ดำเนินการหาเสียงอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย

7.5 กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง วิธีการและรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง ที่ไม่อยู่ในระเบียบกฎหมายการเลือกตั้งที่กำหนดให้กระทำได้ รวมถึงวิธีการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย ละเมิดกฎหมาย อาทิ การซื้อสิทธิ ขายเสียง

7.6 ผู้ชนะการเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ชนะการเลือกตั้งของจังหวัดเลยเมื่อ 23 ธันวาคม 2550 ได้แก่

1. นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครหมายเลข 1 พรรคพลังประชาชน เขต 1

2. นางพัฒนา สังขทรัพย์ ผู้สมัครหมายเลข 2 พรรคพลังประชาชน เขต 1

3. นางนันทนา ทิมสุวรรณ ผู้สมัครหมายเลข 9 พรรคพลังประชาชน เขต 2

4. นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครหมายเลข 10 พรรคพลังประชาชน เขต 2

7.7 ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หมายถึง ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งของจังหวัดเลยทั้งหมด (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) เมื่อ 23 ธันวาคม 2550

7.8 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดเลย (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550

7.9 กลยุทธ์ หมายถึง เล่ห์เหลี่ยมการชิงชัยในการเลือกตั้ง รูปแบบ วิธีการให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้หมายความรวมถึง การหาผู้สนับสนุนทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองด้วย

7.10 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนคนสัญชาติไทยในจังหวัดเลย ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของจังหวัดเลย ไม่น้อยกว่า 90 วัน

7.11 การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง วิธีดำเนินการประชาสัมพันธ์ตามขั้นตอนเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดสารและสื่อไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผ่านกระบวนการโน้มน้าวใจ เพื่อให้ประชาชนมาลงคะแนนให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

7.12 คณะกรรมการการเลือกตั้ง หมายถึง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย

7.13 กฎหมายเลือกตั้ง หมายถึง พ.ร.บ. ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 และระเบียบ กกต. ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. 2550

7.14 หัวคะแนน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ชักชวน ชักจูง ผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในเขตของตนให้ลงคะแนนให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคพรรคหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง รวมทั้งเป็นผู้ที่พยายามชักจูงไม่ให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกฝ่ายตรงข้ามด้วย

7.15 การซื้อเสียงแบบเปิดเผย หมายถึง การใช้ระบบอุปถัมภ์ การให้ความช่วยเหลือให้บริการประชาชน การบริจาคทรัพย์สินให้ส่วนรวม การทำบุญ การช่วยงานประเพณีต่าง ๆ โดยมีเจตนาเล็งเห็นผลทางการเมือง โดยกระทำก่อนมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง และหลังจากได้รับการรับรองผลการเลือกตั้งแล้ว ซึ่งเท่ากับเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยทั่วไป

7.14 การซื้อเสียงแบบไม่เปิดเผย หมายถึง การให้อามิส สินจ้าง การให้เงินทุนช่วยเหลือต่าง ๆ ในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งแล้ว เพื่อให้ประชาชนไปลงคะแนนเสียงให้ โดยลักษณะการกระทำดังกล่าวถูกระบุในกฎหมายเลือกตั้งว่าผิดกฎหมาย

7.15 **ทีมงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง** หมายถึง คณะบุคคลที่เป็นแกนนำช่วยเหลือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดเลยทั้ง 4 คน ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ตามขั้นตอนและเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดสารและสื่อไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ผ่านกระบวนการโน้มน้าวใจ เพื่อให้ประชาชนมาลงคะแนนให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมไปถึงการทำทุกวิถีทางให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งลงคะแนนให้กับฝ่ายของตน

7.16 **อุปถัมภ์** หมายถึง การค้ำจุน การค้ำชู การสนับสนุน การเลี้ยงดู และการให้ความช่วยเหลือกับประชาชน ในการเดินทางทางการเมือง เพื่อให้ตนเองชนะการเลือกตั้ง

7.17 **เงิน** หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลกำหนดขึ้นไว้เพื่อใช้ชำระหนี้ตามกฎหมายได้แก่ เหรียญ ธนบัตร

7.18 **อิทธิพล** หมายถึง ศักยภาพแห่งความสามารถเฉพาะตัวบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่มีความสามารถโน้มน้าวให้คนอื่น ๆ เปลี่ยนแปลงเจตคติ ความคิดเห็น และพฤติกรรม โดยปราศจากการขู่บังคับ และใช้กำลัง

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ทำให้ทราบถึงกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550

8.2 ทำให้สามารถเชื่อมโยงภาพการเมืองระดับชาติในจังหวัดเลยได้ โดยสามารถนำไปเป็นข้อมูลทางวิชาการเพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางการเมือง และส่งเสริมการพัฒนาระบบประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยได้แยกประเด็นหัวข้อในการศึกษา ดังนี้

- 1.ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
- 2.ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน
- 3.ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ
- 4.แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- 5.แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง
- 6.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

ระบบอุปถัมภ์ (Patron-Cent) วิวฒนาการมาจากระบบชนชั้นและสถานภาพทางสังคม (Class and Status) ตามแนวคิดของ Max Weber (Cosser and Rosenberg, 1964 : 401 อ้างถึงใน สุคาพร พัดแสง ,2548) คือ ผู้มีฐานะสูง มีทรัพย์สินมาก เป็นผู้อุปถัมภ์จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มีฐานะต่ำกว่า หรือที่ยากจน ซึ่งถือว่าเป็นผู้อยู่ในความอุปถัมภ์ เพื่อต้องการได้รับการยอมรับ หรือเมื่อมีความจำเป็นที่เรียกใช้ก็ได้รับการสนองตอบรวมถึงความจงรักภักดีด้วย

ทฤษฎีนี้ ยังอธิบายว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมืองของไทยเป็นความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์กับผู้ได้อุปถัมภ์ (patron-client relation) ระบบอุปถัมภ์หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนสองสถานภาพ โดยฝ่ายที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง (patrons) จะใช้อำนาจและปัจจัยต่าง ๆ ให้ความคุ้มครองต่ออีกฝ่ายหนึ่งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า (clients) ซึ่งฝ่ายหลังจะตอบแทน โดยการช่วยเหลือในเรื่องทั่ว ๆ ไป และอุทิศตัวรับใช้ผู้อุปถัมภ์ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคกันในแนวนี้ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์จึงเป็นการแลกเปลี่ยนที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนสองกลุ่มดังกล่าวคือ ความสัมพันธ์จะเป็นการตอบแทนบุญคุณกัน โดยผู้อุปถัมภ์ไม่มีวันเป็นหนี้บุญคุณของผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์เลย(สุคาพร พัดแสง, 2548)

ผู้อุปถัมภ์มักจะอาศัยอิทธิพล และทรัพยากรที่มีอยู่ให้บริการ หรือปกป้องคุ้มครองในลักษณะต่าง ๆ ต่อผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ ขณะที่ฝ่ายหนึ่ง คือผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์จะต้องทำอะไร

ต่าง ๆ ตอบแทนความต้องการของผู้อุปถัมภ์ เป็นต้นว่า การช่วยเหลือในการต่อสู้ การช่วยเหลือทางด้านการเมือง เช่น การลงคะแนนเสียงตามที่ผู้อุปถัมภ์ชี้แนะ หรือเป็นหัวคะแนนหาเสียงให้ หรือให้ความช่วยเหลือในกรณีอื่น ๆ อีกมากมาย

ในประเทศโลกที่สาม หรือประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย เช่น กรณีของฟิลิปปินส์ และเคนยา หรือแม้แต่ในประเทศไทย ระบบอุปถัมภ์จะมีอิทธิพลเข้มแข็งมากในชุมชน เพราะในชุมชนต่าง ๆ จะมีคนกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งซึ่งมีจำนวนน้อย เป็นกลุ่มที่ได้เปรียบทางเศรษฐกิจ มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีกว่าคนส่วนใหญ่ เพราะการกระจายรายได้ภายในประเทศยังไม่ดีพอและไม่เป็นธรรม ดังที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไป คนกลุ่มนี้จะใช้ความได้เปรียบดังกล่าวให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือคนส่วนใหญ่ จนคนส่วนใหญ่ในชุมชนยอมเข้ามาอยู่ในอุปถัมภ์ ยอมทำตามที่ผู้อุปถัมภ์ชี้แนะ หรือชี้แนะอย่างขาดเหตุผล เพราะผู้อยู่ภายใต้อุปถัมภ์มักอยู่ในฐานะเสียเปรียบตลอดเวลา การสร้างระบบอุปถัมภ์ขึ้นในลักษณะนี้ มักสร้างได้ง่ายและใช้เวลาไม่นาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้อุปถัมภ์มีฐานะทางการเงินดีมาก ในกระบวนการเลือกตั้ง ผู้มีเงินทุนหาเสียงจำนวนมากจะใช้เงินหาเสียงอย่างไม่มีขีดจำกัดในแทบทุกวิถีทาง จึงอยู่ในฐานะผู้อุปถัมภ์และมีโอกาสได้รับคะแนนเสียงจำนวนมากด้วย (สุดาพร พัดแสง, 2548)

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสังคมชนบทในประเทศไทย ปัจจุบันนี้ ระบบอุปถัมภ์ยังมีอิทธิพลต่อพลเมืองของชนบทอยู่อย่างมาก โดยส่วนใหญ่จะทำให้การอุปถัมภ์โดยการดูแลช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ อาทิ การให้บริการ อำนาจความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งผู้อุปถัมภ์จะหวังผลตอบแทนทางการเมืองจากผู้ได้อุปถัมภ์ในฤดูกาลเลือกตั้ง ซึ่งปรากฏพบเครือข่ายอุปถัมภ์นี้ในรูปแบบ หัวคะแนนที่สร้างบารมี บุญคุณให้กับประชาชนผู้ที่ต้องตกเป็นผู้ได้อุปถัมภ์โดยปริยาย เมื่อสังคมไทยยังยึดติดกับการทดแทนบุญคุณ ก็ต้องทดแทนคุณผู้อุปถัมภ์ด้วยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ และแม้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะไม่ใช่ผู้อุปถัมภ์โดยตรง แต่มีเครือข่ายและเครือข่ายได้สร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ไว้มากพอสมควรแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งแม้จะลงสมัครเพียงครั้งแรกก็จะได้รับคะแนนเสียงตามที่เครือข่ายอุปถัมภ์ได้ให้การช่วยเหลือทุกครั้งไป

2. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนนี้ ซอลลิสเบอร์รี่ (Robert H. Salisbury) ได้พัฒนามาจากทฤษฎีการแลกเปลี่ยนของกลุ่มผลประโยชน์ (An Exchange Theory of Interest Group) โดยเสนอว่า กลุ่มเกิดจากการประสานผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มหรือผู้จัดตั้งกลุ่ม (Group Organizer) กับสมาชิกในกลุ่ม (Group Members) ผลประโยชน์ซึ่งต่างคนต่างได้รับจากกลุ่ม อาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ ความ

ร่วมมือ อุดมการณ์หรืออุดมมุ่งหมายบางอย่างจะทำให้มีความผูกพันแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น เพราะต่างฝ่ายต่างได้กำไรจากการรวมกลุ่ม (พลศักดิ์ จิร ไกรศิริ 2524 : 75-76 อ้างถึงใน สุคา พัดแสง ,2548)

แนวความคิดในความสัมพันธ์เชิงแลกเปลี่ยนดังกล่าว อาจแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ และการแลกเปลี่ยนทางสังคม ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทำให้เรามองปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำสองฝ่ายว่า มีฝ่ายเริ่มและฝ่ายตอบแทนมิได้มีเสีย เช่น ความเข้าใจความสัมพันธ์เช่นนี้ จึงมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งต่อการเข้าใจสังคม โดยทั่ว ๆ ไป เพราะไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมทางสังคมและทางการเมือง การปฏิสัมพันธ์ของการแลกเปลี่ยนจะต้องถูกกำหนดโดยรูปแบบทั้งสิ้น และลักษณะของการแลกเปลี่ยนดังกล่าวนี้ ไม่ได้เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างปัจเจกบุคคลเท่านั้น หากแต่ขยายความไปถึงการกระทำหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งถือว่าการแลกเปลี่ยนที่กว้างไกลออกไปในระดับสังคม(Collectivistic orientation of society) และอาจนำมาศึกษาพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ ประกอบทฤษฎีขั้นนำดังกล่าว เพราะการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์มีความสำคัญอย่างมากในพฤติกรรมเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเลือกตั้งในยุคปัจจุบันของไทย ยกตัวอย่างเช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนจะจัดตั้งตัวแทน หรือห้วคะแนนออกไปพบปะประชาชนในเขตเลือกตั้ง เพื่อหาคะแนนเสียงแทนตน ในลักษณะเช่นนี้ จะเกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างกันขึ้นกับความสัมพันธ์ของบุคคลสามฝ่ายดังกล่าว คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวแทนหรือห้วคะแนนของผู้สมัคร และประชาชน ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจต้องจ่ายเงินจำนวนหนึ่งหรือสิ่งของบางประเภทตอบแทนให้กับตัวแทน หรือห้วคะแนนตน ขณะที่ตัวแทนหรือห้วคะแนนทั้งหลายต้องทำหน้าที่ตอบแทนผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการหาคะแนนเสียงให้ นับตั้งแต่การออกไปพบปะพูดคุยกับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การควบคุมคะแนนเสียงในบางหน่วยเลือกตั้ง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งนับว่าเป็นการกระทำที่เป็นผลประโยชน์ต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งสิ้น ในขณะที่เดียวกันบรรดาห้วคะแนนซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้สมัคร ก็จะต้องตอบแทนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครที่ตนหาเสียงให้ โดยการมอบเงินหรือข้าวของตอบแทนตามสมควร หรือตามที่ตกลงกันไว้ก่อนกับผู้สมัครรับเลือกตั้งคั้งนี้ จะเห็นได้ว่า มักจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง บรรดาตัวแทนหรือห้วคะแนน และประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยทั่วไป ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ขึ้นอยู่กับการมีผลประโยชน์ตอบแทนกันและกัน กล่าวคือ ถ้ามีผลประโยชน์ตอบแทนกันมากจนพอใจ ความสัมพันธ์ก็เป็นที่ไปด้วยดี แต่ถ้าผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกันน้อยความสัมพันธ์ก็อาจไม่ดีหรือห่างเหินไม่ราบรื่น

การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้ง และประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งพอจะยกตัวอย่างให้เห็นชัดเจนในรูปแบบการตอบแทนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็ได้แก่ การที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน เช่น การติดต่อกับทางราชการ แทนประชาชน การสร้างถนน สิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับท้องถิ่น การวิ่งเต้นประกันตัวผู้ต้องหาในคดีที่ประชาชนตกเป็นจำเลยบางคดี เช่น การพนัน การบุกรุกป่าสงวน เป็นต้น การกระทำต่าง ๆ ดังกล่าวนี้อาจของผู้สมัครรับเลือกตั้งนอกจากจะได้รับการยอมรับและลงคะแนนเสียงจากประชาชนแล้ว ความสัมพันธ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งและประชาชนทั่วไป ยังมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์หรือระหว่างชนชั้นนำกับชนชั้นผู้ตามอยู่ด้วย กล่าวคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนับว่าเป็นผู้อุปถัมภ์หรือชนชั้นนำในสังคม ในขณะที่ประชาชนโดยทั่วไปเป็นผู้รับการอุปถัมภ์หรือชนชั้นผู้ตาม

เมื่อนำทฤษฎีทางสังคมวิทยาการเมืองมาพิจารณาและใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมแล้ว จะเห็นว่าสังคมไทยเราปัจจุบัน แม้จะมีความซับซ้อนมากขึ้น คนไทยสามารถเลื่อนฐานะทางสังคมของตนเองได้ง่ายในหลายวิถีทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ และจากการขยันขันแข็งทำมาหากินจนร่ำรวยและเลื่อนชั้น ในตำแหน่งทางราชการ เป็นต้น อันเป็นผลจากแรงผลักดันของการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างทางสังคม เมื่อประชาชนเกิดการเรียนรู้และรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาก็ตาม แต่ลักษณะของสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ก็ยังมีการแบ่งชั้นกันอยู่ สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการแบ่งกันเป็นเจ้านาย อันได้แก่ ข้าราชการฝ่ายต่าง ๆ ผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน เหล่านี้ นับว่าเป็นชนชั้นนำในชุมชน ส่วนประชาชนสามัญโดยทั่วไปก็นับว่าเป็นชนชั้นที่ต่ำกว่า และพวกเขามีความรู้สึกรับชอบเช่นนี้ด้วยคือ ชอบรับการตัดสินใจของผู้นำในชุมชน ชอบปฏิบัติตามและให้ความร่วมมืออย่างดี

สังคมไทยถือได้ว่าเป็นสังคมของการคบหากันอย่างสนิทชิดเชื้อ ใช้ความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัว จึงสามารถงูใจได้ง่าย ในกระบวนการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เช่นกัน การแถลงนโยบายหาเสียง(Platform) จึงไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่จะได้รับคะแนนเสียง หรือทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเปลี่ยนใจได้ แต่ผู้สมัครที่มีเงินทุนจำนวนมากและใช้ระบบหัวคะแนน ซึ่งเป็นชนชั้นนำในชุมชน ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชนในหน่วยเลือกตั้ง จึงสามารถระดมคน ไปลงคะแนนเสียงได้ และสามารถชี้แนะให้ประชาชนเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่งได้ โดยการให้เงินตอบแทนหรือแจกสิ่งของให้กับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการแลกเปลี่ยนกัน ผู้สมัครที่ได้เปรียบทางการเงิน อิทธิพล ชื่อเสียง จึงมักใช้การซื้อเสียง สิ่งของอื่น ๆ เพราะสามารถประเมินจำนวนคะแนนที่ได้รับค่อนข้างแน่นอน ซึ่งวิธีการใช้ “เงิน”

สร้างอำนาจบารมีให้ตัวเองให้ได้รับการยอมรับจากประชาชน เพื่อหวังผลชัยชนะจากการเลือกตั้ง นั้น มีมาตั้งแต่การเลือกตั้งปี พ.ศ.2476 แล้ว และใช้กันมากขึ้นนับตั้งแต่การเลือกตั้งปี พ.ศ.2512 เป็นต้นมา(สุดาพร พัดแสง,2548)

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนดังกล่าว สามารถนำมาพิจารณาใช้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชัยชนะของผู้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดเลยได้ในประเด็นเกี่ยวกับการสร้างการยอมรับจากประชาชนได้ โดยผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คนในจังหวัดเลยมี 3 คน ที่เป็นเพศหญิง และเป็นผู้สมัครหน้าใหม่ แต่มีข้อได้เปรียบในด้านทรัพยากรการเงิน อิทธิพล ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ซึ่งเหล่านี้สามารถที่จะสร้างการยอมรับให้กับผู้นำชุมชนทุกชุมชนได้ โดยการช่วยเหลือผลักดันผลประโยชน์ต่าง ๆ ลงชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงของประชาชน ที่ผู้นำชุมชนและแกนนำต้องระดมคนไปลงคะแนนให้ เป็นการตอบแทน นับว่ากลวิธีหาเสียงที่น่าสนใจอย่างหนึ่งที่น่ามาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้ง

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (Need-Hierarchy Theory) ของ Abraham H. Maslow ทฤษฎีนี้เป็นการศึกษาถึงความต้องการซึ่งเป็นพื้นฐานของแรงจูงใจ แบ่งความต้องการของมนุษย์เป็นหลายระดับ (อ้างใน รณรงค์ เสาเหม,2541 : 16-19)

3.1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (physical Needs) คือความต้องการพื้นฐานขั้นแรกของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร น้ำ อุณหภูมิที่เหมาะสม ยารักษาโรค ความต้องการทางเพศ เป็นต้น เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในด้านความจำเป็นพื้นฐานเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้น ไปอีก และความต้องการดังกล่าวจะเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์ต่อไป

3.2 ความต้องการความมั่นคงความปลอดภัย (Safety Needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายแล้ว ความต้องการด้านความปลอดภัยก็จะเกิดขึ้น ความปลอดภัยดังกล่าวมี 2 แบบ คือ ความต้องการปลอดภัยทางด้านร่างกายและความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การมีสุขภาพดี การปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย อุบัติเหตุ ความมั่นคงในการทำงาน ไม่เพียงพอก็มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เป็นต้น ความมั่นคงจึงมีผลต่อการตัดสินใจครั้งสำคัญ ๆ เช่น การทำงานต่อไป หรือการลาออกจากงาน การพิจารณาเลือกงาน เป็นต้น

3.3 ความต้องการยกย่องในสังคม (Social Needs) เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการในสองประการดังกล่าว ก็จะมีความต้องการสูงขึ้น ไปอีกขั้นหนึ่งคือ

ความต้องการทางด้านสังคม คือต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ต้องการความรักหรือการยอมรับเป็นพวกพ้อง ความต้องการที่จะมีเพื่อน ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานหรือความรู้สึกคล้าย ๆ กันว่าหน่วยงานนั้นเป็นของตนเอง

3.4 ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง(Esteemed Needs) คือความต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถ เช่น ชนะการแข่งขัน สอบแข่งขัน ได้อันดับต้น ๆ เป็นต้น ความต้องการเกียรติยศของแต่ละบุคคลมีมากน้อยต่างกัน บางคนอาจพึงพอใจที่จะได้รับความสำคัญในระดับที่ทำงาน บางคนต้องการระดับชาติหรือบางคนต้องการระดับนานาชาติก็ได้

3.5 ความต้องการความสมหวังในชีวิต(Self-actualizations Needs)

เป็นความต้องการขั้นสุดท้ายของบุคคล ได้แก่ ความต้องการที่จะสำเร็จทุกสิ่งทุกอย่างตามความใฝ่ฝันของตนเอง ได้ทำอะไรตามที่ตนเองต้องการจะทำ และมีความสุขอยู่กับสิ่งที่ตนเองต้องการทำตามความปรารถนาของบุคคลที่มีความต้องการบรรลุความสำเร็จสูง

Maslow กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ ความต้องการนี้จะมียู่ตลอดเวลาไม่สิ้นสุด ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นแรงจูงใจที่จะแสดงพฤติกรรมอีกต่อไป แต่ความต้องการระดับต่ำที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะมีอิทธิพลต่อผู้นั้นอีกต่อไป

ปัจจัยแรงจูงใจดังกล่าว สามารถนำมาสรุปได้ว่า แรงจูงใจในการทำงานและสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่มีผลต่อความต้องการและประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานที่เป็นทีมงาน คำเนิการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นอย่างมาก เพราะปัจจัยแรงจูงใจดังกล่าวจะจูงใจให้ผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งดังกล่าวปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ นำมาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.1 ความหมายและองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (Elections)

เป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมือง (political process) เป็นกิจกรรมที่เกือบจะขาดไม่ได้ไม่ว่าประเทศนั้นจะปกครองในระบอบใดหรือด้วยลัทธิการเมืองใด ต่างก็มีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งด้วยกันทั้งสิ้น ในช่วงสี่ทศวรรษที่ผ่านมาเพียงบางประเทศเท่านั้นที่ไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้น ได้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ และประเทศดังกล่าวนั้น ต่างก็มีปัญหาในด้านความมีเสถียรภาพทางการเมือง(political stability) ยิ่งกว่าประเทศที่จัดให้มีการเลือกตั้งได้ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งที่ไหน หรือแบบใด จุดร่วมสำคัญของการเลือกตั้งคือ การระดมความคิดเห็นเพื่อ

สร้างความชอบธรรมในการปกครอง นอกจากนี้การเลือกตั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการเลือกสรรผู้ปกครองเลือกแนวความคิดที่ใช้ ให้การเรียนรู้ทางการเมือง และการสร้างบูรณาการของชาติ ฯลฯ เป็นต้น ด้วยคุณประโยชน์ดังกล่าว จึงทำให้การเลือกตั้งมีความสำคัญในกระบวนการทางการเมือง ทั้งนี้เป็นไปตามสถานการณ์ความแตกต่างของนโยบายทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมือง และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในระบบการเมืองด้วย การเลือกตั้งที่มีการแข่งขันกันสูงมักจะมีการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเลือกตั้งสูงตามไปด้วย (อุคม พิริยสิงห์ 2532 : 117)

นักรัฐศาสตร์ต่างก็ให้ความหมายของการเลือกตั้งแตกต่างกัน ตามทัศนะและแง่มุมของแต่ละคน ซึ่งพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้งหมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้เลือกบุคคลหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือจากบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งหลาย ๆ บัญชี เพื่อให้บุคคลที่ตนเองเลือกจะได้รับเลือกไปดำเนินกิจกรรมทางการเมืองแทน จากความหมายดังกล่าว การเลือกตั้งจึงมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. มีบุคคลหลายคนหรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ประชาชนเลือกหากมีบุคคลให้เลือกเพียงคนเดียว จึงไม่น่าจะเป็นการเลือกตั้งโดยสมบูรณ์ตามความหมายนี้
2. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีเสรีภาพโดยสมบูรณ์ที่จะพิจารณาเลือกผู้สมัครรายใดได้ตามความปรารถนา รัฐจะต้องให้หลักประกันเสรีภาพในข้อนี้อย่างมั่นคงหากผู้เลือกตั้งถูกบังคับขู่เข็ญให้ไปเลือกตั้ง หรือต้องเลือกบุคคลที่ตนไม่ปรารถนาโดยจำยอมก็ไม่น่าจะเป็นการเลือกตั้งโดยสมบูรณ์เช่นกัน
3. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีเสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้รับฟังนโยบาย ความคิดเห็นจากผู้สมัครอย่างกว้างขวาง และไม่ถูกกีดกัน ในข้อนี้ถือว่าการเลือกตั้งยอมรับสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์อย่างเต็มที่

4.2 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ความสำคัญของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้น นับเนื่องมาจากทฤษฎีประชาธิปไตยคลาสสิก(Classical Democratic Theory) ทฤษฎีดังกล่าวบ่งชี้ว่า การเลือกตั้งมีบทบาทอย่างสำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ การเลือกตั้งคือการเลือกรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง นอกจากนั้น การเลือกตั้งยังเป็นเสมือน “ห้ามล้อ” ของการปกครอง ผู้ได้รับการเลือกตั้งต้องตระหนักถึงความปรารถนาของปวงชนที่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเฉพาะจากการตัดสินใจกระทำของผู้สมัครที่ลงสมัครรับเลือกตั้งชำนันเอง กระบวนการเลือกตั้งนำมาซึ่งการจัดตั้งรัฐบาล และจำกัดการกระทำของรัฐบาล นอกจากนั้น การเลือกตั้งยังเป็น “กลไกเชื่อมโยง” ทัศนคติต่อกิจสาธารณะของปวงชนเข้ากับนโยบายของรัฐบาล ความสำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งในระบอบประชาธิปไตย ก็คือ การ

กระทำของรัฐบาลต้องสอดคล้องกับความปรารถนาของปวงชน การเลือกตั้งสร้างกลไกเชื่อมโยงส่วนสำคัญสองส่วนนั้นเข้าด้วยกัน

ในแง่ลบ การเลือกตั้งส่งผลให้การปกครองน้อยกว่าที่ควรจะเป็น กล่าวคือ ไม่ว่าผลการเลือกตั้งจะออกมาในรูปใดก็ตาม รัฐบาลหรือผู้มีอำนาจแต่ละยุคแต่ละสมัย ต่างกระทำในสิ่งที่ตนเองอยากกระทำ อีกทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนก็ไม่ได้แตกต่างกันมากมายอะไรนัก การเลือกตั้งจึงเป็นเพียงการเลือก “ผู้กระหายอำนาจ” ทางการเมืองที่มีความเลวน้อยกว่าเท่านั้น และไม่ว่าจะให้สัญญาอย่างไรในขณะที่ทำการหาเสียง เมื่อได้รับการเลือกตั้งมาแล้ว เขาก็เป็นนักการเมืองที่สามารถลืมสิ่งที่ให้สัญญากับประชาชนไว้ได้จนหมดสิ้น ในแง่มุมของผลกระทบที่ประชาชนได้รับ ทั้งผู้ไปลงคะแนนเสียงและผู้ไม่ไปลงคะแนนเสียงต่างได้รับผลกระทบเหมือนกัน การเลือกตั้ง จึงเป็นสิ่งที่หลอกลวงและไม่เป็นสถาบันของความเป็นตัวแทนทางการเมืองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแต่อย่างใด

4.3 หลักเกณฑ์สำคัญของการเลือกตั้ง (ประหยัด หงษ์ทองคำ 2525 : 137-138)

1.หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง(Freedom of Election) หมายถึงการให้ความเป็นอิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีให้มีการขู่มขู่บังคับให้การเลือกตั้งถูกบิดเบือนไปจากเจตจำนงอันแท้จริงของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

2.หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (Periodic Election) หมายความว่า การเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาแน่นอน เช่นกำหนดให้มีการเลือกตั้ง โดยปกติทุก 4 ปี เป็นต้น

3.หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายถึง การดำเนินการให้การเลือกตั้งได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ รัฐบาลจะต้องถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้มีการคดโกง ในการเลือกตั้งเกิดขึ้น โดยการให้ประชาชนจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด รวมทั้งเปิด โอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้งได้ เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

4.หลักการออกเสียงทั้งชายหญิง (Universal Suffrage) หมายถึง การเปิด โอกาสให้มีการออกเสียงเลือกตั้งอย่างทั่วถึง เว้นแต่กรณีที่มีข้อจำกัดอันเป็นที่รับรองกันทั่วไป เช่น ไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่เด็ก บุคคลวิกลจริตหรือมีจิตบกพร่อง เป็นต้น

5.หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายความว่าบุคคลมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีสิทธิคนละหนึ่งเสียง และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีน้ำหนักเท่ากัน

4.4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา 93 สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสี่ร้อยแปดสิบคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนจำนวนแปดสิบคน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังมีได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่ ภายใต้บังคับมาตรา 109(2) ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรมีสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนมีจำนวนไม่ถึงแปดสิบคนให้สมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบสัดส่วนประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่ในกรณีที่มีเหตุการณ์ใด ๆ ทำให้การเลือกตั้งทั่วไปครั้งใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ถึงสี่ร้อยแปดสิบคน แต่มีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ให้ถือว่าสมาชิกจำนวนนั้นประกอบเป็นสภาผู้แทนราษฎร แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบจำนวนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันและให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา 94 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีได้ในเขตเลือกตั้งนั้นการคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้งและการกำหนดเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้คำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน โดยคำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน

(2) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (1) ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(3) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (2) แล้วถ้าจำนวน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คำนวณได้ยังไม่ครบสี่ร้อยคน ให้จังหวัดที่มีเศษเหลือจากการคำนวณตาม (2) มากที่สุด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษเหลือจากการคำนวณตาม (2) ในลำดับรองลงมา ตามลำดับจนได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสี่ร้อยคน

(4) การกำหนดเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการโดยจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่เกินสามคน ให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ถ้าจังหวัดใดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินสามคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง โดยจัดให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามคน

(5) ในกรณีที่แบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดหนึ่งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบสามคนทุกเขตไม่ได้ ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละสามคนเสียก่อน แต่เขตที่เหลือต้องไม่น้อยกว่าเขตละสองคน ถ้าจังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สี่คน ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสองเขต เขตหนึ่งให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองคน

(6) จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน ให้ดำเนินการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง และให้ส่งผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้นไปรวมที่เขตเลือกตั้งเพื่อนับคะแนนรวม แล้วให้ประกาศผลการนับคะแนน โดยเปิดเผย ณ สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งแต่เพียงแห่งเดียวในเขตเลือกตั้งนั้นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเฉพาะท้องถิ่น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดให้นับคะแนน รวมผลการนับคะแนน และประกาศผลการนับคะแนนเป็นอย่างอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา 95 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกพรรคการเมืองที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ได้หนึ่งเสียง พรรคการเมืองหนึ่งจะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้ง หรือจะส่งเพียงบางเขตเลือกตั้งก็ได้

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองใดที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้าปรากฏว่าก่อนหรือในวันเลือกตั้งมีเหตุไม่ว่าด้วยประการใดที่มีผลทำให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วนไม่ครบตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้ยื่นไว้ ให้ถือว่าบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบสัดส่วน

เท่าที่มีอยู่ และในกรณีนี้ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

มาตรา 96 การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้จัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็นแปดกลุ่มจังหวัด และให้แต่ละกลุ่มจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สิบคน

(2) การจัดกลุ่มจังหวัด ให้จัดจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกันอยู่ในกลุ่มจังหวัดเดียวกัน และในกลุ่มจังหวัดทุกกลุ่มต้องมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีก่อนปีที่มีการเลือกตั้งรวมกันแล้วใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ โดยให้จังหวัดทั้งจังหวัดอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียว

มาตรา 97 การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งต้องมีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งครบตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่จะมีได้ในแต่ละเขตเลือกตั้ง และต้องเรียงตามลำดับหมายเลข แล้วให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2) รายชื่อของบุคคลตาม (1) ต้องไม่ซ้ำกับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบสัดส่วนไม่ว่าของพรรคการเมืองใด และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย

มาตรา 98 การคำนวณสัดส่วนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองจะได้รับเลือกในแต่ละเขตเลือกตั้งให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับในเขตเลือกตั้งนั้นมารวมกัน แล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมืองเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กัน โดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น คะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้ เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้นำบทบัญญัติมาตรา 94 วรรคสาม มาใช้บังคับกับการนับคะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจกำหนดให้มีการรวมผลการนับคะแนนเบื้องต้นที่จังหวัดก่อนก็ได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการณรงค์หาเสียง

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง ประกอบด้วย บทบาทการหาเสียง หลักการทั่วไปในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และปัญหาในการหาเสียง (สุรพงษ์ โสชนะเสถียร 2541 ,206) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทบาทของการหาเสียง

เป้าหมายของการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ การแสวงหาการสนับสนุนในทางการเมืองจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสามารถแบ่งการสนับสนุนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การสนับสนุนโดยกลุ่ม(group support) กลุ่มในที่นี้ อาจเป็นกลุ่มทางการเมืองที่มีขนาดของกลุ่มใหญ่ เล็ก แตกต่างกันไป การหาเสียงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เป็นการคาดหมายว่าจะให้การสนับสนุนตน หรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัด โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ไม่มีความเป็นกลางทางการเมืองในกลุ่มบุคคลใด การนิ่งเฉยของคนส่วนใหญ่ไม่ได้หมายความว่าคนเหล่านี้มีความเป็นกลางทางการเมือง หากแต่เป็นเพราะไม่ประสงค์จะแสดงออกมากกว่า การทำให้กลุ่มต่าง ๆ ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นภารกิจที่สำคัญในการหาเสียง โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ชุมชนใหญ่ ๆ กลุ่มพลังเงียบ นานวันยิ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้นจนเป็นที่กังวลใจของฝ่ายจัดการการเลือกตั้ง

1.2 การสนับสนุนโดยปัจเจกชน(individual support) ในกรณีของปัจเจกชนที่มีความเชื่อพื้นฐานเช่นกันว่าปัจเจกชนแต่ละคนย่อมมีบุคคลหรือพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบ และมีความผูกพันพร้อมที่จะ ไปลงคะแนนเสียงให้กับบุคคลหรือพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบดังกล่าว ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องเข้าไปถึงปัจเจกชนที่เป็นพลังเงียบ และปัจเจกชนที่มีความนิยมในพรรคการเมืองอื่น เพื่อโน้มน้าวให้สนับสนุนตน ซึ่งปัจเจกชนทั่วไปไม่มีมติในการเลือกสรรข่าวสารอยู่ 3 ประการคือ

- การเลือกที่จะเปิดรับ(selective exposure) การเปิดรับ หมายถึง โอกาสของช่องทางการสื่อสารที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งยอมรับ โดยการเปิดรับช่องทางการสื่อสารใดสื่อสารหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นบันไดขั้นแรกที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการสนับสนุนทางการเมือง ความรู้ในเรื่องช่องทางการสื่อสารจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งในการสร้างโอกาสให้กับตนเองในการเข้าถึงปัจเจกชน

- การเลือกที่จะรับรู้(selective perception) แม้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะเปิดรับช่องทางการสื่อสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้วก็ตาม แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะยอมรับข่าวสารที่ส่งมาจากผู้สมัครรับเลือกตั้ง ข่าวสารที่สอดคล้องกับความนึกคิด สภาพสังคมของกลุ่มเป้าหมายย่อมได้รับความสนใจมากกว่า

- การเลือกที่จะจดจำ(selective retention) การจดจำเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการยอมรับ เนื่องจากข่าวสารที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตระหนักถึงยอมทำให้เกิดการจดจำในข่าวสารนั้น และหากผู้มีสิทธิเลือกตั้งจดจำข่าวสารของผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใด ได้ก็ย่อมมีโอกาสที่จะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครนั้น ๆ

2. หลักการทั่วไปในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

หลักทั่วไปของการหาเสียง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งในระดับใดก็ตาม มีหลักสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

2.1 การชักจูงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเปิดเผยให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้แก่ตน การระดมกลุ่มผู้สนับสนุนนี้จะทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับคะแนนเสียงจากกลุ่มเป้าหมายของคนเป็นพื้นฐาน

2.2 การกระตุ้นผู้สนับสนุนที่ซ่อนเร้น(latent support) ให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จากสถิติที่ผ่านมาพบว่า ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งมีจำนวนผู้ไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งประมาณครึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด พลัดเจิบในส่วนที่เหลืออาจมีผู้ที่สนับสนุนฝ่ายคนรวมอยู่ด้วย หากสามารถกระตุ้นผู้สนับสนุนซ่อนเร้นเหล่านี้ให้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งได้ก็จะเป็นการเพิ่มคะแนนเสียงให้สูงขึ้น

2.3 การเปลี่ยนใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผู้ที่สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามให้หันมาสนับสนุนตน ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสามารถหาวิธีการที่จะโน้มน้าวจิตใจผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่ไม่ใช่ฐานเสียงของตนให้มาสนับสนุนตนและลงคะแนนเสียงให้ในที่สุด ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มคะแนนเสียงให้กับตนแล้ว ยังเป็นการตัดคะแนนของฝ่ายตรงข้ามอีกด้วย

3. ปัญหาในการหาเสียง

ปัญหาในการหาเสียงมีสาเหตุแตกต่างกันตามที่มาของหลักการหาเสียง ซึ่งสามารถรวบรวมได้ดังนี้ (Jennings and zeigler 1966 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร 2541,206)

3.1 ปัญหาที่เกิดจากยุทธศาสตร์ในการหาเสียง (strategies) เช่น

- ผู้สนับสนุนที่นิยมชมชอบตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่อยู่ในตำแหน่ง เช่น เป็นนายกรัฐมนตรี หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อยู่แล้ว จะมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากผู้ที่อยู่ในตำแหน่งจะมีข้อดีจากการทำงานได้ง่าย

- ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่อยู่ในตำแหน่งจำเป็นต้องใช้จุดขายของพรรคการเมืองแทนจุดขายของตนเอง

- ผู้นำที่โดดเด่น(hero) มักจะครอบครองชัยชนะในการหาเสียง

- อิทธิพลของสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญต่อผลการผลักดันคะแนนเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ความเป็นกลางของสื่อมวลชนจึงมักเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหวั่นวิตกด้วย

3.2 ปัญหาที่เกิดจากกลยุทธ์ของการหาเสียง(tactics) ได้แก่

- การโน้มน้าวผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นจิตวิทยาการสื่อสารที่ซับซ้อนมาก
- ความสัมพันธ์ส่วนตัวจะต้องถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการหาเสียงให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ซึ่งการสร้างความรู้สึกดังกล่าวเป็นเรื่องยาก
- การหาเสียงในสังคมที่มีการแข่งขันกันทางธุรกิจจำเป็นต้องมีการนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งที่สั้น กระชับและได้ใจความตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงมีการนำหลักการโฆษณาทางธุรกิจมาใช้ในการหาเสียง โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญการวางแผนโฆษณาหรือบริษัทโฆษณากันมากขึ้น
- ต้องระวางการหาเสียงของตนที่อาจเป็นการเพิ่มคะแนนเสียงให้กับฝ่ายตรงข้ามโดยไม่ทันรู้ตัว

- หัวใจของการหาเสียง ก็คือ จะต้องมัลักษณะง่าย ๆ สามารถเข้าใจและจดจำได้อย่างรวดเร็ว แนวทางการหาเสียงที่ยู่ยากจะทำให้สูญเปล่าในการลงทุนหาเสียง

3.3 ปัญหาที่เกิดจากเทคนิคของการหาเสียง(technical) เทคนิคในการหาเสียง

ถือเป็นกลเม็ดที่สำคัญในการหาเสียง ดังเช่น

- โดยลำพังของข้อเท็จจริงไม่อาจเพียงพอต่อการโน้มน้าวจิตใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ไปลงคะแนนเสียงได้ การเพิ่มคำนิยามหรือคุณค่าลงในข้อเท็จจริงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับการหาเสียงในปัจจุบัน
- การหาเสียงที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนย่อมส่งผลต่อคะแนนเสียงได้ดีกว่าการหาเสียงอย่างคลุมเครือ เทคนิคในการหาเสียงจึงไม่ควรซับซ้อนเกินไป
- การหาเสียงจำเป็นต้องอ้างอิงแหล่งสารที่น่าเชื่อถือ เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าให้กับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- การหาเสียงที่อาศัยจิตวิทยาความกลัว เพื่อหวังให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงให้กับตน และกดดัน ไม่ให้มีความผูกพันภักดีกับผู้สมัครที่เป็นคู่แข่ง การขู่หรือหลอกให้กลัวอาจส่งผลในทางตรงข้าม โดยกลายเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเสียงให้กับฝ่ายตรงข้ามของตน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การหาเสียงมีความสำคัญโดยตรงต่อการเพิ่มจำนวนผู้สนับสนุนคะแนนเสียง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของกลุ่มบุคคลหรือปัจเจกชนก็ตาม ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงต้องทำความเข้าใจกรอบแนวคิดในการหาเสียงอย่างลึกซึ้ง และสามารถสร้างช่องทางการสื่อสาร สำหรับการหาเสียงไปยังผู้สนับสนุนได้ ตลอดจนวางแผนการหาเสียงให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กลยุทธ์ในการโฆษณาหาเสียง

กลยุทธ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้สร้างข่าวสารในการโฆษณาหาเสียง มีการศึกษาพบว่า ภาพ ข้อความและเสียง ในการโฆษณาหาเสียงมีส่วนในการสร้างความรับรู้ แก่ผู้เปิดรับสื่อ อย่างไรก็ตามผลงานโฆษณาหาเสียงแต่ละชิ้นอาจมีผลต่อการตอบสนองของผู้เปิดรับสื่อไม่เท่ากัน เนื่องจากพบว่า การแสดงออกของผู้นำทางการเมืองแต่ละคน สามารถสร้างความรู้สึกในการรับรู้ต่อผู้เปิดรับสื่อได้ไม่เหมือนกัน

ได้มีผู้เปรียบเทียบว่าการโฆษณาหาเสียงเป็นดังเช่นเดียวกับการโฆษณาสินค้าและบริการ (Down 1957 อ้างถึงใน พิทยา เศรษฐพิทยากุล 2530, 95) เนื่องจาก การโฆษณาสินค้าและบริการจะเน้นการขายภาพพจน์ของสินค้าและบริการนั้น ๆ เช่นเดียวกับการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะเน้นภาพพจน์ ชื่อเสียง ผลงานของตนเองสู่สายตาของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงและการสนับสนุนให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง

Anthony Downs ได้ใช้กรอบแนวคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) มาวิเคราะห์การตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในผลงานชื่อ The Economic Theory of Democracy ในปี ค.ศ. 1957 ว่า การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น เปรียบเสมือนการตัดสินใจของผู้บริโภค (Customer) ในทางเศรษฐศาสตร์ ในขณะที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองเปรียบได้กับผู้บริหารการตลาดที่พยายามเสนอตนเองหรือพรรคในรูปแบบของการเสนอผลิตภัณฑ์ (Product) เพื่อให้เป็นที่พึงพอใจและให้ได้รับการยอมรับ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งรับรู้ เห็นพ้องและสนับสนุน จนกระทั่งลูกค้า (ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) ตัดสินใจซื้อ (ลงคะแนนเสียงให้) สินค้า (ผู้สมัครรับเลือกตั้ง) ในที่สุด (Downs อ้างถึงในพิทยา เศรษฐพิทยากุล 2530)

วิสาร เตชะธีราวัฒน์, 2539 (อ้างถึงในศรีจันทร์ เสริมเลิศอารีย์ 2544) ได้เขียนถึงพัฒนาการของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งไว้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยแรก ๆ จะใช้แผ่นปลิวและป้ายโฆษณา เพื่อให้ประชาชนได้รู้จักหน้าตา ผู้สมัคร พร้อมระบุนามหลัง เช่น คุณสมบัติริสวันตัว ความสามารถ และตำแหน่งหน้าที่การทำงาน เป็นต้น ในขณะที่เดิวก่อนก็เริ่มมีการใช้คำขวัญ(slogan) ในการหาเสียง ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี 2481 และเป็นที่แพร่หลายกันในเวลาต่อมา การปรากฏตัวในที่สาธารณะ ก็เป็นวิธีการหาเสียงอีกรูปแบบหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยายสรรพคุณของตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และการสัญญาว่าจะ

ทำอะไรให้ ถ้าได้รับเลือกตั้งมากกว่าที่จะกล่าวถึงนโยบายพรรคหรือประเด็นปัญหา ต่อมาจึงเริ่มมีการเดินเคาะประตูตามบ้านและนำมหรสพมาแสดง เพื่อดึงดูดใจให้ประชาชนมาฟังการปราศรัย (วรสิทธิ์ โรจน์พานิช 2516 อ้างถึงในศรีจันทร์ เสริมเลิศอารีย์ 2544, 17) ต่อมา ระบบการเมืองมีการเลือกตั้งมากขึ้น จำนวนครั้งของการเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นทำให้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งจากกลุ่มอาชีพอื่น เช่น ทนายความ ข้าราชการ นักธุรกิจ รวมถึงคนต่างถิ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมาลงสมัครรับเลือกตั้งตามจังหวัดต่าง ๆ โดยที่ไม่มีพื้นฐานในจังหวัดนั้นมาก่อน เป็นต้น รูปแบบกลวิธีในการหาเสียงจึงมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นตามพัฒนาการของแต่ละยุคสมัย (วิสาร เชชะธีราวัฒน์ 2539)

การพัฒนา รูปแบบและวิธีการในการโฆษณาหาเสียง โดยเฉพาะในการปราศรัยหาเสียงเพื่อหวังผลทางด้านจิตวิทยา โดยการสร้างกระแสความนิยมให้ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วและมีน้ำหนักนั้น สุจิต บุญบงการ กล่าวไว้ว่า ถ้าการปราศรัยมีผู้ฟังจำนวนมาก สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์จะช่วยกระจายข่าวสารนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าพรรคการเมืองหรือผู้สมัครนั้นกำลังได้เปรียบ เป็นการสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Curtis (อ้างถึงใน สุจิต บุญบงการ 2528, 25) ที่ว่าการหาเสียงในญี่ปุ่น สื่อมวลชนมีบทบาทมากขึ้นในการสนับสนุนและระดมเสียงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้กับผู้สมัครเลือกตั้ง

พิทยา เศรษฐพิทยากุล, 2530 ได้วิเคราะห์พัฒนาการหาเสียงของผู้สมัครว่าได้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายคนนำเอากลยุทธ์ และเครื่องมือทางการตลาดที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างการยอมรับมาใช้ เช่น การวิจัยตลาด เพื่อทราบถึงแนวทางการความต้องการของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การโฆษณาหาเสียงผ่านสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และการหาเสียงแบบ “เคาะประตู” เป็นต้น และแนวทางการหาเสียงดังกล่าวส่งผลให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างได้ผล นอกจากนี้ ยังพบว่า ฐานะทางสังคมของบุคคลบางประการ ได้แก่ ระดับการศึกษา และอายุ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่างกัน และบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ และอาชีพ ไม่มีความแตกต่างในการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโฆษณาที่มีอิทธิพลต่างกันเลย

ในปัจจุบันเทคนิควิธีการหาเสียงต่าง ๆ ได้มีการพัฒนา และมีการวางแผนกันมากขึ้น ประจักษ์ คาวเรือง 2539 ได้ศึกษากระบวนการและเทคนิควิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งพบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการวางแผนการหาเสียงเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินการ และระดับหมู่บ้าน ส่วนขั้นดำเนินการหาเสียง ผู้สมัครจะใช้วิธีการปราศรัย พบปะเยี่ยมเยียนประชาชนตามแผน ตามโอกาสและความจำเป็น โดยใช้รัศมีหาเสียงตามหมู่บ้าน

ติดป้ายแผ่นปลิวโฆษณา การจัดตั้งหัวคะแนน การช่วยเหลือสาธารณประโยชน์เป็นครั้งคราว รวมทั้งแจกเงินและสิ่งของอีกด้วย มอบหมายให้หัวคะแนนในระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ติดตามประเมินผลทั้งวิธีการเปิดเผยและแอบแฝงทุกระยะของการหาเสียง ส่วนเทคนิคการหาเสียง ประกอบด้วย จัดตั้งหัวคะแนนตั้งแต่ระดับอำเภอจนถึงระดับคุ้ม การใช้กระแสทางการเมือง และ กระแสท้องถิ่นนิยมประกอบการหาเสียงลงพื้นที่พบชาวบ้าน เสริมหัวคะแนนและการโฆษณาในพื้นที่ และการร้องขอให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยไหว้วานญาติพี่น้องในพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้คะแนนเสียงมากที่สุด

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางและอ้างอิงเกี่ยวกับการวิจัย มีดังนี้

ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย ระหว่าง พ.ศ. 2476 ถึง พ.ศ. 2548 เพื่อศึกษาเครือข่ายทางการเมืองและความสัมพันธ์ของนักการเมืองกับประชาชนในแต่ละช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้ง เพื่อศึกษารูปแบบการหาเสียง วิธีการสร้างคะแนนนิยม และเพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ และกลุ่มที่ไม่เป็นทางการอื่น ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนนักการเมือง ซึ่งผลการศึกษาในด้านรูปแบบการหาเสียง พบว่ารูปแบบการหาเสียงและวิธีการสร้างคะแนนนิยมของนักการเมืองถิ่นในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2476 ถึง พ.ศ.2500 ใช้การเดินทางเสียงกับประชาชนในหมู่บ้าน มีใบปลิว โปสเตอร์หาเสียง ฉายภาพยนตร์ มีจัดเลี้ยงสุราอาหาร แจกสิ่งของหลายประเภท เช่น น้ำปลา ปลาทุเล็ม ปลาร้า ไม้ขีดไฟ น้ำตาล รองเท้า บางคนมีการปราศรัยโดยชุมชน โฆษณาการพัฒนาพื้นที่ให้เจริญ และสุขภาพลักษณะหัวหน้าพรรค หรือหัวหน้ากลุ่มการเมือง มีการปล่อยข่าวลือ โจมตีว่าร้ายคู่แข่งทางการเมือง การเลือกตั้งจากปี พ.ศ.2518 เริ่มมีการใช้เงินซื้อเสียง การจัดเลี้ยง และการจัดตั้งระบบเครือข่ายหัวคะแนนในพื้นที่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นนักธุรกิจปราศรัยหาเสียงน้อย การสร้างคะแนนนิยมจะอาศัยการจ่ายเงิน และอุปถัมภ์หัวคะแนนการเลือกตั้ง นับจากปี พ.ศ.2538 เป็นต้นมา มีการนำรูปแบบการบริหารจัดการเชิงธุรกิจมาใช้ในการสร้างฐานคะแนนเสียงทางการเมือง ควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในจังหวัดเลย เพื่อควบคุม และใช้ประโยชน์จากกลไกราชการ ในขณะที่เดียวกันนักการเมืองจะอยู่ในการควบคุมการช่วยเหลือของหัวหน้ากลุ่ม(นึ่ง) การเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางอำนาจการเมือง และรองรับการกระจายผลประโยชน์

นิภากร กำจรเมฆกุล (2540) ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การสื่อสารในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสตรี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) พบว่า สื่อที่เลือกใช้ในการรณรงค์หาเสียง ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ และสื่อชุมชน ทั้งนี้ส่วนใหญ่เลือกใช้สื่อบุคคล เป็นสื่อหลักและใช้สื่ออื่น ๆ เป็นสื่อสนับสนุน สำหรับกลยุทธ์การใช้สื่อประกอบด้วย กลยุทธ์การเลือกใช้สื่อมาแนะนำเสนอ โดยมีเป้าหมายการใช้สื่อเพื่อต้องการให้รู้ว่าตนเองลงสมัคร ให้รู้จักตัวตน ความสามารถ และให้จดจำชื่อ เบอร์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สำหรับกลยุทธ์การแนะนำเสนอเนื้อหาของสาร ได้แก่กลยุทธ์การเน้นชื่อ-เบอร์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลยุทธ์ไม่ลองไม่รู้ กลยุทธ์อย่าผูกมัดตนเอง กลยุทธ์การสร้างภาพในอนาคต กลยุทธ์การขอความเห็นใจ และกลยุทธ์การเสนอผลงานที่ผ่านมา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สื่อ ได้แก่ การคำนึงถึงคุณสมบัติของสื่อ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลต่าง ๆ การได้รับอิทธิพลเรื่องการเลือกใช้จากผู้อื่น และการได้รับอิทธิพลจากการฝึกอบรมด้านกลยุทธ์การหาเสียง

บุรณ์ เกตุทัตสา และคนอื่น ๆ (2527 : 9-21) ได้วิจัยประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคกิจสังคม พ.ศ.2526 โดยเนื้อหาของการวิจัยส่วนหนึ่งได้สรุปความคิดเห็นของสมาชิกพรรคกิจสังคมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อคะแนนเสียงว่า ในการเลือกตั้ง ผู้สมัครจะได้คะแนนเสียงมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความนิยมในตัวผู้สมัคร การแจกเงินเพื่อซื้อคะแนนเสียง ผู้สมัครหาเสียงความนิยมในตัวผู้สมัคร โดยผู้สมัครหาเสียงด้วยตนเอง และการเข้าถึงชาวบ้านเป็นต้น แต่ยังมีปัจจัยหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ การที่ผู้สมัครจะต้องมีหัวคะแนนในการช่วยเหลือหาเสียง ซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้สมัครได้คะแนนเสียงมากหรือน้อย

พงษ์สนธิ ภูณะลา (2536 : 81-86) ได้ศึกษาถึง สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการเลือกตั้ง โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาโดยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์หัวคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง โดยใช้ความสนิทสนมส่วนตัว จากการศึกษาพบว่า

1.สถานภาพของหัวคะแนน เพศชายมากกว่าเพศหญิง วัยอายุระหว่าง 41-50 ปี จะเป็นหัวคะแนนมากที่สุดคือร้อยละ31.58 และรองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.95 อาชีพ พบว่าหัวคะแนนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว มากที่สุดร้อยละ 64.91 การศึกษา พบว่าหัวคะแนนส่วนใหญ่ร้อยละ 75.44 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา

2.บทบาทของหัวคะแนน พบว่าหัวคะแนนได้มีบทบาท โดยมีความสัมพันธ์ส่วนตัวและต่อเนื่องกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังเลือกตั้ง หัวคะแนนระดับล่างระดับกลาง และระดับสูงจะแสดงบทบาทในการส่งผ่านการอุปถัมภ์จากผู้สมัครรับเลือกตั้งในรูปเงินทองและวัตถุ

ดังนั้น กล่าวได้ว่า สถานภาพและบทบาทของห้วคะแนนในการซื้อขายเสียง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้สมัคร ส.ส. ได้รับเลือกตั้ง

สุทิน คลังแสง (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้นำชุมชนในชนบท ต่อการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนมีฐานะยากจน ผู้สมัครเป็นผู้ซื้อเสียง ประชาชนไม่สามารถที่จะแยกผู้สมัครได้ว่าใครเป็นคนดี และใครเป็นคนไม่ดี กฎหมายไม่รัดกุม และบทลงโทษไม่รุนแรงพอ เจ้าหน้าที่ไม่ตั้งใจจริงในการป้องกันและจับกุม กำนันผู้ใหญ่บ้าน ส่วนหนึ่งให้การสนับสนุนการซื้อขายเสียงของผู้สมัคร

สุวัฒน์ ไพไหล (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนการหาเสียงเลือกตั้งของนักธุรกิจการเมือง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดสกลนคร พบว่า เงินยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้รับการเลือกตั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งทั่วไปทั้งสองครั้งใน พ.ศ.2535 การแจกเงินซื้อคะแนนเสียง ได้พัฒนารูปแบบไปเป็นระบบการจัดการตลาดสมัยใหม่ ซึ่งเรียกว่า ระบบขายตรง และระบบขายแบบทวีคูณ ทั้งสองระบบนี้ใช้ห้วคะแนนเป็นหลัก มีการจ่ายโบนัสหรือค่าพรีเมียมตอบแทน

สมบัติ สุขะลา (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีศึกษาผู้ชนะการเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้ง ต้องอาศัยกลยุทธ์เป็นสำคัญจึงจะได้รับการเลือกตั้ง และต้องเป็นผู้มีทรัพยากรทางการเมืองเพียงพอ โดยใช้กลยุทธ์ในการเลือกตั้งพรรคและกลุ่มการเมือง กลยุทธ์ในการบริหารจัดการการเงินและเวลา กลยุทธ์ในการซื้อเสียงทางอ้อม กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง และกลยุทธ์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงการร้องเรียนและการแก้ข้อกล่าวหา

เอกภาพ พลซื่อ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 3 จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ในส่วนของพฤติกรรมผู้สมัครรับเลือกตั้งมีการวางแผนหาเสียงโดยการเตรียมกำลังคน ขานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ และเตรียมเครื่องมือการติดต่อสื่อสารดำเนินการหาเสียงในระยะก่อนการเลือกตั้ง และระยะที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งด้วยการจัดตั้งห้วคะแนน และการปราศรัยหาเสียง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ และมีเทคนิคประกอบการหาเสียง ได้แก่ การตั้งเครือข่ายหาข่าวจากพื้นที่ การพิมพ์ใบปลิวโจมตีคู่แข่ง ทำลายป้ายและแผ่นปลิว หาเสียง การปราศรัยให้ข้อมูลบิดเบือน และการซื้อห้วคะแนนของกลุ่ม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบถึง กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลยทั้ง 4 คน ว่ามีรูปแบบ กลวิธีหาเสียงอย่างไรบ้าง จึงประสบความสำเร็จชนะในการเลือกตั้ง และวิธีการดังกล่าวนี้เป็นวิธีการประชาธิปไตยแบบใด ให้คุณค่าในเชิงวิชาการมากน้อยเพียงใด และส่งผลต่อการพัฒนาการเมืองไทยหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มตัวอย่าง และการศึกษาเอกสาร

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มี 3 กลุ่ม แบ่งเป็น

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ดำเนิน การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน สุ่ม ตัวอย่างจากทีมงานฯ ของผู้ชนะการเลือกตั้ง ทีมละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย โดย สุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการเลือกตั้ง จำนวน 2 คน ฝ่ายสืบสวนสอบสวน จำนวน 2 คน รวม 4 คน

ตารางที่ 3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มที่ 1-3

ชื่อ-ชื่อสกุล	สถานภาพ ทางครอบครัว	อาชีพเดิม ครอบครัว	อายุ (ปี)	หมายเหตุ
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	51	ส.ส. เขต 1
นางพัฒนา สังขทรัพย์	สมรส	พณ.รัฐวิสาหกิจ	48	ส.ส. เขต 1
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	43	ส.ส. เขต 2
นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	47	ส.ส.เขต 2
นายสำราญ ศรีบูรินทร์	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	50	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายสนิท ขาวนาแปน	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	50	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายทองเหรียญ นามบุตร	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	51	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายภูวนัย วิจิตรปัญญา	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	47	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายกิตติ จำปานิล	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	50	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายปิยวัช ศรีบูรินทร์	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	46	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายปัญญา บัวระภา	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	66	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายวีระชัย สุวรรณบริบูรณ์	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	53	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นางบัวชุม รัตนภู	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	42	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายวินิจ สุวรรณบริบูรณ์	สมรส	ธุรกิจส่วนตัว	44	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายมนัสชน ธรรมรัง	โสด	ธุรกิจส่วนตัว	32	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายสมศักดิ์ พันสนิท	สมรส	เกษตรกร(ทำไร่)	50	ทีมรณรงค์หาเสียงฯ
นายทวี ไพศาลศรี	สมรส	ข้าราชการ	45	หน.งานการเลือกตั้ง
นายวิรัตน์ ทองจำรูญ	สมรส	ข้าราชการ	47	พณ.การเลือกตั้ง
นายสมศักดิ์ กระจุก	สมรส	ข้าราชการ	48	พณ.การเลือกตั้ง
นายวุฒิโชติ ทองสมบัติ	สมรส	ข้าราชการ	54	หน.พณ.สืบสวน การเลือกตั้ง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ

3.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary study) โดยการศึกษาเอกสาร งานวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลประชากร ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง หนังสือสั่งการต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย , ที่ว่าการอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย , ที่ว่าการอำเภอเมืองเลย , ห้องสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น , ห้องสมุด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

3.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามแบบเจาะลึกเกี่ยวกับกลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม ที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย จำนวน 6 คน เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ลงในแบบเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การชนะการเลือกตั้ง , เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการหาเสียง การซื้อเสียง พฤติกรรมการเลือกตั้งต่าง ๆ ของประเทศไทย

4.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิจัย เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยได้ร่างแบบสัมภาษณ์ไว้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ประเด็นที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลวิธีหาเสียงอย่างเป็นทางการ ใช้สำหรับผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน และผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง,เจ้าหน้าที่ กกต.จังหวัดเลย ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็นที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลวิธีการหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการ ใช้สำหรับผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน และผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่ กกต.จังหวัด เลขที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามกลุ่มตัวอย่าง

4.3 นำร่างแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ แก้ไขครั้งสุดท้าย ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทิน สุขคง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4.3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ คุลยอนุกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4.3.3 นายพรศักดิ์ เจียรนัย รองผู้ว่าราชการจังหวัดเลย/ประธานคณะกรรมการเลือกตั้งจังหวัดเลย

(รายละเอียดแนวทางการสัมภาษณ์ ปรากฏตามภาคผนวก ก)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวม ดังนี้

เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่จัดเก็บได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานที่ศึกษาวิจัย และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล จำแนกเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

5.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสาร

เอกสารข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

5.1.1 เอกสารขั้นต้น ได้แก่ หนังสือสั่งการของทางราชการ ประกาศ คำสั่งต่าง ๆ ตลอดจนรายงานการประชุม การปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ 23 ธ.ค.50

5.1.2 เอกสารชั้นรอง ได้แก่ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ สารนิพนธ์ บทความทางวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัยในครั้งนี้

5.2 การจัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม
ปรากฏดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มที่ 1

วัน เดือน ปี	ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็น	หมายเหตุ
6 ก.พ.52	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข (ส.ส.เขต 1)	-ข้อมูลทั่วไปของผู้สมัครฯ	สัมภาษณ์แบบ
6 ก.พ.52	นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข(ส.ส.เขต 2)	-รูปแบบ กลวิธี และกลยุทธ์	เจาะลึกใน
7 ก.พ.52	นางพัฒนา สังขทรัพย์ (ส.ส.เขต 1)	ในการวางแผน/การ	ประเด็นเดียวกัน
7 ก.พ.52	นางนันทนา ทิมสุวรรณ (ส.ส.เขต 2)	ดำเนินการหาเสียงเลือกตั้ง -การจัดการปราศรัยหาเสียง -การอำนวยความสะดวกและ บริหารงานในศูนย์อำนวยการ การเลือกตั้ง -งบประมาณในการ ดำเนินการทางการเมือง	ทั้ง 4 คน

ตารางที่ 3.3 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มที่ 2

วันเดือนปี	ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็น	หมายเหตุ
10 ก.พ.52	นายสำราญ ศรีบูรินทร์(ทีมงานฯ ส.ส. ปรีชาฯ เขต 1)	-ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงาน -กระบวนการ กลวิธีหาเสียงฯ	สัมภาษณ์แบบ เจาะลึกใน
10 ก.พ.52	นายสนิท ชาวนาแปน(ทีมงานฯ ส.ส.ปรีชาฯ เขต 1)	-การวางแผน/เตรียมการหา เสียงในระดับพื้นที่ที่	ประเด็นเดียวกัน ทั้งหมด
10 ก.พ.52	นายกงเหรียญ นามบุตร(ทีมงานฯ ส.ส.ปรีชาฯ เขต 1)	รับผิดชอบ -การสร้างเครือข่าย ผู้สนับสนุนฯ	
11 ก.พ.52	นายภูวนัย วิจิตรปัญญา (ทีมงานฯ ส.ส. พัฒนาฯ เขต 1)		
11 ก.พ.52	นายกิตติ จำปานิล(ทีมงานฯ ส.ส. พัฒนาฯ เขต 1)		
11 ก.พ.52	นายปิยวัช ศรีบูรินทร์(ทีมงานฯ ส.ส. พัฒนาฯ เขต 1)		
12 ก.พ.52	นายปัญญา บัวระภา(ทีมงานฯ ส.ส. นนทนาฯ เขต 2)	-ข้อมูลทั่วไปของผู้ปฏิบัติงาน -กระบวนการ กลวิธีหาเสียงฯ	สัมภาษณ์แบบ เจาะลึกใน
12 ก.พ.52	นายวิระชัย สุวรรณบริบูรณ์(ทีมงานฯ ส.ส.นนทนาฯ เขต2)	-การวางแผน/เตรียมการหา เสียงในระดับพื้นที่ที่	ประเด็นเดียวกัน ทั้งหมด
12 ก.พ.52	นางบัวชุม รัตนภู(ทีมงานฯ ส.ส.นนทนา เขต 2)	รับผิดชอบ -การสร้างเครือข่าย	
13 ก.พ.52	นายวินิจ สุวรรณบริบูรณ์(ทีมงานฯ ส.ส. เปล่งมณีฯ เขต 2)	ผู้สนับสนุนฯ	
13 ก.พ.52	นายมนัสชน ธรรมรัง(ทีมงานฯ ส.ส. เปล่งมณีฯ เขต 2)		
13 ก.พ.52	นายสมศักดิ์ พันสนิท(ทีมงานฯ ส.ส. เปล่งมณีฯ เขต 2)		

ตารางที่ 3.4 การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มที่ 3

วันเดือนปี	ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็น	หมายเหตุ
16 ก.พ.52	นายกวี ไพศาลศรี(หน.งานการจัดการ เลือกตั้ง)	-ข้อมูลทั่วไป -การแบ่งเขตการเลือกตั้ง	สัมภาษณ์แบบ เจาะลึกใน
16 ก.พ.52	นายวิรัตน์ ทองจำรูญ(พนักงานการ เลือกตั้ง)	-การจัดการเลือกตั้งตาม กฎหมายเลือกตั้งฯ	ประเด็นเดียวกัน ทั้งหมด
16 ก.พ.52	นายสมศักดิ์ กระทุ้(พนักงานการ เลือกตั้ง)	-ปัญหาการทุจริตการหาเสียง ของผู้สมัคร	
16 ก.พ.52	นายวุฒิชัย ทองสมบัติ(หน.พณง. สืบสวน กกต.)		

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ และจากการเก็บข้อมูลเอกสาร เพื่อหาเหตุผล และคำตอบของปัญหา ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษา ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการศึกษาถึงกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ทั้งนี้ได้ใช้หลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่างตามบทที่ 3 และการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏพบว่า กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีดังนี้

1. กลวิธีหาเสียงที่เป็นทางการ

กลวิธีหาเสียงที่เป็นทางการ เป็นรูปแบบการหาเสียงที่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดไว้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ดำเนินการหาเสียงอย่างถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งรูปแบบ วิธีการหาเสียงต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการหาเสียง พ.ศ.2550 นั้น ได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด จากการศึกษา พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ของจังหวัดเลย มีการใช้กลวิธีหาเสียงที่เป็นทางการ ดังนี้

1.1 การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง

รูปแบบการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งที่ผู้ชนะการเลือกตั้ง ทั้ง 4 คนได้ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 มีการใช้สื่อโฆษณาหาเสียงหลายชนิดด้วยกัน จากข้อมูลที่จัดเก็บได้พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งได้ระมัดระวังการใช้สื่อต่าง ๆ ในการโฆษณาหาเสียง เพื่อให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงข้อมูลสื่อโฆษณาหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	ป้ายโฆษณา(คัดเอาท์)	โปสเตอร์	แผ่นพับ
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	ขนาดใหญ่ 20 ป้าย ขนาดเล็ก 100 ป้าย	50,000 แผ่น	200,000 ฉบับ
นางพัฒนา สังขทรัพย์	ขนาดใหญ่ 20 ป้าย ขนาดเล็ก 100 ป้าย	50,000 แผ่น	200,000 ฉบับ
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	ขนาดใหญ่ 20 ป้าย ขนาดเล็ก 100 ป้าย	50,000 แผ่น	100,000 ฉบับ
นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข	ขนาดใหญ่ 20 ป้าย ขนาดเล็ก 100 ป้าย	50,000 แผ่น	100,000 ฉบับ

1.1.1 การติดป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นปลิว แผ่นพับ แนะนำตัวผู้สมัคร

ป้ายโฆษณา(คัดเอาท์) มีลักษณะเป็นป้ายที่เรียบง่ายธรรมดา มีทั้งเป็นกระดาษแข็ง และ ไม้อัด ปัจจุบันนิยมใช้เป็นแผ่นป้าย ไว้นิต เนื่องจากต้นทุนต่ำ ข้อความที่ปรากฏในแผ่นป้ายส่วนใหญ่ที่เน้นจะเป็น ชื่อ เบอร์ คำขวัญ ชื่อพรรค นโยบายพรรค จะไม่นิยมคิดรูปเนื่องจากต้องใช้รูปขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง การติดป้ายโฆษณาเป็นการจูงใจให้ประชาชนผ่านไปผ่านมาเห็นว่า ตัวผู้สมัครมีความจริงจังในการหาเสียงครั้งนี้

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีการกำหนดจุดที่ติดตั้งป้ายโฆษณาไว้ และขนาดของป้ายไว้ เพื่อความเท่าเทียมกันของผู้สมัคร

จากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้จัดทำป้ายโฆษณาหาเสียงที่มีข้อความเน้นนโยบายพรรคที่สังกัด ได้แก่ พรรคพลังประชาชน มีนโยบายดังนี้ “พรรคพลังประชาชน เร่งฟื้นฟูประชาธิปไตย สานต่อทุกนโยบายที่ประสบความสำเร็จ” โดยชุดผลงานเดิมของพรรคไทยรักไทยที่เคยเป็นที่ประจักษ์ต่อประชาชน อาทิ โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการเอสเอ็มแอล เป็นต้น ติดตั้งไว้บริเวณสถานที่ที่ทางราชการกำหนดให้

ในการจัดทำสื่อหาเสียงอื่น ๆ พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้จัดทำแผ่นพับแนะนำตัวเองโดยเน้นนโยบายพรรค (พรรคพลังประชาชน) และให้ทีมงานแจกจ่ายให้ทั่วพื้นที่ เน้นการลงพื้นที่ พบปะประชาชน เพื่อนำแผ่นพับ แผ่นปลิว ไปแจกจ่ายแก่ประชาชนด้วยตนเอง และให้ทีมงานช่วยแจกจ่าย ซึ่งกลวิธีการแจกจ่ายแผ่นปลิว แผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัคร ของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีกลวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเลย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลยมาแล้วถึง 9 สมัย เป็นที่รู้จักคุ้นเคยกันดีของประชาชนชาวจังหวัดเลย นอกจากนั้นยังเป็นชาวจังหวัดเลยโดยกำเนิด อาชีพเดิมเป็นนักธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง จึงมีฐานคะแนนเสียงจากกลุ่มนักธุรกิจอยู่มากพอสมควร การแนะนำตัวเองในการเลือกตั้งครั้งนี้ จึงไม่มีปัญหาแก่นายปรีชา เพราะประชาชนรู้จักกันเป็นอย่างดี นอกจากจะเป็น ส.ส.เดิมแล้ว นายปรีชา ยังลงพื้นที่พบปะกับประชาชนอยู่เป็นประจำ ไม่เฉพาะช่วงหาเสียงเลือกตั้งเท่านั้น

“....การที่ผมเป็น ส.ส.จังหวัดเลยมาหลายสมัย และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาพ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเลย ผมคิดว่าชาวจังหวัดเลยย่อมรู้จักตัวตนที่แท้จริงของผม และอยากที่จะให้ผมและทีมงานลงพื้นที่เพื่อไปรับทราบปัญหาของเค้ามากกว่าที่จะโฆษณาในป้ายประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนั้นผมจึงใช้วิธีการนำแผ่นพับแนะนำตนเองไปแจกจ่ายในพื้นที่ด้วยตนเอง ก่อนจะถึงวันเลือกตั้ง....” (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

จากการสัมภาษณ์ทีมงานพรรคหาเสียงของนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ได้ให้ข้อมูลตรงกันว่า นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็นผู้ที่ยืนยันลงพื้นที่พบปะประชาชน โดยเฉพาะช่วงก่อนเลือกตั้ง 1 เดือน จะพาทีมงานลงพื้นที่แจกจ่ายเอกสารแนะนำตัวเอง ซึ่งการติดป้ายโปสเตอร์หาเสียง และใบปลิว นั้น นายปรีชา จะให้ทีมงานดำเนินการให้ถูกต้องตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ โดยติดประชาสัมพันธ์ในสถานที่ที่กำหนด สำหรับป้ายคัดเอาท์โฆษณาหาเสียง จะชูนโยบายพรรคพลังประชาชน เน้นการสานต่อนโยบายประชานิยมของพรรคไทยรักไทยที่เคยประสบความสำเร็จ ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและต้องการที่จะให้นายปรีชาสานต่อนโยบายดังกล่าวให้

“....การเน้นนโยบายพรรค และชูหัวหน้าพรรค ตลอดจนการแนะนำตัวเองของนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข นั้น ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนด้วยดี และที่สำคัญผลงานเดิมที่นายปรีชา คอยช่วยเหลือ และผลักดันให้ชาวบ้าน ก็ทำให้ชาวบ้านรัก และรู้จักคุ้นเคยกับ

นายปรีชา เป็นอย่างดี ทุกครั้งเมื่อนายปรีชา ออกพบปะประชาชน จะใช้ภาษาถิ่นไทยเลยพูดแนะนำตัวกับชาวบ้าน และมักจะออกหาเสียงแนะนำตัวพร้อมกับนางพัฒนา สังขทรัพย์ ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกัน...” (นายประเสริฐ วงศ์คำ โสม, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2552)

เอกสารแนะนำตัวผู้สมัครของนายปรีชา เร่งสมบุญสุข จะจัดทำเป็นแผ่นปลิวส่วนหนึ่ง และ เป็นแผ่นพับส่วนหนึ่ง โดยมีข้อความที่สำคัญคือ ชื่อ/สกุล ,หมายเลขตัวผู้สมัคร,พรรคที่สังกัด (พรรคพลังประชาชน), นโยบายพรรค, ผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร และรูปถ่ายของผู้สมัคร และสำหรับใบปลิว โปสเตอร์โฆษณาหาเสียงจะปรากฏรูปภาพนายปรีชา เร่งสมบุญสุข พร้อมด้วยรูปภาพของนางพัฒนา สังขทรัพย์ อยู่ในแผ่นเดียวกัน เนื่องจากสังกัดพรรคเดียวกันพร้อมข้อความชื่อ/สกุล หมายเลขผู้สมัคร ,พรรคที่สังกัด, นโยบายพรรค “นโยบายที่ให้ความสุขแก่ประชาชนจะกลับคืนมา”

นางพัฒนา สังขทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเลย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า นางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็นภรรยาของ นายทศพล สังขทรัพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย หลายสมัย (พ.ศ.2522-2549) และเป็นอดีตรองกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ซึ่งถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง 5 ปี และยังเป็นลูกสะใภ้ของ พ.ต.อ.กฤษ สังขทรัพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้พบว่านางพัฒนา มีเครือข่ายทางการเมืองเดิมของนายทศพล และ พ.ต.อ.กฤษ เป็นฐานคะแนนเสียงอันเหนียวแน่น และยังให้ความเคารพ นับถือตระกูล “สังขทรัพย์” อยู่มากที่สุด ทำให้ประชาชนชาวจังหวัดเลย รู้จักนางพัฒนา สังขทรัพย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในฐานะตัวแทนของนายทศพล สังขทรัพย์ วิธีการหาเสียงด้วยการ โฆษณาหาเสียงด้วยการติดป้ายประชาสัมพันธ์ โปสเตอร์หาเสียง จึงเป็นกลวิธีหาเสียงที่ นางพัฒนา ไม่ได้เน้นมากนัก ส่วนใหญ่จะให้ทีมงานและแกนนำเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนด เนื่องจากการเลือกตั้งคราวนี้ ถูกจับตามองจากนักวิชาการ สื่อมวลชน ภาครัฐต่าง ๆ เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่มีระเบียบกฎหมายที่กำหนดให้มีวิธีการหาเสียงเลือกตั้งขึ้นมาใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ ปี 2550 นางพัฒนา จึงได้ใช้กลวิธีการออกพบปะประชาชน เพื่อแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวเองแก่ประชาชน เหมือนกับนายปรีชา เร่งสมบุญสุข โดยส่วนใหญ่จะลงพื้นที่พร้อมกับนายปรีชา เร่งสมบุญสุข

เอกสารแนะนำตัวเองของนางพัฒนา สังขทรัพย์ มีรูปแบบและข้อความคล้ายคลึงกับนายปรีชา เร่งสมบุญสุข ส่วนการพูดแนะนำตัวเอง นั้น จะเน้นเกี่ยวกับการเป็นคนของตระกูล “สังขทรัพย์” และชูนโยบายพรรคพลังประชาชน “พรรคพลังประชาชน เร่งฟื้นฟูประชาธิปไตย สาน

ต่อทุกนโยบายที่ประสบความสำเร็จ” ตลอดจนโครงการต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาประชาชน

“...วิธีคิดป้ายโฆษณาหาเสียง ทางทีมงานและแกนนำพรรคจะดำเนินการตามกฎหมายที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ส่วนตัวฉันจะลงพื้นที่เพื่อแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวเองพร้อมกับทีมงาน โดยส่วนใหญ่เดินทางไปพร้อมกับนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกัน...” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ก่อนการเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน นางพัฒนา สังขทรัพย์ จะลงพื้นที่หาเสียง แนะนำตัวเองกับชาวบ้านแทบทุกวัน พร้อมกับนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข และนายปรีชา จะช่วยฝากให้ประชาชนช่วยลงคะแนนให้กับนางพัฒนา สังขทรัพย์ ด้วยในฐานะที่เป็นผู้สมัครพรรคเดียวกัน...” (นายกหญิง นามบุตร, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552)

นางนันทนา ทิมสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดเลย

นางนันทนา ทิมสุวรรณ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลยเมื่อปี 2548, ปี 2549, และปี 2550 โดยมีฐานคะแนนเสียงจากแกนนำที่มาจากกลุ่มนักธุรกิจ นักการเมืองท้องถิ่น ทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งล้วนเป็นฐานคะแนนเสียงเดิมของนายชนเทพ ทิมสุวรรณ ผู้เป็นสามี เดิมก่อนที่นางนันทนา จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ทำหน้าที่ในตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลยมีการออกพื้นที่ พบปะประชาชนพร้อมกับนายชนเทพ ทิมสุวรรณ สามี ซึ่งเป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีการจัดทีมงานอย่างเป็นระบบ โดยได้จัดตั้งแกนนำไว้ตามหมู่บ้านต่าง ๆ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่มีอยู่ทุกอำเภอ ทีมงานทางการเมืองเหล่านี้มีความผูกพันและจงรักภักดีสูงมีความขัดแย้งกันน้อยมาก และสามารถประสานประโยชน์ทางการเมืองได้อย่างลงตัว

วิธีการโฆษณาหาเสียงด้วยการคิดป้ายโฆษณาหาเสียง และการแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตนเองของนางนันทนา ทิมสุวรรณ จะมีลักษณะคล้ายคลึงกันกับนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุขและนางพัฒนา สังขทรัพย์ กล่าวคือ การให้ทีมงานดำเนินการจัดทำป้ายโฆษณาหาเสียง และไปสเตอร์ไปติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ นอกจากนั้นแล้วจะลงพื้นที่นำเอกสารแนะนำตัวเองไปแจกจ่ายให้กับชาวบ้าน พร้อมการหาเสียงในช่วงก่อนเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน โดยเดินทางไปพร้อมกับนางเป็ลมณี เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครสังกัดพรรคเดียวกัน ข้อความในเอกสารแนะนำตัว ปรากฏข้อความชื่อ/สกุล, หมายเลขของผู้สมัคร, พรรคที่ตน

สังกัดนโยบายพรรค “นโยบายที่ให้ความสุขแก่ประชาชนจะกลับคืนมา” นอกจากนั้นยังมีนโยบายประชานิยมต่าง ๆ ของพรรคปรากฏในแผ่นพับ แผ่นปลิว อาทิ ธนาคารประชาชน กองทุนหมู่บ้าน ทุนเรียนต่างประเทศ 1 อำเภอ 1 ทุน เป็นต้น และ รูปภาพผู้สมัคร

ส่วนใหญ่ประชาชนชาวจังหวัดเลยจะรู้จักนางนันทนา ทิมสุวรรณ เป็นอย่างดีในฐานะที่เป็นภรรยาของนายชนเทพ ทิมสุวรรณ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย อีกทั้งตระกูล “ทิมสุวรรณ” ยังผูกขาดทางการเมืองของจังหวัดเลยมานาน ไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับท้องถิ่น และระดับชาติ การหาเสียงเพื่อแนะนำตัวของนางนันทนา จึงไม่เป็นปัญหาแก่ทีมงาน วิธีการแนะนำตัวเองของนางนันทนา คือ การแจกจ่ายเอกสารแนะนำตัวเองให้กับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยจะออกพบปะประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนเองพร้อมกับนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข จะเน้นตามตลาด ร้านค้า หรือที่ชุมชน เพื่อจะได้พบกลุ่มประชาชนในคราวละหลายคน สำหรับตามหมู่บ้าน จะมีทีมงานคอยแจกจ่ายและช่วยหาเสียงให้ทุกหลังคาเรือน

“.....ดิฉันลงสมัคร ส.ส.จังหวัดเลยเป็นสมัยที่ 2 ซึ่งในครั้งนี ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดวิธีการดีปาย โฆษณาหาเสียงอย่างเท่าเทียมกัน ทางทีมงานพรรคของเราได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด และดิฉันพร้อมด้วยนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข ผู้สมัครในพรรคเดียวกัน เขตเดียวกัน จะลงพื้นที่เพื่อแนะนำตัวเองต่อพ่อแม่พี่น้อง ยิ่งใกล้วันเลือกตั้ง พรรคของเราจะต้องลงพื้นที่ถี่ขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้พ่อแม่พี่น้องเชื่อมั่นในตัวของเรามากยิ่งขึ้น....” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“...นางนันทนา ทิมสุวรรณ มีบุญคุณกับชาวบ้านอยู่มาก ซึ่งเมื่อครั้งที่นายชนเทพ ทิมสุวรรณ สามีของนางนันทนา เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย นั้น ทั้งสองคนจะลงพื้นที่พบปะประชาชน คอยให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ในชุมชน เมื่อการเลือกตั้งครั้งนี้ นางนันทนา พร้อมทีมงานลงพื้นที่ เพื่อแนะนำตัวเองและหาเสียงเลือกตั้ง จึงไม่มีปัญหาอะไร ชาวบ้านรู้จักอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการให้นางนันทนา มาพบปะ และแจ้งหมายเลขผู้สมัครให้ชาวบ้านรับรู้ และจำได้....” (นางบัวชุม รัตนภู, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552)

นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดเลย

นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข เป็นภรรยาของนายปรีชา เร่งสมบุญสุข ประสบการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นมาก่อน โดยเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เมื่อปี 2543 และดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เมื่อปี

2548 และปี 2549 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดเลย ซึ่งนอกจากจะเคยลงพื้นที่หาเสียงพร้อมกับนายปรีชามาก่อนแล้ว ยังเป็นที่รู้จักกันในกลุ่มสตรี กลุ่มแม่บ้าน ต่าง ๆ ในฐานะประธานกลุ่มสตรีจังหวัดเลย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบว่า วิธีการโฆษณาหาเสียงของนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข นั้น นางเปล่งมณี ได้ดำเนินการคล้ายกับนายปรีชา เร่งสมบุญสุข และจะร่วมหาเสียงกับนางนันทนา ทิมสุวรรณ โดยส่วนใหญ่จะเน้นไปที่แกนนำกลุ่มแม่บ้านบ้าง กลุ่มประชาชนที่ให้ความนิยมในตัวของ ส.ส.ปรีชาฯ ซึ่งในแต่หมู่บ้าน ชุมชน ล้วนแล้วแต่มีฐานคะแนนเสียงเดิมของนายปรีชา เมื่อนางเปล่งมณี ลงพื้นที่แนะนำตัวหาเสียงเลือกตั้ง โดยการแจกจ่ายเอกสารแนะนำตัว จึงได้อาศัยการพูดหาเสียง โดยกล่าวถึงนายปรีชา เร่งสมบุญสุข ซึ่งนั่นเป็นกลวิธีอีกอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ประชาชนให้ความนิยมและลงคะแนนเสียงให้กับนางเปล่งมณี นอกจากนี้ นางเปล่งมณี จะเน้นที่นโยบายพรรคพลังประชาชน และผลงานที่ผ่านมาของพรรคไทยรักไทย เพื่อใช้ในการหาคะแนนเสียง

สำหรับรายละเอียดในเอกสารแนะนำตัวผู้สมัครของนางเปล่งมณี มีลักษณะและข้อความเหมือนนายปรีชา เร่งสมบุญสุขและผู้สมัครคนอื่นที่สังกัดพรรคเดียวกัน

“...นโยบายพรรคสำคัญมาก ที่ต้องลงรายละเอียดในป้ายโฆษณาหาเสียง เพื่อให้ประชาชนทราบว่า เมื่อเราได้รับเลือกให้เป็น ส.ส.จังหวัดเลย เราจะต้องสานต่อ นโยบายประชานิยมที่เคยประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนต่อชาวจังหวัดเลย อาทิ โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ซึ่งคิดค้นพร้อมกับนางนันทนา ทิมสุวรรณ ผู้สมัครสังกัดพรรคเดียวกัน จะลงพื้นที่เพื่อแนะนำตัวเองกับพ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเลย ส่วนการติดป้ายโฆษณาหาเสียง ทางพรรคเราจะดำเนินการตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ โดยติดไว้บริเวณที่กำหนด ซึ่งในประเด็นนี้ไม่มีปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการหาเสียงของพรรคเรา.....” (นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...การเดินทางหาเสียงของนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข ส่วนมากจะไปพร้อมกับนางนันทนา ทิมสุวรรณ โดยก่อนเลือกตั้งจะมีการแจกจ่ายเอกสารแนะนำตัวเองให้กับชาวบ้าน เพื่อให้ชาวบ้านจดจำหมายเลขผู้สมัคร ซึ่งนางเปล่งมณี จะพูดหาเสียงโดยเน้นที่นโยบายพรรค และกล่าวถึงนายปรีชา เร่งสมบุญสุข เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่จะนับถือและชื่นชมนายปรีชา มาก อีกประการหนึ่งคู่แข่งรายอื่น ๆ จะไม่ค่อยลงพื้นที่ โดยมากจะให้ทีมงานมาแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัคร จึงทำให้ชาวบ้านมีความนิยมในตัวของนางเปล่งมณีและนางนันทนา มากขึ้นที่ออกพบปะประชาชน หาเสียงแจกจ่ายแผ่นพับด้วยตนเอง...” (นายมนัสชน ธรรมรัง, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ทีมงานของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้ให้ข้อมูลในประเด็นที่ตรงกันว่า “...ส.ส.ทั้ง 4 คนมักจะลงพื้นที่พบปะประชาชนถี่ขึ้นก่อนการเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน พร้อมกับมีทีมงานช่วยแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวให้กับประชาชนได้ทราบว่าคนได้เบอร์อะไร อยู่พรรคไหน...”

1.1.2 การใช้รณรงค์เสียงเพลง คำขวัญใจ

การโฆษณาหาเสียง โดยการใช้รณรงค์ ได้แก่ การใช้รถยนต์ติดแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงผู้สมัคร เครื่องขยายเสียงพร้อมสปอร์ต โฆษณา เคลื่อน ไปยังชุมชน หมู่บ้าน เขตเลือกตั้งต่าง ๆ เพื่อหาเสียงให้กับผู้สมัคร โดยประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค นโยบายผู้สมัคร ชื่อสกุล หมายเลขผู้สมัคร ให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้ทราบและจดจำได้ อาจจะใช้เสียงเพลง หรือคำขวัญใจ ประกอบข้อความประชาสัมพันธ์ด้วยก็ได้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงกลวิธีการใช้รณรงค์หาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	ประเภทรถ/ จำนวน	ข้อความโฆษณา	เสียงเพลง
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	รถยนต์ 53 คัน	เน้นผลงาน/นโยบายพรรค	เพลง ปรีชามาแล้ว
นางพัฒนา สังขทรัพย์	รถยนต์ 53 คัน	เน้นผลงาน/นโยบายพรรค	-
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	รถยนต์ 36 คัน	เน้นผลงาน/นโยบายพรรค	ทำนองเพลงลูกทุ่ง แคทรียา มาลาศรี
นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข	รถยนต์ 36 คัน	เน้นผลงาน/นโยบายพรรค	ทำนองเพลงลูกทุ่ง แคทรียา มาลาศรี

จากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน จะจัดรถแห่ ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิลงคะแนน และมีการแต่งเพลงหาเสียงโดยจะใช้ทำนองเพลงลูกทุ่งที่กำลังฮิตในช่วงเวลานั้น ๆ แล้วใส่เนื้อร้องใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร เพื่อเรียกความสนใจจากประชาชนได้ตั้งใจฟังการโฆษณาหาเสียง มากกว่าที่จะเป็นการบรรยายคุณสมบัติด้วยการพูดอย่างเดียวเหมือนอดีตที่ผ่านมา

ในการใช้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ กำหนดให้ใช้พาหนะในการหาเสียงเลือกตั้ง สำหรับกรณีรถยนต์ให้ติดแผ่นป้ายได้ไม่เกินคันละ 2 ป้าย ซึ่ง

มีขนาดและจำนวนไม่เกินที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยต้องไม่ดัดแปลง รอยนต์เป็นเวทีในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสามารถใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อช่วยในการหาเสียงเลือกตั้งได้ (ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2550)

จากการสัมภาษณ์ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน พร้อมทีมงาน พบว่าวิธีการโฆษณาหาเสียงโดยใช้รถแห่ของแต่ละคน จะร่วมกันระหว่างผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกัน เขตเดียวกัน เพราะต้องหาเสียงควบคู่กันไป จุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรค ดังต่อไปนี้

**นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข และนางพัฒนา สังขทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1
จังหวัดเลย สังกัดพรรคพลังประชาชน**

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ได้ใช้วลีที่ว่า “ปรีชา มาแล้ว ส.ส.เลข คนเดิม” ลงในข้อความสปอรัตโฆษณาหาเสียง และเน้นย้ำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ทราบว่า นายปรีชา เป็นชาวเมืองเลย โดยกำเนิด นอกจากนั้นได้ว่าจ้างการจัดทำสปอรัตหาเสียง เน้นนโยบายพรรค ผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาของตนเอง อาทิ การดำเนินการตามโครงการประชานิยมเดิมของพรรคไทยรักไทย นอกจากนั้นยังได้นำทำนองเพลงลูกทุ่งมาใช้ในเพลงหาเสียง เพลงประจำตัวของนายปรีชา คือ “ปรีชา มาแล้ว”

ข้อความหาเสียงจะมีการเน้นให้ประชาชนทราบว่า นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข หมายเลข 1 และนางพัฒนา สังขทรัพย์ หมายเลข 2 สังกัดพรรคพลังประชาชน มีผลงานที่ผ่านมาอย่างไร และนโยบายพรรคพลังประชาชนเป็นอย่างไร สลับกับเพลงหาเสียงที่ใช้ทำนองเพลงลูกทุ่งไว้เพื่อเรียกความสนใจให้ประชาชนรับฟังมากยิ่งขึ้น

ด้านข้างรถแห่ จะติดป้ายโฆษณาหาเสียง ทำด้วยไม้อัด ที่มีรายละเอียดภาพถ่ายของนายปรีชา และนางพัฒนา ระบุหมายเลขผู้สมัคร ชื่อพรรค นโยบายพรรค ติดไว้ทั้งสองข้างของรถกระบะหาเสียงทุกคัน

“...นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข คนเมืองเลยโดยกำเนิด เป็น ลูกหลานของพ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเลย ขออาสารับใช้พ่อแม่พี่น้องบ้านเฮา...” เป็นถ้อยคำหาเสียงที่ต้องมีในสปอรัตหาเสียงของนายปรีชา จากนั้นจะมีการเชิญชวน “...โปรดเลือกนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข และนางพัฒนา สังขทรัพย์ พรรคพลังประชาชน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย เขต 1..”

นายกงเหยียน นามบุตร ทีมงานรณรงค์หาเสียงของนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า

“.... จากการกล่าวถึงความเป็นสายเลือดคนไทยเลยด้วยวลีสั้น ๆ ที่ว่า “ส.ส.ปรีชา มาแล้ว” นี้ ทำให้ประชาชนทราบได้ทันทีว่า ผู้สมัครเป็นใคร มาจากไหน เพราะคุ้นเคยกับส.ส.ปรีชา และมีความผูกพันกับนายปรีชา เร่งสมบุญสุข และครอบครัว มาตั้งแต่ ส.ส.ปรีชาลงเล่นการเมือง ครั้งแรกเมื่อปี 2529 และเนื่องจาก ชาวจังหวัดเลยมีความไว้นือเชื่อใจ และยอมรับคนไทย หรือ คนที่เกิดเมืองเลยโดยกำเนิด มากกว่าผู้สมัคร ส.ส.ที่ย้ายภูมิลำเนามาจากที่อื่น และผมก็เป็นคนไทยเลย โดยกำเนิดเหมือนกัน จึงเชื่อว่า คนไทยเลยต้องทำประโยชน์ให้กับบ้านเมืองของตนเอง ดังนั้น นายปรีชา และนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข จึงได้เปรียบคู่แข่งในเรื่องนี้อยู่มาก เพราะนอกจากจะมี ภูมิลำเนาเป็นชาวเมืองเลยแล้ว ผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา ยังทำให้ประชาชนให้การยอมรับ และให้การสนับสนุนลงคะแนนเสียงให้เหมือนเดิม....”

“....ฐานคะแนนเสียงของ อดีตส.ส.ทศพล สังขทรัพย์ ก็มีมากพอสมควร ประกอบกับตัวดิฉันเอง ก็ลงพื้นที่พบปะประชาชนพร้อมกับอดีต ส.ส.ทศพล ทำให้ประชาชนรู้จักและเคยเห็นผลงานทางการเมืองที่ดิฉัน ได้ช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเลยร่วมกับอดีต ส.ส.ทศพลมาก่อน การใช้รุดแห่หาเสียง จึงต้องเน้นย้ำผลงานต่าง ๆ ที่ พวกเราเคยทำมาก่อน และนโยบายพรรคจะขาดไม่ได้เลยในการประชาสัมพันธ์หาเสียง...” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“....นางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็น ส.ส.หน้าใหม่ แต่เป็นภรรยาของนายทศพล สังขทรัพย์ และเป็นลูกสะใภ้ของ พ.ต.อ.กฤษ สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลย มีฐานเสียงเดิมอยู่แล้ว ซึ่งทุกคนเชื่อว่า หากใครในตระกูล สังขทรัพย์ ลงสมัคร ก็ต้องได้ทุกคน จึงหาเสียงไม่ยากนัก....” (นายกิตติ จำปานิล ทีมงานพรรคหาเสียง, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

นางนันทนา ทิมสุวรรณ และนางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เขต 2 จังหวัดเลย

“....การใช้สปอร์ตโฆษณาหาเสียงโดยใช้รุดแห่ ดิฉันจะให้ทีมงานจัดรุดแห่ โดยให้ครอบคลุมพื้นที่เขตเลือกตั้งทั้งหมด โดยเน้นนโยบายพรรค และผลงานที่ผ่านมาของตัวดิฉัน” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“....ดิฉันจะใช้รุดแห่หาเสียงเลือกตั้งคู่กันกับนางนันทนา ทิมสุวรรณ โดยว่าจ้างการจัดทำสปอร์ตโฆษณาหาเสียง เน้นเบอร์ เน้นชื่อ เน้นพรรค นโยบายพรรคเป็นสำคัญ และเมื่อดิฉันลงพื้นที่พบปะประชาชน จะสอบถามประชาชนว่าเคยได้ยินรุดแห่หาเสียงของดิฉันบ้างหรือไม่เพื่อเป็นการหยั่งคะแนนเสียง และให้ทราบว่าผู้รับจ้างขั้รุดแห่หาเสียงทำงานครอบคลุมพื้นที่หรือไม่ และหากพบว่าพื้นที่เลือกตั้งใด ยังไม่ได้ยินรุดแห่หาเสียง ดิฉันจำเป็นต้องจัดทีมงาน

ลงไปใหม่ และว่าจ้างคนอื่นดำเนินการแทนคนเดิม....” (นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

ข้อมูลที่ได้จากทีมงานของนางนันทนา และนางเปล่งมณี พบว่า วิธีการใช้รถแห่หาเสียงของทั้งสองคน จะออกวิ่งประชาสัมพันธ์หาเสียงทุกวัน ประมาณ 1 เดือนก่อนการเลือกตั้ง มีการคิดป้ายโฆษณาหาเสียงทำด้วยไม้อัด ระบุชื่อ เบอร์ พรรคที่สังกัด และนโยบายของพรรค ไว้ข้างรถหาเสียงทั้งสองข้าง ที่สำคัญจะใช้เพลงหาเสียงที่ใส่ทำนองเพลงลูกทุ่งกำลังฮิตในขณะนั้น สลับกับการประชาสัมพันธ์หาเสียงของสปอर्टโฆษณาด้วยถ้อยคำที่ว่า “...โปรดเลือก นางนันทนา ทิมสุวรรณ เบอร์ 9 นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข เบอร์ 10 พรรคพลังประชาชน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย เขต 2 ...” จากนั้นเป็นการกล่าวถึงนโยบายพรรคพลังประชาชน เหตุที่ทำอย่างนั้น เนื่องจากประชาชนนิยมพรรคพลังประชาชน ซึ่งทุกคนเชื่อว่าเป็น พรรคนอมินีของพรรคไทยรักไทยเดิม ชาวบ้านทั่วไปส่วนใหญ่ให้การยอมรับ อดีตนายกรัชมุนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นอย่างมาก ผู้สมัครจึงต้องอาศัยนโยบายพรรคพลังประชาชน เป็นตัวช่วยหาเสียง นอกจากผลงานของตนเอง และเครือข่าย ส.ส. เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นว่าตนเองจะต้องชนะการเลือกตั้งแน่นอน...”

“...นางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็น ส.ส.หน้าใหม่ แต่เป็นภรรยาของนายทศพล สังขทรัพย์ และเป็นลูกสะใภ้ของ พ.ต.อ.กฤษ สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลย มีฐานเสียงเดิมอยู่แล้ว ซึ่งทุกคนเชื่อว่า หากใครในตระกูล สังขทรัพย์ ลงสมัคร ก็ต้องได้ทุกคน จึงหาเสียงไม่ยากนัก...” (นายกิตติ จำปานิล ทีมงานรณรงค์หาเสียง, สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

ข้อมูลที่ได้จากทีมงานหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน พบว่า รถแห่หาเสียงของแต่ละทีม มีไม่ต่ำกว่า 30-50 คัน ต่อทีม ครอบคลุมพื้นที่เขตเลือกตั้ง โดยในช่วงก่อนเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน จะให้รถแห่หาเสียงทุกวัน ตลอดเวลาตั้งแต่ 06.00-18.00 น. ค่าใช้จ่ายในการเช่ารถคันละ 500 - 700 บาทต่อวัน รวมประมาณ 30 วันมีค่าใช้จ่ายไม่น้อยกว่า 600,000 บาทในการใช้รถแห่หาเสียง นอกจากนั้น ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการจัดทำสปอर्टหาเสียง และในหมวดค่าใช้จ่ายนี้ได้รับการเปิดเผยเป็นขอรวมของการใช้รถแห่และการจัดทำป้ายโฆษณา ผ่านพบการจ้างทีมงานแจกจ่าย ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งแต่ละคนแล้วได้ตั้งงบประมาณไว้ประมาณ 1,000,000 บาท

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเลย ได้ให้ข้อมูลว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ใช้จ่ายเงินในการโฆษณาหาเสียงอยู่ในวงเงินที่กำหนด และไม่พบการกระทำผิดเกี่ยวกับการติดป้ายหาเสียง นอกเหนือจากบริเวณที่กำหนดให้ อีกทั้งในการใช้รถแห่หาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งที่ผ่านมา มีมากกว่าผู้สมัคร ส.ส. คู่แข่งรายอื่นๆ โดยจะจัดให้มีรถแห่หาเสียงใน ทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน จากการเก็บข้อมูลจากห้วงคะแนนที่ไม่สามารถเปิดเผยชื่อได้ ทำให้พบว่า เงินทุนสำหรับการหาเสียงของผู้สมัคร ได้มาจาก กลุ่มนักธุรกิจที่สนับสนุนตัวผู้สมัครอยู่แล้ว เนื่องจากภูมิหลังของผู้สมัคร จะประกอบอาชีพธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง โรงไม้ สัมปทานป่าไม้ เหมืองแร่ต่าง ๆ ทำให้มีพันธมิตรในแวดวงนักธุรกิจมาก และพร้อมที่จะให้การสนับสนุน และเงินทุนอีกทางหนึ่งมาจาก เงินสนับสนุนจากพรรคพลังประชาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สังกัด ซึ่งทางพรรคได้ให้เงินสนับสนุนมากพอสมควร เมื่อเทียบกับขนาดของจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดขนาดเล็ก แต่เป็นเพราะจังหวัดเลย เป็นอีกหนึ่งสนามเลือกตั้งที่ขวักไขว่อำนาจเก่าหมายมั่นปั้นมือที่จะรักษาโควตา 4 ที่นั่ง ส.ส. เอาไว้ให้ได้ เพราะจุดแข็งของสนามเลือกตั้งแห่งนี้ยึดติดตัวบุคคล อิงกระแสความนิยมส่วนตัวของผู้สมัครเป็นหลัก

“...ผมได้จัดชุดสืบสวนลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัคร ส.ส. ซึ่งในประเด็นการใช้รถแห่หาเสียง และการติดป้ายประชาสัมพันธ์หาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ทางเราไม่ได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ว่ากระทำผิดกฎหมายแต่อย่างใด และการใช้จ่ายเงินเกี่ยวกับการเลือกตั้งก็ยังอยู่ในวงเงินตามที่กฎหมายกำหนด....”
(นายวุฒิชัย ทองสมบัติ หัวหน้าพนักงานสืบสวน กกต. , สัมภาษณ์, 16 กุมภาพันธ์ 2552)

1.2 การปราศรัยหาเสียง

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงข้อมูลการปราศรัยหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	เวทีปราศรัย/จำนวนครั้ง	ประเด็นการปราศรัย
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	ขนาดแล้วแต่ชุมชน 53 ครั้ง (53 ตำบล)	ผลงานที่ผ่านมา/นโยบายพรรค
นางพัฒนา สังขทรัพย์	ขนาดแล้วแต่ชุมชน 53 ครั้ง (53 ตำบล)	ผลงานที่ผ่านมาของ ส.ส. ทศพลและส.ส.กฤษ สังขทรัพย์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	เวทีปราศรัย/จำนวนครั้ง	ประเด็นการปราศรัย
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	ขนาดแล้วแต่ชุมชน 36 ครั้ง (36 ตำบล)	ผลงานที่ผ่านมาของ”ตระกูล ทิมสุวรรณ” /นโยบายพรรค
นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข	ขนาดแล้วแต่ชุมชน 36 ครั้ง (36 ตำบล)	ผลงานที่ผ่านมา/นโยบายพรรค

จากการสัมภาษณ์ ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน รวมถึงทีมงานรณรงค์หาเสียงเกี่ยวกับการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง ปรากฏดังนี้

นายปรีชา เร่งสมบุญสุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลย เขต 1

พบว่า นายปรีชา เร่งสมบุญสุข จะขึ้นปราศรัยหาเสียงในช่วงที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกกฎหมายกำหนดวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ได้กำหนดสถานที่ปราศรัยให้ อย่างเคร่งครัด โดย กกต.จะกำหนดพื้นที่ปราศรัยรวม ให้ในทุกอำเภอ ครอบคลุมเขตเลือกตั้งทุกเขต ซึ่งนายปรีชาฯ ไม่ได้ขึ้นปราศรัยบนเวทีที่ กกต.จัดให้ เนื่องจากเห็นว่า บริเวณดังกล่าว ไม่มีประชาชนให้ความสนใจเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยแต่อย่างใด แต่นายปรีชาฯ จะจัดเวทีปราศรัยขึ้นเอง โดยให้ทีมงานในชุมชนเข้าไปประสานงานเตรียมการ ซึ่งในพื้นที่เลือกตั้งของนายปรีชาฯ มีทั้งหมด 7 อำเภอ 53 ตำบล จะจัดเวทีปราศรัยครบทุกตำบล ขนาดของวงปราศรัยจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับขนาดของตำบล ชุมชนนั้น ๆ ประเด็นที่ปราศรัยจะชูนโยบายพรรคพลังประชาชน เน้นผลงานที่ผ่านมาของตนเอง และโครงการต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จ อาทิ โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการเอสเอ็มแอล เป็นต้น ซึ่งการปราศรัยหาเสียง นายปรีชาฯ จะมีการวางแผนให้ทีมงาน/แกนนำ ของตนเองในพื้นที่ ได้ตรวจสอบดูว่า สถานที่ปราศรัยในครั้งนั้น ๆ มีโครงการใดบ้างประสบผลสำเร็จ หรือมีปัญหาใดบ้างที่ต้องการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการปราศรัยหาเสียง โดยเฉพาะวลีที่ว่า “ส.ส.ปรีชา คนเดิม” หรือ “ปรีชามาแล้ว” อันเป็นสโลแกนประจำตัวของนายปรีชา เร่งสมบุญสุข การขึ้นปราศรัยทุกครั้ง นายปรีชาฯ จะใช้ภาษาไทยเลย ในการปราศรัย พูดคุยกับประชาชน ซึ่งภาษาไทยเลย เป็นภาษาถิ่นของจังหวัดเลย สำเนียงการพูดจะไม่เหมือนภาษาอีสานทั่วไป ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาพูดของชาวจังหวัดเลย ที่ยากจะเลียนแบบได้ ดังนั้น การสื่อสารกับประชาชนด้วยภาษาไทยเลย ของนายปรีชาฯ จึงทำให้ชนะใจคนฟังการ

ปราศรัยหาเสียงทุกครั้ง เพราะถือว่าเป็น “คนไทยเลย” ด้วยกัน ซึ่งนายปรีชา เป็นส.ส.เดิมหลายสมัย มีความเชี่ยวชาญในด้านการปราศรัย พูดเก่ง ตรงไปตรงมา ชาวบ้านชื่นชอบที่จะฟังนายปรีชา ปราศรัยทุกครั้ง

“....ผมคิดว่า การสื่อสารด้วยภาษาถิ่น โดยเฉพาะคนไทยเลย ภาษาถิ่นคือ ภาษาไทยเลย เป็นเรื่องสำคัญกับคนเมืองเลยมาก ดังนั้นการปราศรัยหาเสียงของผม จะใช้ภาษาไทยเลย ทุกครั้ง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ทางภาษาพูดของคนเมืองเลย และผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมาก็สำคัญมากที่ จะต้องนำขึ้นปราศรัยหาเสียง เพื่อให้คนฟังได้ทราบว่าเรามีผลงานหรือไม่อย่างไร....สถานที่ปราศรัยหาเสียง ส่วนใหญ่ผมจะออกปราศรัยตามพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานบวช งานแต่ง ซึ่งการปราศรัยหาเสียง ผมจะทำโดยตลอดไม่เฉพาะช่วงก่อนมีกาเลือกตั้งเท่านั้น และในช่วงการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ผมจะให้ทีมงานจัดเวทีปราศรัยขึ้นในทุกตำบล และผมจะขึ้นปราศรัยทุกครั้ง ไม่ว่าจะมีคนฟังมากน้อยก็คนก็ตาม....” (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

นายวินิจ สุวรรณบริบูรณ์ ทีมงานรณรงค์หาเสียงคนหนึ่ง ได้ให้ข้อมูลว่า “....นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เวลาออกพบปะประชาชน จะยกมือไหว้ประชาชนทุกครั้ง และเป็น ส.ส.ที่ชาวบ้านเข้าหาได้ง่าย ไม่มีพิธีรีตอง สำหรับการปราศรัยของ ส.ส.ปรีชา นั้น จะไม่เน้นการปราศรัยตอนหาเสียงเลือกตั้ง แต่จะปราศรัยทุกครั้ง เมื่อมีโอกาสพบปะประชาชน อาทิ การได้รับเชิญไปเป็นเกียรติ เป็นประธาน หรือไปร่วมงาน พิธีทางศาสนา งานบุญ งานแต่งงาน งานศพ ต่าง ๆ ของชาวบ้าน จะได้รับเชิญขึ้นไปกล่าวบนเวที อยู่เสมอ นายปรีชา ก็จะอาศัยเวทีแห่งนั้น เพื่อปราศรัยหาเสียงทุกครั้ง โดยการปรากฏตัวในกิจกรรมต่าง ๆ ของนายปรีชามักจะปรากฏตัวคู่กับ นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข ภรรยา ซึ่งเป็น ผู้ชนะการเลือกตั้ง ส.ส.เขต 2 จังหวัดเลย เพราะเหตุนี้ ชาวจังหวัดเลยจึงมีความเชื่อว่า ตระกูล เร่งสมบูรณ์สุข เป็นตระกูลที่ผูกขาดทางการเมือง ซึ่งผมก็เชื่อเช่นนั้นเหมือนกัน....”

การปราศรัยหาเสียงของนายปรีชา ไม่พบว่า มีการกล่าวให้ร้าย ทำทนาย คู่แข่งแต่อย่างใด ซึ่ง กกต.จังหวัดเลย จะจัดชุดเจ้าหน้าที่สืบสวนไว้คอยตรวจสอบการปราศรัยหาเสียงของผู้สมัครทุกครั้ง ในจังหวัดเลย ส่วนใหญ่แล้ว ไม่พบการกระทำผิดเกี่ยวกับการปราศรัยหาเสียง

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็น ส.ส.จังหวัดเลยหลายสมัย มีประสบการณ์ในการปราศรัยมากกว่าคู่แข่งหลายต่อหลายคน ทำให้ได้เปรียบเกี่ยวกับความเข้าใจการเมืองของจังหวัดเลย อีกทั้งยังมีความสามารถที่จะพูดปราศรัยให้ชนะใจคนได้เป็นอย่างดี แม้วิสัยทัศน์ทางการเมืองของนายปรีชา จะไม่เด่นชัดมากนัก แต่ผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา ล้วนเอาชนะใจประชาชนชาวจังหวัดเลยได้เสมอ

นางพัฒนา สังขทรัพย์ ส.ส.จังหวัดเลย เขต 1

จากการศึกษาพบว่า นางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็น ส.ส.สมัยแรก ซึ่งเป็นภรรยาของ นายทศพล สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลย ที่ถูกตัดสิทธิทางการเมือง จึงได้ส่งนางพัฒนา ลงสมัครแทน ในภาพรวมแล้ว ฐานเสียงของนางพัฒนาฯ มาจากฐานเสียงเดิมของนายทศพลฯ และ พ.ต.อ.กฤษ สังขทรัพย์ บิดาของนายทศพล

การปราศรัยหาเสียงของนายพัฒนา สังขทรัพย์ จะมีทีมงานรณรงค์หาเสียง ซึ่งถือว่าเป็นทีมงานที่เข้มแข็ง จงรักภักดี และรักษาคะแนนนิยมในพื้นที่เลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนข้าราชการประจำในพื้นที่ ทุกคนล้วนเป็นผู้นำที่ชาวบ้านไว้วางใจ นับถือ ยำเกรง และเมื่อนางพัฒนา ไปปราศรัยหาเสียงในพื้นที่ จึงมักมีทีมงานฯ เหล่านี้คอยช่วยเหลือ ให้ข้อมูล และช่วยสร้างกระแสความนิยมในตัวนางพัฒนาฯ

“...ดิฉันไม่ค่อยถนัดในการปราศรัยมากนัก แต่โชคดีที่ทีมงานและแกนนำของพรรคเก่งมาก ทุกคนจะคอยหาข้อมูลต่าง ๆ ไว้ให้เวลาที่ดิฉันจะขึ้นปราศรัย และที่สำคัญผลงานต่าง ๆ ที่อดีต ส.ส.ทศพล และ ส.ส.กฤษ เคยทำมาก่อนก็มีเยอะ ชาวบ้านจึงไว้วางใจตัวดิฉันที่จะสามารถสานต่องานได้...” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

ทีมงานรณรงค์หาเสียงของนางพัฒนา สังขทรัพย์ ได้ให้ข้อมูลว่า นางพัฒนา ไม่ถนัดและไม่มีความเชี่ยวชาญมากนักเกี่ยวกับการปราศรัยหาเสียง ส่วนใหญ่จะพูดถึงผลงานของ ส.ส.ทศพล และ ส.ส.กฤษ เคยทำไว้ และที่สำคัญ นายทศพล สังขทรัพย์มักจะเป็นผู้ช่วยขับรถพานางพัฒนา ไปหาเสียงแทบทุกครั้ง ทำให้ชาวบ้านรู้จัก และให้ความสนใจมากขึ้น การปราศรัยหาเสียงของนางพัฒนา จะอาศัยเวทีต่าง ๆ ตามงานบุญ กิจกรรมทางศาสนา งานประเพณีที่ชาวบ้านจัดขึ้น ซึ่งกระทำก่อนจะมีการประกาศเลือกตั้ง เมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้งฯ แล้ว นางพัฒนา จะปรากฏตัวพร้อมกับนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกัน และนายปรีชาฯ จะเป็นผู้ปราศรัยหาเสียงพร้อมกับช่วยหาเสียงให้นางพัฒนาฯ โดยจะฝากฝังกับประชาชนทุกครั้งว่า “ฝากน้องสาวของปรีชาฯ ให้ได้รับใช้พ่อแม่พี่น้องด้วย อีกซักคน นะครับ ” ซึ่งนั่นก็หมายถึง นางพัฒนาฯ นั่นเอง และคำที่ใช้ในการปราศรัยหาเสียงส่วนใหญ่ของนางพัฒนา ก็คือ “ ดิฉัน นางพัฒนา สังขทรัพย์ ลูกสะใภ้ ส.ส.กฤษ สังขทรัพย์ ” นอกจากนี้ ยังได้เน้นที่นโยบายพรรค และเน้นที่ผู้นำพรรค ตลอดจนได้กล่าวถึงอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้การยอมรับ นับถือ เหล่านี้ ทำให้การปราศรัยหาเสียงของนางพัฒนา เป็นที่สนใจของประชาชนในระดับ

หนึ่ง แม้จะไม่โคเคน แต่ด้วยเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ และพรรคการเมืองที่สังกัด จึงทำให้นางพัฒนา สังขทรัพย์ ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนได้ไม่ยาก

นายภูวนัย วิจิตรปัญญา ทีมงานรณรงค์หาเสียงของนางพัฒนา สังขทรัพย์ ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ว่า “...ส.ส.พัฒนา สังขทรัพย์ จะมาปราศรัยหาเสียงพร้อมกับนางปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ผู้สมัครที่สังกัดพรรคเดียวกัน และส่วนใหญ่จะเน้นผลงานที่เคยผ่านมาของตระกูล สังขทรัพย์ ซึ่งผมคิดว่า ฐานคะแนนเสียงเดิมของนายทศพล สังขทรัพย์มีมากอยู่แล้ว จึงไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปราศรัยของนางพัฒนา สังขทรัพย์ และเนื่องจากนางพัฒนาไปปราศรัยพร้อมกับนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ซึ่งเชี่ยวชาญด้านการปราศรัย ทำให้ส่วนใหญ่ นายปรีชาจะเป็นผู้ปราศรัยหาเสียงมากกว่า...”

นางนันทนา ทิมสุวรรณ ส.ส. จังหวัดเลย เขต 2

จากการศึกษาพบว่า นางนันทนา ทิมสุวรรณ มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการเมืองของจังหวัดเลย มามากพอสมควร เนื่องจากเคยเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย และเป็นผู้ช่วยงานของสามี ซึ่งเป็น ส.ส. มาก่อน นั่นก็คือ นายชนเทพ ทิมสุวรรณ ทำให้นางนันทนา ทิมสุวรรณ มีความเชี่ยวชาญในการปราศรัยหาเสียง

ในการปราศรัยหาเสียงแต่ละครั้ง ทีมงานของนางนันทนา จะเป็นผู้จัดเตรียมข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนรวบรวมประเด็นปัญหา ความต้องการในพื้นที่ที่นางนันทนา จะปราศรัย ส่วนใหญ่การปราศรัยหาเสียง นอกจากจะเน้นนโยบายพรรค เน้นผู้นำพรรค และผลงานต่าง ๆ ที่มีมาในอดีตแล้ว นางนันทนา จะชูนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มสตรี เยาวชน ซึ่งทีมงานของนางนันทนา จะเป็นผู้หาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการต่าง ๆ ของกลุ่มสตรีในพื้นที่หาเสียง จากนั้น นางนันทนา จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับกลุ่มสตรีดังกล่าวว่า สามารถที่จะผลักดันให้กลุ่มบรรลุความต้องการได้ โดยมีแกนนำในหมู่บ้านเป็นผู้ประสานงานช่วยประชาสัมพันธ์หาเสียงให้อีกทางหนึ่ง

“...ดิฉันเคยมีประสบการณ์ในด้านการเมืองมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นการเมืองท้องถิ่น หรือการเมืองระดับประเทศ ทำให้ค่อนข้างจะมั่นใจเวลาขึ้นเวทีปราศรัย ส่วนใหญ่ดิฉันจะให้ทีมงานในพื้นที่หาข้อมูลให้ เมื่อลงพื้นที่ก็จะพูดคุย ถามไถ่ทุกข์สุขของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านมีความคุ้นเคยกับเรา และเป็นกันเองมากขึ้น เวลาปราศรัยก็จะพยายามให้ทุกคนเชื่อมั่นว่า เราสามารถเป็นที่พึ่งให้กับเค้าได้ ความสำเร็จส่วนหนึ่งก็มาจากทีมงานของพรรคที่เข้มแข็ง และมีความสามารถ...” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

นอกจากการปราศรัยหาเสียงตามเวทีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้ให้แล้ว นางนันทนา จะใช้เวทีชาวบ้านตามงานบุญต่าง ๆ เช่นเดียวกับนายปรีชา ในการปราศรัยหาเสียง การกระทำดังกล่าว ไม่ได้ทำช่วงหาเสียงเลือกตั้ง แต่จะปฏิบัติอย่างนี้เป็นประจำ และมักปรากฏตัวตามกิจกรรมงานบุญต่าง ๆ แทบทุกครั้ง ตลอดจนงานประจำปี งานพิธีของทางราชการ ทำให้ชาวบ้าน ได้พบเห็น และชื่นชมว่า นางนันทนา เป็น ส.ส. จังหวัดเลย ที่ลงพื้นที่บ่อย ไม่ถือตัว และเป็นกันเอง กับชาวบ้าน ประกอบกับฐานเสียงเดิมของตระกูลทิมสุวรรณ ยังมีอย่างเหนียวแน่น ทีมงานและแกนนำส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง ทำให้ความน่าเชื่อถือของ ส.ส.นันทนา มีมากพอที่จะได้รับคะแนนเสียงจากประชาชน แม้ว่าการปราศรัยหาเสียงจะไม่โดดเด่นก็ตาม

นางบุญชุม รัตนภู ทีมงานรณรงค์หาเสียงของนางนันทนา ให้สัมภาษณ์ว่า “.....ทุกครั้งที่ทีมงานบุญต่าง ๆ หรืองานเทศกาลประจำปี พวกเราจะเห็น ส.ส.นันทนา ทิมสุวรรณ และ ส.ส.ปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ออกพื้นที่แทบทุกครั้ง และ ส.ส.นันทนา จะเป็นกันเอง ไม่ถือตัว สามารถที่จะจำชื่อคนนั้น คนนี้ได้อย่างแม่นยำ ทำให้ทุกคนดีใจที่มี ส.ส.จังหวัดเลย จำชื่อชาวบ้านอย่างเรา ๆ ได้ด้วย....”

นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข ส.ส.จังหวัดเลย เขต 2

จากการสัมภาษณ์ทีมงานรณรงค์หาเสียงของนางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข พบว่า นางเปล่งมณี เป็น ส.ส.สมัยแรก แต่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเลยมาเมื่อปี 2549 และได้รับเลือกเป็น ส.ว. ของจังหวัดเลยในระยะสั้น ๆ ก่อนการรัฐประหาร จึงไม่มีบทบาทโดดเด่นในฐานะ ส.ว.ของจังหวัดเลย นอกจากนั้น นางเปล่งมณี ยังเคยเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลย เมื่อปี 2548 จึงมีประสบการณ์ทางการเมืองพอสมควร และมีนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ส.ส. จังหวัดเลย เขต 1 สามี คอยเป็นที่เลี้ยงให้ ทำให้นางเปล่งมณี มีความเชี่ยวชาญในการปราศรัยหาเสียงในระดับหนึ่ง โดยการปราศรัยแต่ละครั้ง มักจะเน้นที่พรรคการเมือง คือพรรคพลังประชาชน เน้นนโยบายพรรค และผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา อาทิ โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการเอสเอ็มแอล เป็นต้น ซึ่งนโยบายของนางเปล่งมณี นั้น ได้ชูประเด็นการท่องเที่ยว จังหวัดเลย และการส่งเสริมกลุ่มสตรี เยาวชน การส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เป็นต้น

รูปแบบการปราศรัยหาเสียงของนางเปล่งมณีฯ คล้ายกับนายปรีชา และมักจะปรากฏตัวพร้อมกันทุกครั้ง ถึงแม้ว่าจะเป็น ส.ส.จังหวัดเลยที่อยู่ต่างเขตเลือกตั้งกันก็ตาม

แต่เมื่อมีกิจกรรมงานบุญ หรือประเพณีในพื้นที่เลือกตั้งเขตใด ทั้งสองคนจะลงพื้นที่ด้วยกันเสมอ เพราะถือว่าเป็นการพบปะประชาชน เพื่อหาเสียงเลือกตั้งไว้ ในอนาคตนั่นเอง

“...ดิฉันจะลงพื้นที่ปราศรัยหาเสียงทุกครั้งที่มีโอกาส ไม่ว่าจะป็นงานบุญ งานประเพณี หรืองานเทศกาลต่าง ๆ ไม่เฉพาะช่วงก่อนเลือกตั้งเท่านั้น แต่ดิฉันจะพยายามลงพื้นที่พบปะกับชาวบ้านให้ได้บ่อยที่สุด และการปราศรัยหาเสียงก่อนเลือกตั้ง ต้องเน้นที่นโยบายของพรรค ผลงานต่าง ๆ ที่เคยมีมาก่อน และที่สำคัญตัวดิฉันเป็นภรรยา ส.ส.ปรีชา ถือได้ว่าเป็นลูกสะใภ้ไทเลย เป็นลูกหลานชาวเลย เหมือนกับส.ส.ปรีชา ทำให้ชาวบ้านไว้วางใจเรามากยิ่งขึ้น และสิ่งหนึ่งที่ดิฉันได้รับการถ่ายทอดมาจาก ส.ส.ปรีชาคือ การบอกกับประชาชนเสมอว่า เราไม่ใช่เจ้านายของพี่น้องประชาชน แต่เป็นคนรับใช้ประชาชน และวลีดังกล่าว ดิฉันจะย้ำให้พ่อแม่พี่น้อง ได้ทราบเสมอ ทุกครั้งที่ปราศรัย....”(นางเปล่งมณี เร่งสมบุญสุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ส.ส.เปล่งมณีฯ เป็นผู้ที่มิบุคลิกภาพที่ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเองกับประชาชน ตรงไปตรงมา จริงใจ มีน้ำใจ ทำให้ประชาชนนิยม และยอมรับ และเชื่อถือ เมื่อมีการปราศรัยหาเสียงประชาชนจึงมักจะให้ความสนใจออกมารับฟังการปราศรัยของนางเปล่งมณี ทุกครั้ง และในฐานะที่เป็นภรรยาของนายปรีชา ซึ่งเป็น ส.ส.จังหวัดเลยหลายสมัย ฐานเสียงเดิมของนายปรีชา และกลุ่มแกนนำเดิม จึงพร้อมที่จะสนับสนุนนางเปล่งมณี ให้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งจากประชาชนเช่นกัน ซึ่งผมเพิ่งมาทำงานเป็นทีมงานของส.ส.เปล่งมณี เป็นครั้งแรก โดยผมจะทำหน้าที่เตรียมข้อมูลและมวลชนให้เวลาที่ ส.ส.เปล่งมณี มาปราศรัยหาเสียงตามงานบุญ งานเทศกาลต่าง ๆ...” (นายสมศักดิ์ พันสนิท ทีมงานรณรงค์หาเสียง, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2552)

จากการศึกษาเกี่ยวกับการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ไม่ได้ให้ความสำคัญ และไม่เคยขึ้นเวทีปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดพื้นที่ไว้ให้ปราศรัยในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง แต่ผู้สมัครทั้ง 4 คน ได้อาศัยเวทีชาวบ้านตามงานบุญ งานประเพณี กิจกรรมต่าง ๆ ที่ชาวบ้านจัดขึ้น และได้รับเชิญไปร่วมในงาน จากนั้นถือโอกาสดังกล่าวขึ้นปราศรัยหาเสียง โดยเน้นที่ผลงานของตนเองที่โดดเด่น และเป็นທີ່ประจักษ์ต่อสายตาชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องสาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน โครงการต่าง ๆ ที่ประสบผลสำเร็จจากพรรคเดิมที่เคยสังกัด อาทิ โครงการกองทุนหมู่บ้าน โครงการเอสเอ็มแอล เป็นต้น แต่การปราศรัยหาเสียงดังกล่าว จะกระทำเป็นประจำอยู่แล้ว และในช่วงที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งนั้น ผู้ชนะการเลือกตั้งจะขึ้นปราศรัยบนเวทีปราศรัยที่จัดขึ้นเอง โดยจัดให้มีเวทีปราศรัยครอบคลุมทุกตำบลในเขตเลือกตั้ง ขนาดจะใหญ่หรือเล็กขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชนตำบล และแม้ว่าจะมีผู้มาฟังมากหรือน้อย ทุกคนก็จะขึ้นปราศรัย

ทุกครั้ง โดยการปราศรัยจะเน้นนโยบายพรรค หัวหน้าพรรค และผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ให้ความนิยมพรรคไทยรักไทยอยู่แล้ว เมื่อทราบว่า ผู้สมัครทั้ง 4 คน สังกัดพรรคพลังประชาชน และมี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตรให้การสนับสนุน จึงทำให้ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้เปรียบในการปราศรัยหาเสียง เพราะนอกจากจะประชาชนจะนิยมในตัวผู้สมัครแล้ว ยังนิยมพรรคที่สังกัดด้วย

วงปราศรัย พบว่า แกนนำและทีมงานของทั้ง 4 คน ได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลของชุมชนที่จะมีการปราศรัย ตลอดจนการจัดเตรียมประชาชนมาฟังการปราศรัยดังกล่าว สำหรับค่าใช้จ่ายในการปราศรัย พบว่า แกนนำในชุมชน หมู่บ้าน ได้รับเงินจากผู้สมัครเพื่อไปบริหารจัดการทั้งหมด อาทิ ค่าน้ำมันรถ จ่ายให้กับผู้มาฟังการปราศรัย เป็นต้น รวมแล้วประมาณแห่งละ 10,000-30,000 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของชุมชน (ห้วยตะแนน, สัมภาษณ์, 7 มิถุนายน 2552)

1.3 การเคาะประตูบ้าน และลงพื้นที่พบปะพูดคุยกับประชาชน

การเคาะประตูบ้าน (Knock Door) คือ การออกเยี่ยมเยียนชาวบ้านในเขตเลือกตั้ง เพื่อเข้าถึงตัวผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง เป็นวิธีการหาเสียงที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องทำให้มากที่สุด เพราะเป็นการสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองกับผู้คนในพื้นที่

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงข้อมูลการเคาะประตูบ้านและลงพื้นที่พบประชาชนของผู้ชนะการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	การเคาะประตูบ้าน	การลงพื้นที่พบประชาชน
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน)	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน) 53 ตำบลในเขตเลือกตั้ง
นางพัฒนา สังขทรัพย์	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน)	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน) 53 ตำบลในเขตเลือกตั้ง
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน)	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน) 36 ตำบลในเขตเลือกตั้ง
นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน)	ทุกวัน (ก่อนวันเลือกตั้ง 30 วัน) 36 ตำบลในเขตเลือกตั้ง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้ลงพื้นที่พบปะประชาชน ในเขตเลือกตั้งของตนเอง ทั้งก่อนจะมีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ส.ส. จนกระทั่งช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ทั้ง 4 คน จะลงพื้นที่เป็นประจำ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน และตลอดจนทีมงานรณรงค์หาเสียง ปรากฏดังนี้

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเลย

“...ผมจะมีทีมงานและแกนนำคอยเป็นผู้ประสานงานให้ในพื้นที่ โดยเฉพาะช่วงก่อนมีการเลือกตั้ง ผมและมีทีมงานต้องลงพื้นที่พบปะประชาชนให้บ่อยขึ้น ต้องไปเคาะประตูบ้าน พบปะชาวบ้านให้ได้มากที่สุด และจัดทีมงานกระจายครอบคลุมพื้นที่เพื่อแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัคร...” (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

นายมนัสชน ธรรมรัง ทีมงานรณรงค์หาเสียง ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเคาะประตูบ้าน และพบปะประชาชนของผู้ชนะการเลือกตั้งว่า “...ส.ส.ปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข จะลงพื้นที่พบปะประชาชนบ่อยกว่าคนอื่น และลักษณะเด่นในการพูดคุยกับประชาชนคือ การพูดภาษาถิ่นไทยเลย ชาวบ้านชอบฟังส.ส.ปรีชา พูด สำหรับ ส.ส. คนอื่น ๆ จะมีทีมงานและแกนนำเป็นผู้ประสานงานให้ในการพบปะกับประชาชน...”

วิธีการเคาะประตูบ้าน พบปะประชาชนของนายปรีชา มีกลวิธีที่สำคัญคือ จะออกพบปะประชาชนเป็นประจำ ก่อนการเลือกตั้งจะลงพื้นที่ทุกวัน และพยายามเดินถึงบ้านของผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ได้มากที่สุด พร้อมการแจกจ่ายแผ่นพับแนะนำตัวเอง มีการใช้ภาษาไทยสื่อสารกับประชาชน ยกมือไหว้เพื่อแสดงความเคารพผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใ้ถามทุกข์สุขของชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านชื่นชมในตัวของ ส.ส.ปรีชา ที่แสดงความห่วงใย เอาใจใส่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

“... วิธีการพบปะประชาชน ผู้สมัครจะให้เวลาพูดคุยกับประชาชนพอสมควร และหากประชาชนเป็นกลุ่มใหญ่ ก็จะใช้เวลามากหน่อย และพยายามแสดงออกถึงความจริงใจ สื่อความรู้สึกอย่างเป็นมิตร และให้ดูเหมือนว่า เขาได้รับเกียรติจากผู้สมัคร ที่สำคัญการพูดขอคะแนนเสียง ภาษาที่ใช้จะใช้ภาษาไทยเลยให้มากที่สุด เพราะประชาชนจะรู้สึกว่า เป็นคนบ้านเดียวกัน เป็นชาวจังหวัดเลยเหมือนกัน นอกจากนั้นการให้ความสำคัญกับประชาชนที่ไปพบปะเป็นสิ่งสำคัญมาก คือต้องให้ประชาชนรู้สึกว่ามีความสำคัญกับผู้สมัคร มีการถามไถ่สารทุกข์สุขดิบเกี่ยวกับบุคคลในครอบครัว อันเป็นการแสดงออกถึงความห่วงใย อาหาร ซึ่งประชาชนจะไว้วางใจและยอมรับในตัวผู้สมัครว่า สามารถพึ่งพาอาศัยได้ในทุก ๆ เรื่อง หากลงคะแนนเสียงให้ได้เป็นผู้แทนของคน...” (นายวินิจ สุวรรณบริบูรณ์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2552)

นางพัฒนา สังขทรัพย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดเลย

“...ทีมงานของพรรคเราเอง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ชาวบ้านเค้านับถือ เชื่อถือ เมื่อคิดค้นลงพื้นที่ที่พบปะประชาชน ทีมงานจะคอยประสานงานให้ตลอด และคิดค้นกับส.ส.ปรีชา จะลงพื้นที่พร้อมกันเสมอในช่วงก่อนการเลือกตั้ง สำหรับการเกาะประตูบ้าน ก็จะพยายามทำให้ได้มากที่สุด แต่จะมีทีมงานกระจายไปทั่วเขตเลือกตั้ง เพื่อช่วยเหลือคิดค้นอยู่แล้ว...” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

การพบปะประชาชน โดยการเกาะประตูบ้านนั้น นางพัฒนาได้เคยลงพื้นที่เพื่อช่วยนายทศพล สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลย หาเสียงมาก่อน จึงเป็นที่รู้จักของประชาชนเป็นอย่างดี กลวิธีการเกาะประตูบ้าน เพื่อพบปะประชาชนของนางพัฒนา พบว่า จะออกพบปะประชาชนพร้อมกับนายปรีชา เป็นส่วนใหญ่ และเมื่อลงพื้นที่ จะมีเครือข่ายทางการเมือง ไม่ว่าจะ เป็นแกนนำหาเสียง หัวคะแนน คอยช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวก นางพัฒนา จะนำแผ่นพับ ออกแจกจ่ายแก่ประชาชน โดยจะใช้วิธีการถามทุกข์สุขชาวบ้าน การแสดงความเคารพด้วยการ ยกมือไหว้ และการแสดงความห่วงใยคนชรา คนเจ็บป่วย ทำให้ภาพลักษณ์ของนางพัฒนา เป็นที่ถูกใจและชื่นชอบของประชาชนชาวจังหวัดเลย ช่วงก่อนการเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน นางพัฒนา จะลงพื้นที่เพื่อพบปะประชาชน ทุกวัน และมีการแบ่งพื้นที่ให้ทีมงานลงไปดูแล เตรียมการล่วงหน้า ร่วมกับแกนนำในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อเป็นการประเมินคะแนนเสียงในพื้นที่

นางนันทนา ทิมสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย เขต 2

นางนันทนา ทิมสุวรรณ เป็นผู้สมัครที่ลงพื้นที่บ่อยมาก ไม่ว่าจะเป็นช่วงเลือกตั้ง หรือก่อนจะมีการเลือกตั้ง นางนันทนา จะออกพบปะประชาชนในเขตเลือกตั้งของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความคุ้นเคย การยอมรับจากประชาชน วิธีการหาเสียงด้วยวิธีการเกาะประตูบ้านนี้ นางนันทนา มีกลวิธีการคล้ายคลึงกับนายปรีชา นั่นคือ การเข้าหาประชาชนจนถึงประตูบ้าน ถามไถ่ทุกข์สุข และปรากฏตัวตามงานต่าง ๆ เป็นประจำ ทั้งนี้ พบว่า ทีมงานและแกนนำของนางนันทนา ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งจะคอยช่วยเหลือ ประสานงานให้กับนางนันทนา เกี่ยวกับการเตรียมมวลชน พื้นที่ที่นางนันทนาจะเดินทางเข้าไปหาเสียง

“...เมื่อมีโอกาสไปปรากฏตัวตามงานบุญ งานประเพณี หรือเทศกาลสำคัญ ๆ คิดค้นจะหาจังหวะพบปะประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และการยอมรับ...” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ส.ส.นันทนา จะออกพบปะประชาชน เพื่อเยี่ยมเยียนและถามไถ่ทุกข์สุข ชาวบ้านอยู่เป็นประจำ และในช่วงก่อนเลือกตั้ง ประมาณ 1 เดือน จะเดินทางลงพื้นที่ทุกวันพร้อมกับ

นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข เพื่อหาเสียง โดยแจกจ่ายแผ่นพับให้กับประชาชน นอกจากนี้ ส.ส.นั้นตนยังเป็นผู้ที่ออกงานสังคมบ่อยมากคนหนึ่ง จึงเป็นที่รู้จักคุ้นเคยของชาวบ้าน ตลอดจนข้าราชการในพื้นที่เป็นอย่างดี...” (นายปัญญา บัวระภา, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2552)

นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดเลย

“...ช่วงก่อนการเลือกตั้ง ผู้สมัครทุกคนต้องลงพื้นที่พบปะประชาชน หรือไปเคาะประตูบ้านทุกหลังกันอยู่แล้ว สำหรับดิฉันนั้น ต้องแบ่งทีมงานให้ดี เพื่อจะได้ครอบคลุมพื้นที่เลือกตั้ง และต้องลงพื้นที่ทุกวันให้ครบทุกตำบล แม้ว่าอาจจะไม่ครบทุกหมู่บ้าน แต่จะมีทีมงานในแต่ละหมู่บ้านช่วยเหลือ ในการแจกจ่ายเอกสารแนะนำตัว และสร้างความคุ้นเคยกับชาวบ้าน...” (นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ส.ส.เปล่งมณี เป็นภรรยาของ ส.ส.ปรีชา ก่อนจะมีการประกาศเลือกตั้งครั้งนี้ ประชาชนจะพบว่า ส.ส.เปล่งมณี ได้ออกพบประชาชนพร้อมกับนายปรีชา อยู่เป็นประจำ เพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงตนเองไว้ และเมื่อมีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ส.ส.เปล่งมณี จะลงพื้นที่บ่อยขึ้น ส่วนใหญ่จะพบปะประชาชนพร้อมกับนางนันทนา และมีทีมงานคอยช่วยเหลือแจกจ่ายแผ่นพับให้อีกทางหนึ่ง...” (นายวินิจ สุวรรณบริบูรณ์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2552)

วิธีการเคาะประตูบ้าน และออกพบปะประชาชนของนางเปล่งมณี พบว่า จะออกพบปะประชาชนเป็นประจำ เพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างการยอมรับจากประชาชน ก่อนการเลือกตั้งประมาณ 1 เดือนจะลงพื้นที่เพื่อหาเสียงทุกวัน การแนะนำตัวเมื่อพบปะประชาชนส่วนใหญ่แล้ว นางเปล่งมณี จะเน้นที่นโยบายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการช่วยเหลือกลุ่มสตรี และเน้นนโยบายพรรค ทั้งนี้ แกนนำในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเครือข่ายทางการเมืองของนางเปล่งมณี จะคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการออกพื้นที่พบปะกับประชาชน โดยการหาข้อมูลในพื้นที่ ตลอดจนปัญหาของชุมชน เพื่อให้นางเปล่งมณีรับทราบ และถามไถ่พูดคุยกับประชาชนในชุมชนนั้นได้ นอกจากนั้นในการพบปะประชาชน นางเปล่งมณีจะทักทายประชาชนทุกคนให้ได้มากที่สุด และยกมือไหว้แสดงความเคารพผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของนางเปล่งมณี ในการเป็นผู้สมัคร ส.ส. หน้าใหม่ที่ได้รับความสนใจอย่างท่วมท้นเลยทีเดียว

ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ดำเนินการจัดทีมงานพรรคหาเสียงเลือกตั้ง โดยคัดเลือกจากผู้นำชุมชน หมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกลุ่มสตรี นักการเมืองท้องถิ่น เพราะบุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ชาวบ้านให้การยอมรับ สามารถที่จะขับเคลื่อนให้ตน

ได้รับชัยชนะได้ วิธีการลงพื้นที่นั้น จะให้แกนนำภายในหมู่บ้าน พื้นที่หาเสียงดังกล่าว ประสานงานว่า มีหมู่บ้านใดบ้างจัดกิจกรรมงานบุญ ประเพณี หรืองานศพ บ้าง จากนั้นจะให้ทีมงานคอยประสานงานช่วยเหลืออำนวยความสะดวก เมื่อถึงเวลา จะเข้าร่วมงาน และพบปะพูดคุย สร้างความคุ้นเคยกับเจ้าภาพ และชาวบ้าน ให้ได้รู้จักว่า ตนเองชื่ออะไร สังกัดพรรคไหน

ในช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ทุกคนจะออกพื้นที่พร้อมทีมงานหาเสียง แต่ทีมงานจะมีไม่มากนัก โดยนำแผ่นพับแนะนำตัวผู้สมัคร ซึ่งระบุชื่อตัว ชื่อพรรค หมายเลขผู้สมัคร นโยบายพรรค แจกจ่ายให้กับประชาชน โดยผู้สมัครจะเคาะประตูบ้านทุกหลัง หรือให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะ ส.ส.ปรีชาฯ และ ส.ส.เปล่งมณีฯ นั้นมีการออกหาเสียงพบปะประชาชนได้เกือบครบทุกหลังคาเรือน ในเขตเลือกตั้งของตน และให้ทีมงานหาเสียงของตนในพื้นที่กระจายเคาะประตูบ้าน แจกจ่ายเอกสารแนะนำตัวดังกล่าวด้วยอีกทางหนึ่ง

“...ไม่เฉพาะช่วงก่อนการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ทุกคนจะลงพื้นที่พบปะประชาชน อยู่เสมอ คอยถามไถ่ทุกข์สุขชาวบ้าน และมีอิทธิพลคือชาวบ้านทุกคน ทำให้ชาวบ้านชอบและมีศรัทธา อยากให้เป็นผู้แทนของตนเอง...” (นายสนธิ ชาวนาแปน ทีมงานรณรงค์หาเสียง, สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2552)

1.4 การออกสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์อื่น

นอกจากกลวิธีหาเสียงดังกล่าวข้างต้นแล้ว จากการศึกษา พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ทางพรรคพลังประชาชน ได้จัดทำสื่อสปอร์ตประชาสัมพันธ์หาเสียงในนามของพรรค เพื่อออกอากาศทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย จังหวัดเลย โดยทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดสรรเวลาออกอากาศให้ทุกพรรคอย่างเท่าเทียมกัน อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง ๆ ละไม่เกิน 30 วินาที โดยเนื้อความประชาสัมพันธ์จะเป็นการแถลงนโยบายของพรรคพลังประชาชน

การโฆษณาหาเสียงผ่านทางเว็บไซต์ จดหมาย หรือสื่อสิ่งพิมพ์อื่นใด นั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ไม่ได้ดำเนินการโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการดังกล่าวเลย โดยทุกคนต่างให้เหตุผลว่า ประชาชนในระดับรากหญ้า นิยมที่จะให้ผู้สมัครพบปะหาเสียงด้วยตนเอง โดยการลงพื้นที่มากกว่า และผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่างมีอาชีพรับจ้างบ้าง ทำนาทำไร่บ้าง การเข้าถึงสื่อเหล่านั้นเป็นไปได้น้อย

2. กลวิธีหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการ

กลวิธีหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการ คือรูปแบบการหาเสียงที่ถือว่า ไม่อยู่ในระเบียบกฎหมายการเลือกตั้งที่กำหนดให้กระทำได้ ซึ่งหมายถึงการหาเสียงที่ผิดกฎหมาย ละเมิดกฎหมายอาทิ การซื้อสิทธิ ขายเสียง การกล่าวโจมตีให้ร้ายคู่แข่ง การข่มขู่คู่แข่ง เป็นต้น

การศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คนมีรูปแบบวิธีการหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการปรากฏดังต่อไปนี้

2.1 การกล่าวโจมตี ข่มขู่ ทำร้าย และใส่ร้ายคู่แข่ง

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เคยมีข่าวว่า ได้กล่าวปราศรัยโจมตีคู่แข่ง แต่ไม่ปรากฏผู้ร้องเรียน และไม่มีมูลความจริงปรากฏ ข้อกล่าวหาในประเด็นนี้จึงไม่มี จากข้อมูลการสัมภาษณ์ทีมงานหาเสียง พบว่า การปราศรัยหาเสียงของนายปรีชา ไม่ได้กล่าวโจมตี ข่มขู่ หรือแสดงท่าทีก้าวร้าว คู่แข่งแต่อย่างใด แต่เมื่อคู่แข่งมีการปราศรัยพาดพิง และกล่าวหานายปรีชา จะมีการปราศรัยแก้ข้อกล่าวหาทันที

“...การปราศรัยหาเสียง ผมและทีมงาน จะไม่โจมตีคู่แข่ง หรือทำร้ายคู่แข่ง เพราะการเมืองจังหวัดเลยในยุคนี้ ไม่น่ากลัว คู่แข่งส่วนใหญ่จะมีวิธีการปราศรัยที่สุภาพ ไม่ก้าวร้าว เหมือนการเลือกตั้งในอดีต...” (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

เมื่อคู่แข่งกล่าวโจมตีหรือข่มขู่ นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข มักจะออกปราศรัยชี้แจงว่า “...หากผมจะเป็นอย่างที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ พ่อแม่พี่น้องยอมรับดี และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตัดสินดีกว่า ผมยืนยันว่า จะรับใช้พ่อแม่พี่น้องชาวจังหวัดเลยทุกคนเหมือนเดิม.....” (นายปัญญา บัวระภา ทีมงานพรรคหาเสียง, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2552)

การกล่าวหา หรือใส่ร้ายคู่แข่ง พบว่า เครือข่ายแกนนำ และหัวคะแนน ของนายปรีชา บางกลุ่มได้มีการออกข่าวใส่ร้ายคู่แข่ง โดยการสร้างข่าวลือบ้าง ตลอดจนพบว่า ช่วงก่อนถึงวันเลือกตั้งประมาณ 1 เดือน จะมีการจับกลุ่มคุยกัน เพื่อใส่ร้าย กล่าวหาให้คู่แข่งเสียคะแนนนิยม จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง ได้ให้ข้อมูลว่า การกระทำดังกล่าว เมื่อลงไปสอบสวนข้อเท็จจริง ส่วนใหญ่จะไม่พบหลักฐานที่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถเอาผิดใครได้ ทั้งนี้ผู้กระทำผิด มักจะได้รับความช่วยเหลือจากนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นแกนนำของนายปรีชา

นายสำราญ ศรีบริรินทร์ ทีมงานรณรงค์หาเสียงได้ให้สัมภาษณ์ว่า “.....คู่แข่งในการเลือกตั้ง ส.ส.จังหวัดเลยในครั้งนี้ ไม่น่ากลัว พรรคการเมืองส่วนใหญ่ก็ส่งผู้สมัครลงแข่งให้ครบทีมเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องปราศรัยโจมตี และให้ร้ายคู่แข่ง และส่วนใหญ่จะพบว่ามีการปล่อยข่าวโจมตีผู้สมัครแต่ละคนในเหล่าหัวคะแนนด้วยกันเองมากกว่า.....”

นางพัฒนา สังขทรัพย์

“...วิธีการหาเสียงแบบนี้ คิดฉันไม่คิดว่าจะมีในจังหวัดเลย และตัวฉันก็ไม่เคยปฏิบัติ ส่วนใหญ่ผู้สมัครจะเคารพซึ่งกันและกัน และไม่จำเป็นต้องโจมตี ใส่ร้ายกัน....” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

ในส่วนการปราศรัยหาเสียงของนางพัฒนา ไม่พบการกล่าวหา หรือให้ร้ายคู่แข่ง และนางพัฒนาไม่เคยกล่าวทำทนายคู่แข่งใด ๆ แต่จากการสัมภาษณ์หัวคะแนนในพื้นที่ ได้ให้ข้อมูลว่ามีเครือข่ายแกนนำทางการเมืองของนางพัฒนาบางกลุ่ม ได้วิพากษ์วิจารณ์ ออกข่าวโจมตีคู่แข่งให้เสียคะแนนนิยม โดยกล่าวหาคู่แข่งบางคนว่า ซื่อเสียบ้าง ดิดินบนข้าราชการบ้าง ซึ่งการกล่าวหาดังกล่าว ทำให้หัวคะแนนของผู้ถูกกล่าวหา มีการตอบโต้คืนบ้าง

“...ส.ส.พัฒนา ไม่เคยปราศรัยกล่าวหา หรือให้ร้ายใคร ที่พบว่ามีการออกข่าวให้ร้าย ทำทนายคู่แข่งนั้น เป็นการพูดทำทนายตัวเองของหัวคะแนนระดับหมู่บ้านเท่านั้น...” (นายสำราญ ศรีบริรินทร์, สัมภาษณ์, 13 กุมภาพันธ์ 2552)

นางนันทนา ทิมสุวรรณ

“....การแข่งขันทางการเมืองของจังหวัดเลย ไม่รุนแรงถึงขนาดต้องทำทนายใส่ร้ายคู่แข่ง เพราะทุกคนจะมีวิธีการพูดหาเสียงเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งฉันก็ไม่เคยที่จะให้ร้าย หรือทำทนายใคร....” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“....ในฐานะที่ผมเป็นทีมงานของนางนันทนา คลุกคลีกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในระดับชุมชน หมู่บ้าน มักจะพบว่า หัวคะแนนบางคนจะพูดทำทนาย และปล่อยข่าวโจมตีคู่แข่งบ้างเหมือนกัน ซึ่งผมก็คอยตักเตือน เพราะกลัวนางนันทนาจะเสียชื่อและถูกกล่าวหาว่า ทูจจริตเลือกตั้ง...” (นายสมศักดิ์ พันสนิท, สัมภาษณ์, 11 กุมภาพันธ์ 2552)

จากการศึกษาพบว่า นางนันทนา ทิมสุวรรณ มีฐานคะแนนเสียงเดิมของนายธนเทพ ทิมสุวรรณ อดีต ส.ส. จังหวัดเลย อยู่มากพอสมควร และเครือข่ายแกนนำ หัวคะแนน ยังมีความเข้มแข็ง บางทีดูก้าวร้าว และมั่นใจในทีมงานตนเอง จึงทำให้หัวคะแนนบางคนต้องการที่จะช่วย

หาเสียงโดยการตัดคะแนนนิยมของกลุ่ม ด้วยการปล่อยข่าว ใส่ร้าย และข่มขู่คู่แข่ง ผ่านทาง หัวคะแนนของกลุ่มในระดับหมู่บ้าน ข้อมูลจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง พบว่า นางนันทนา ไม่มีท่าทางก้าวร้าว หรือถูกร้องเรียนว่า ปราศรัยกล่าวหา หรือข่มขู่คู่แข่งแต่อย่างใด

นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข

“...การ โจมตี ให้ร้ายผู้สมัครคนอื่น ดิฉันไม่เคยทำ และคอยเน้นย้ำทีมงานตลอดว่า การเมืองจังหวัดเลย ไม่ควรมีเรื่องแบบนี้ เราทุกคนควรยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งการปราศรัยหาเสียง ดิฉันจะเน้นนโยบายพรรค พูดในสิ่งที่ เป็นไปได้ และผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาประชาชน ดิฉันเป็นคนจริงใจ พูดตรงไปตรงมา แต่ไม่เคยข่มขู่ หรือ โจมตีให้ร้ายคู่แข่ง...”

(นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ส.ส.เปล่งมณี เป็นคนพูดตรงไปตรงมา จริงใจ แต่การปราศรัยหาเสียง จะไม่เคยพูดกล่าวหา ให้ร้ายคู่แข่ง และไม่เคยทำทนายคู่แข่งเลย และการเลือกตั้งครั้งนี้ คู่แข่งของนางเปล่งมณี ไม่น่ากลัว ส่วนใหญ่จะลงสมัครให้ครบตามจำนวน โกวตาของพรรคเท่านั้น...”

จากการศึกษาพบว่า นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข เป็นคนพูดจาตรงไปตรงมา และ ไม่พบว่าจะใช้วิธีการกล่าวหา หรือ โจมตีคู่แข่ง เพื่อให้คู่แข่งเสียคะแนนนิยมแต่อย่างใด นอกจาก แกนนำและหัวคะแนนเท่านั้นที่ยังมีการทำทนายกันเองในหมู่บ้าน

2.2 การซื้อสิทธิ ขายเสียง

วิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียง ในการเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดเลย พบว่า มีการซื้อสิทธิกัน ตั้งแต่ก่อนมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง จนกระทั่งช่วงหาเสียงเลือกตั้ง เลยทีเดียว โดยสามารถแบ่งเป็น

2.2.1 การซื้อเสียงแบบเปิดเผย คือ การใช้ระบบอุปถัมภ์ การให้ความช่วยเหลือ ให้บริการประชาชน การบริจาคทรัพย์สินให้ส่วนรวม การทำบุญ การช่วยงานประเพณีต่าง ๆ โดยมีเจตนาเล็งเห็นผลทางการเมือง นอกจากนั้นยังมีการจัดเลี้ยง มอบทุนต่าง ๆ ตัดชุดตัดเสื้อให้กับกลุ่มต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังมีการให้เงินสนับสนุนการณรงค์หาเสียงให้กับแกนนำ ค่าใช้จ่าย หัวคะแนน เป็นต้น การซื้อเสียงประเภทนี้ จะกระทำก่อนมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง และ หลังจากได้รับการรับรองผลการเลือกตั้งแล้ว ซึ่งเท่ากับเป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยทั่วไป

“...การให้บริการประชาชน ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ งานบวช งานศพ งานเทศกาล ประเพณีต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผมและทีมงานต้องทำ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกใน

การจัดงาน และเป็นการส่งเสริมกิจกรรมงานประเพณีของท้องถิ่น ซึ่งผมมีหน้าที่ต้องคอยให้บริการ อยู่แล้ว และผมเป็นคนแรกที่ได้ให้บริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรถรับส่งศพ คนป่วย หรือรถบริการน้ำดื่ม ไว้บริการชาวบ้านในจังหวัดเลย ซึ่งผมได้ทำมานานแล้วก่อนจะมีการตั้งระเบียบกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้งปี 2550 ...” (นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชาวบ้าน ดิฉันมีโอกาสจะเข้าร่วมทุกครั้ง และจะให้ทีมงานคอยประสานการช่วยเหลือให้ตลอด โดยเฉพาะหากหมู่บ้านใดต้องการความช่วยเหลือ ในการส่งเสริมกลุ่ม หรือกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ.....” (นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข, สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2552)

“...ส่วนใหญ่จะช่วยเหลือประชาชนตามบุญประเพณี ทั้งส่วนตัวบ้าง ส่วนรวม บ้าง แล้วแต่จะมีใครร้องขอ และหากเป็นงานประเพณี หรือเทศกาลประจำปีอยู่แล้ว จะให้ทีมงาน ประสานงานให้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือให้ความสะดวกกับทางชุมชน....” (นางนันทนา ทิมสุวรรณ, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

“...การให้บริการด้านยานพาหนะรับส่งคนป่วย หรือรับส่งศพ การบริการรถ เครื่องเสียง หรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามงานบุญ งานบวช ทางทีมงานของเราจะคอยให้บริการอยู่ แล้ว และจะให้บริการอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันทุกพื้นที่...” (นางพัฒนา สังขทรัพย์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2552)

การศึกษา พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีการซื้อเสียงแบบเปิดเผยมากที่สุด ซึ่งจะกระทำก่อนการประกาศให้มีการเลือกตั้ง และหลังจากที่มีการรับรองผลการเลือกตั้ง โดยทุกคนได้คอยช่วยเหลือดูแลประชาชนในพื้นที่มา โดยตลอดตั้งแต่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย งานสาธารณกุศลต่าง ๆ โดยเฉพาะ นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ซึ่งถือได้ว่าเป็น ส.ส. คนแรกที่มี รถบริการรับส่งศพ ,รถบริการเครื่องเสียงไว้คอยบริการประชาชน และนอกจากนั้น ทุกคนจะให้ความช่วยเหลือประชาชนในเขตพื้นที่เลือกตั้งของตนอย่างสม่ำเสมอ ออกพบปะ ลงพื้นที่เป็นประจำ เพื่อร่วมงานบุญประเพณี งานบวช งานแต่งงาน กิจกรรมการกุศลต่าง ๆ โดยจะมีแกนนำในพื้นที่ คอยประสานความช่วยเหลือไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนปัจจัยทำบุญ วัสดุอุปกรณ์ เต็นท์ เครื่องเสียง เครื่องครัว โต๊ะ เก้าอี้ และเมื่อมีกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี เกี่ยวกับการอบรม สัมมนา ก็จะช่วยในเรื่องการจัดเลี้ยง เสื้อผ้า กระเป๋า ของที่ระลึกในการสัมมนา ให้ทุนในการศึกษา คูงาน ทักษะศึกษา เป็นต้น มีการแจกเบี้ยยังชีพให้กับผู้พิการ ผู้สูงอายุ แจกขันน้ำ ยาสามัญประจำบ้าน แก่ผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์ แจกเสื้อกันหนาว ผ้าห่ม ในนามของ ส.ส. เพื่อช่วยเหลือภัยหนาว นอกจากนั้นเมื่อมีงบประมาณจัดสรร โครงการต่าง ๆ เข้าในพื้นที่ จะช่วยเร่งรัดทางราชการให้ งบประมาณลงพื้นที่หาเสียงของตนเอง และมีทีมงานในพื้นที่ช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน

ทราบว่าเป็นผลงานของ ส.ส.ที่นำงบประมาณมาช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็น โครงการก่อสร้างถนน ประปา ไฟฟ้า แหล่งน้ำ สะพาน หรือการส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เป็นต้น การประกันตัวชาวบ้านที่ต้องตกเป็นผู้ต้องหาคดีเกี่ยวกับป่าไม้ การพนัน เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อหมู่บ้านไหนมีงานบุญ ประเพณีเป็นประจำ จะสนับสนุนเงินทุนให้จ้างวงดนตรี หมอลำ มหรสพสมโภชน์ ตลอดจนบริจาคทุนทรัพย์ในการบูรณะ โบสถ์ ศาลา วัด เมรุเผาศพ

จากการสัมภาษณ์ทีมงานรณรงค์หาเสียงทั้ง 12 คน ต่างให้ข้อมูลในประเด็นที่ตรงกันว่า “... ทั้ง 4 คนให้ความสำคัญในเรื่องการบริการประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคปัจจัยช่วยเหลือวัด ทำบุญ ร่วมในงานศพ งานบวช ช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ เติ้นท์ แก้อีตมที่ประชาชนร้องขอ นอกจากนี้ยังมีบริการรถเครื่องเสียง รถรับส่งผู้ป่วย รถรับส่งศพ โดยทุกคนจะมีทีมงานและแกนนำในหมู่บ้านคอยเป็นผู้ประสานงานให้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำหมู่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น...”

กิจกรรมทางการเมืองที่ ส.ส.จังหวัดเลขทั้ง 4 คน ได้กระทำอย่างต่อเนื่องดังกล่าว ล้วนแล้วแต่สร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ทางการเมืองให้กับตนเอง จึงไม่ยากนักเมื่อหากมีการเลือกตั้งครั้งต่อไป บุคคลดังกล่าวจะได้รับเลือกตั้งอีก ซึ่งในช่วงระหว่างการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ไม่ปรากฏพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน จะกระทำการดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากกลัวผิดกฎหมายเลือกตั้ง (นายทวี ไพศาลศรี, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2552)

ทีมงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั้ง 4 คน ให้สัมภาษณ์ว่า “... สาเหตุที่ทำงานเป็นทีมงานรณรงค์หาเสียง นั้น เพราะต้องการให้ ส.ส.ช่วยผลักดันงบประมาณลงพื้นที่ และต้องการเงินงบประมาณสนับสนุนในการเลือกตั้งท้องถิ่น...”

โดยทีมงาน และแกนนำส่วนใหญ่จะเป็น นักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกอบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้งบางคนมีธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง หากได้รับงบประมาณ โครงการต่าง ๆ ลงพื้นที่ ก็จะได้รับเหมาก่อสร้างในโครงการนั้น ๆ ได้ โดยไม่ยาก ดังนั้น ส.ส.ทั้ง 4 คน จึงจำเป็นต้องสร้างระบบอุปถัมภ์กับทีมงานและแกนนำด้วย โดยการช่วยผลักดันงบประมาณลงพื้นที่ให้ การให้เงินทุนสำหรับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น การเลือกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้เงินทุนในการไปทัศนศึกษา ดูงาน ของกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ สนับสนุนกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เป็นต้น

2.2.2 การซื้อเสียงแบบไม่เปิดเผย คือ การให้อามิส สินจ้าง การให้เงินทุนช่วยเหลือต่าง ๆ ในระหว่างที่มีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้งแล้ว

การที่จะกระทำให้สามารถเลี่ยงกฎหมายได้ โดยการแจ้งค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งต่ำกว่าความเป็นจริง แต่ใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อการจ้างในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในราคาที่สูงกว่าความเป็นจริง นอกจากนั้นการแจกเงิน จะสนับสนุนเงินทุนให้กับแกนนำแต่ละหมู่บ้านไปบริหารจัดการเอง โดยการจัดระบบห้วคะแนน จะให้แกนนำในพื้นที่ ซึ่งคัดเลือกจาก ผู้ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เชื่อถือไว้วางใจ อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการที่เกษียณอายุในพื้นที่ นักการเมืองท้องถิ่น จากนั้นให้แกนนำประชุมจัดระบบห้วคะแนน โดยมีการประมาณการค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงของแต่ละหมู่บ้านว่าใช้จ่ายประมาณเท่าไร และมีคะแนนเสียงกี่เสียง สำหรับค่าใช้จ่ายต่อหัวนั้น ทีมงานรณรงค์หาเสียงไม่เปิดเผยข้อมูลให้ทราบ แต่จากการศึกษาข้อมูลเอกสาร และสัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางคน ให้ข้อมูลว่า ได้รับเงินซื้อเสียงหัวละ 200 – 500 บาท เลขที่เดียว

ห้วคะแนนบางคนที่ไม่ขอเปิดเผยชื่อ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “... นอกจากการจ่ายเงินให้กับแกนนำไปบริหารจัดการเองแล้ว ยังมีการให้เงินบิ๊จจยช่วยเหลือกิจกรรมงานบุญงานประเพณีต่าง ๆ มากเกินกว่าปกติธรรมดา แต่ให้กันเินทางลับ ไม่สามารถเปิดเผยได้....”

การบริหารจัดการของห้วคะแนนนั้น นอกจากจะนำไปแจกจ่ายเป็นรายหัวแล้ว ยังมีการจ่ายเป็นครอบครัว และเป็นค่ารถไปกลับให้กับผู้ทำงานอยู่ต่างจังหวัด และหากพื้นที่ใดได้คะแนนเสียงมาก ทีมงานและแกนนำพื้นที่นั้น ก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนมาก แต่หากพื้นที่ใดคะแนนเสียงน้อย ทีมงานและแกนนำพื้นที่นั้น ก็จะไม่ได้รับงบประมาณลงพื้นที่ หรืออาจได้น้อยกว่าที่ควรจะได้

จากการสัมภาษณ์ทีมงานรณรงค์หาเสียง ทำให้พบว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. หน้าใหม่บางคนไม่รู้จักพื้นที่ ไม่มีการจัดระบบห้วคะแนน และไม่มีเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ในพื้นที่ แม้จะมีการซื้อเสียงทั้งแบบเปิดเผย ไม่เปิดเผย ย่อมจะต้องพ่ายแพ้การเลือกตั้ง

3. กลวิธีด้านการเงิน

จากการศึกษาวิจัยวิธีการหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น พบว่าวิธีการหาเสียงเลือกตั้งนั้นมีความสลับซับซ้อนมากกว่า ที่ผู้สมัครจะลงพื้นที่พบปะประชาชน แจกเอกสารแนะนำตัว จัดเวทีปราศรัย ดิคป้ายโฆษณาหาเสียง หรือใช้รถแห่หาเสียง เพียงเท่านั้น แต่วิธีการต่าง ๆ ส่วนมีการใช้เงินเป็นตัวขับเคลื่อน ซึ่งผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีวิธีการใช้จ่ายเงินที่เหมือนกัน สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงข้อมูลแหล่งเงินและค่าใช้จ่ายของผู้ชนะการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้ง	ที่มาของเงิน	ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง
นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	1. จากพรรค 100,000 บาท 2. เงินส่วนตัว 840,000 บาท	887,856 บาท
นางพัฒนา สังขทรัพย์	1. จากพรรค 100,000 บาท 2. เงินส่วนตัว 1,016,850 บาท	876,113 บาท
นางนันทนา ทิมสุวรรณ	1. จากพรรค 100,000 บาท 2. เงินส่วนตัว 1,099,800 บาท	724,556 บาท
นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข	1. จากพรรค 100,000 บาท 2. เงินส่วนตัว 840,000 บาท	928,332 บาท

(สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2551)

3.1 ที่มาของเงิน ผู้สมัครแต่ละคนจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนในการใช้จ่ายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง หลายทางด้วยกัน ดังนี้

3.1.1 เงินสนับสนุนจากพรรคพลังประชาชน

3.1.2 เงินทุนส่วนตัวของผู้สมัครเอง

3.2 การบริหารจัดการเงิน

การใช้จ่ายเงินในการหาเสียงที่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ให้ไม่เกินคนละ 1.5 ล้านบาท นั้น ผู้สมัครจึงต้องชี้แจงรายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้ถูกต้อง ไม่เกินวงเงินที่กำหนดไว้ จากการศึกษาพบว่า เงินที่ผู้สมัครใช้ในการหาเสียงแบบเปิดเผยต่อคน มีดังนี้

3.2.1 การออกพื้นที่พบปะ แนะนำตัว แจกจ่ายเอกสาร แผ่นพับหาเสียง ผู้สมัครต้องเดินไปพร้อมกับทีมงานประมาณ 10 คน ต้องจ้างคนละ 500 บาทต่อวัน เมื่อออกพื้นที่ 1 เดือนก่อนการเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการนี้ รวมค่าอาหารเลี้ยงทีมงาน เป็นเงินประมาณ 100,000 – 200,000 บาท

3.2.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดทำป้ายหาเสียง โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว รวมทั้งคำขวัญสติกเกอร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมแล้วประมาณ 200,000 - 300,000 บาท

3.2.3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเช่ารถแห่หาเสียง คนละไม่ต่ำกว่า 10 คัน รวมค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คันละประมาณ 1,500 บาทต่อวัน รวม 30 วัน และ ค่าจัดทำสปอร์ดโฆษณาหาเสียงแบบต่าง ๆ รวมแล้วประมาณ 500,000 บาท

3.2.4 ค่าจ้างแรงงาน ประมาณ 100,000 บาท

รวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สามารถเปิดเผยได้ ผู้สมัครทั้ง 4 คนจะใช้จ่ายในการหาเสียงดังกล่าว คนละไม่เกิน 1.5 ล้านบาทตามที่ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้พอดี ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการแก่นำและหัวหน้าคณะเลือกตั้งในพื้นที่ จำนวน 8 รายซึ่งไม่ขอเปิดเผยนาม ได้ให้สัมภาษณ์ตรงกันเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งในการใช้จ่ายเงินหาเสียงแบบไม่สามารถเปิดเผยได้หลายรายการด้วยกัน ดังนี้

1. การหาเสียงด้วยวิธีการเข้าถึงชุมชน หมู่บ้านอย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีผู้นำทาง หมายถึง คนที่เบิกร่อง เพื่อให้ผู้สมัครเดินเข้าชุมชนแล้ว ต้องให้ชาวบ้านยอมรับ และลงคะแนนให้ “ผู้เบิกร่อง” ดังกล่าว ผู้สมัครจะเลือกจากคนที่ชาวบ้านยอมรับ นับถือ ได้แก่ ประธานชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น เหล่านี้ จะได้รับค่าจ้างหัวละ 10,000-20,000 บาท นอกจากนั้นยังมีการช่วยสนับสนุนชุมชน หมู่บ้าน ด้วยการสัญญาว่าจะช่วยเหลือโครงการต่าง ๆ ให้กับชุมชน ผู้ที่เป็นแกนนำ หรือผู้เบิกร่อง จะมีจำนวนมากขึ้นแล้วแต่ขนาดของหมู่บ้านชุมชน

2. การสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนให้กับหัวหน้าคณะ เพื่อนำไปทำหน้าที่หาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัคร รายละ 300-500 บาท

3. ค่าใช้จ่ายให้กับประชาชน เพื่อมาฟังการปราศรัย ในแต่ละครั้งที่ผู้สมัครขึ้นปราศรัย ต้องมีค่าใช้จ่ายให้กับแกนนำ เพื่อไปใช้จ่ายเป็นค่าพาหนะขนชาวบ้านมาฟังการปราศรัย คนละประมาณ 1,000 บาท และชาวบ้านหัวละ 150-200 บาท ในวงปราศรัยที่มีขนาดใหญ่ ต้องให้มีคนฟังไม่ต่ำกว่า 1,000 คนต่อ 1 เวที ค่าใช้จ่ายอยู่ที่ประมาณ ไม่ต่ำกว่า 200,000 บาทต่อครั้งที่ปราศรัย

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้มาฟังการปราศรัย ผู้ชนะการเลือกตั้งได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่า ไม่มีการบังคับ หรือว่าจ้างให้ประชาชนมารับฟังการปราศรัย ซึ่งแม้ว่าการปราศรัยแต่ละครั้งจะมีผู้มาฟังไม่ถึง 10 คน ก็จะดำเนินการปราศรัยเช่นเดิม เพียงแต่ลดเวลาและประเด็นการปราศรัยลงให้เหมาะสมเท่านั้น

นอกจากการใช้จ่ายเงินเพื่อหาเสียงในช่วงการประกาศให้มีการเลือกตั้งดังกล่าวมาแล้ว ยังพบว่า มีการใช้จ่ายเงินเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงไว้ในช่วงเวลาหลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว และก่อนการประกาศให้มีการเลือกตั้งอีกด้วย ดังนี้

1. การให้เงินช่วยเหลืองานสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ อาทิ งานบุญประเพณี เทศกาลต่าง ๆ และงานศพ งานบวช เป็นต้น ส่วนใหญ่พบว่า ผู้สมัครแต่ละคนจะบริจาคเงินช่วยเหลืองานละประมาณ 2,000-3,000 บาท แล้วแต่ขนาดของชุมชนว่า จะได้ฐานคะแนนเสียงเท่าใด โดยมีแกนนำคอยเป็นคนชักให้

2. การให้บริการ อำนวยความสะดวกทั้งในเรื่องของพาหนะรับส่งคนป่วย หรือรถส่งศพ ตลอดจนรถเครื่องเสียงใช้ในงานต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น ซึ่งผู้สมัครเป็นคนออกค่าใช้จ่ายให้ผ่าน ไปยังแกนนำในชุมชน
3. การสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรีไปทัศนศึกษาดูงาน โดยจ่ายเงินให้กับผู้ที่เดินทางไปคนละ 500-1,000 บาท ตามความสำคัญของกลุ่ม
4. การมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ และเงินพัฒนาวัด
5. การสนับสนุนเงินทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของแกนนำที่ลงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็น นักการเมืองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น
6. การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้าราชการในพื้นที่ได้รับการพิจารณาเลื่อนระดับ เลื่อนตำแหน่ง หรือช่วยเหลือเกี่ยวกับการ โยกย้าย
7. การจัดอบรม สัมมนา กลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยมีการแจกจ่ายสื่อ กระเป๋า ให้กับผู้เข้าอบรม เป็นต้น
8. การจัดซื้อรถยนต์ไว้ให้แกนนำในหมู่บ้านห่างไกล ไว้ใช้ในการดำเนินการทางการเมืองให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นรถบริการนำดื่ม รถรับส่งคนป่วย รถกู้ภัย เป็นต้น
9. การจัดสรรงบประมาณให้ผู้นำชุมชน โดยอ้างว่าเป็นงบประมาณช่วยเหลือภัยแล้ง ภัยหนาว ให้ชุมชน เป็นต้น

พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ มาวิเคราะห์ ทำให้พบว่า เป็นรูปแบบวิธีการสร้างอิทธิพลให้เกิดขึ้นกับผู้สมัคร ด้วยการสร้างระบบอุปถัมภ์ให้กับประชาชนตั้งแต่แรก จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่มีอิทธิพล บารมี และทุนทางการเมืองมาก่อนแล้วในอดีต ไม่ว่าจะเป็น “ตระกูลเร่งสมบูรณ์สุข” ที่ผูกขาดความเป็นนักการเมืองมาตั้งแต่ปี 2529 “ตระกูลทิมสุวรรณ” ฉายาบ้านใหญ่แห่งวังสะพุง ที่ทั้งตระกูลได้รับเลือกเป็นนักการเมืองทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นลงสมัครระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ และ ตระกูล “สังขทรัพย์” ที่มีการผูกขาดทางการเมืองมาโดยตลอด ผู้ชนะการเลือกตั้ง ทั้ง 4 คนมีวิธีการสร้างระบบอุปถัมภ์ เพื่อเป็นฐานคะแนนเสียงให้กับตนเอง ในแบบที่เหมือนกัน โดยแรกเริ่มจะเลือกแกนนำในชุมชน หมู่บ้าน ขึ้นมากลุ่มหนึ่ง จากผู้ที่เป็นที่ยอมรับนับถือของชาวบ้าน เป็นผู้นำในชุมชน หมู่บ้าน วิธีการที่ทำให้แกนนำเหล่านั้นมีความจงรักภักดีและช่วยเหลือตน ต้องมีผลประโยชน์ตอบแทนให้เพียงพอ อาทิ การสนับสนุนเงินทุนในการเลือกตั้งให้กับแกนนำที่ลงสมัครเลือกตั้งในท้องถิ่น การผลักดันงบประมาณต่าง ๆ ลงในพื้นที่โดย

ผ่านแกนนำเหล่านั้น ซึ่งทีมงานหาเสียงที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “...เหตุที่ช่วยเหลือและทำหน้าที่เป็นทีมงานของ ส.ส....เนื่องจากต้องการให้ ส.ส...ผลักดันงบประมาณโครงการต่าง ๆ ลงในพื้นที่ ซึ่งตนเองก็พลอยได้ผลประโยชน์จากโครงการนั้นด้วย...”

นอกจากการสนับสนุนแกนนำ หัวคะแนนแล้ว ต้องมีการช่วยเหลือและสร้างบุญคุณให้กับชาวบ้าน ด้วยวิธีการ หมั่นลงพื้นที่บ่อย ๆ พยายามปรากฏตัวในงานต่าง ๆ ให้มากที่สุด มีการช่วยเหลือด้านเงินทุนในงานต่าง ๆ ในชุมชน เมื่อมีใครมาร้องขอความช่วยเหลือ จะให้ความช่วยเหลือโดยมอบหมายให้แกนนำ และทีมงานประสานงาน ส่วนส.ส.เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย มีการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ที่ลงไปในพื้นที่ ว่าเป็นผลงานการผลักดันของ ส.ส. ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกชื่นชม และยอมรับในตัวของส.ส.

ความสัมพันธ์ระหว่าง ส.ส. แกนนำ และชาวบ้าน เป็นไปในลักษณะผู้อุปถัมภ์และผู้ใ้อุปถัมภ์ เรื่อยมา กล่าวคือ ส.ส.ในฐานะผู้อุปถัมภ์คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่แกนนำ หัวคะแนน ทุกคนก็ต้องถือเป็นบุญคุณต้องตอบแทนกลับ โดยการช่วยเหลือในเรื่องการหาคะแนนเสียงให้ และสำหรับชาวบ้านแล้ว มีความเชื่อถือและยำเกรงในตัวแกนนำเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เมื่อแกนนำชี้แนะ และร้องขอให้ลงคะแนนให้กับ ส.ส. ย่อมทำตามแต่โดยดี เพราะต่างก็ได้รับความช่วยเหลือ ค้ำครองจากส.ส.เช่นกัน ซึ่งลักษณะผู้ที่จะเป็นผู้อุปถัมภ์ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีทุนทางการเมืองสูง ได้แก่ มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี มีภาวะผู้นำ มีความรู้ มีทรัพยากรที่สามารถให้บริการได้ เหล่านี้เป็นรากฐานที่ทำให้ ส.ส. ทั้ง 4 คนที่เป็นผู้อุปถัมภ์สามารถสร้างอิทธิพลต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นผู้ใ้อุปถัมภ์ได้ไม่ยากนัก เพราะสังคมชนบทไม่ว่ายุคสมัยใดล้วนแล้วแต่ ยึดถือธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับการทดแทนบุญคุณให้กับผู้มีพระคุณ ตามที่บรรพบุรุษ ได้สั่งสอนมา ซึ่งเป็นแนวคิดที่ทำให้การเมืองไทยในปัจจุบันไม่เป็นประชาธิปไตย และก่อให้เกิดปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงขึ้นทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง

ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้ให้สัมภาษณ์ตรงกันว่า สาเหตุที่ตนเองชนะการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่เหนือคู่แข่งอื่น ๆ ได้แก่

1. มีความคุ้นเคยในพื้นที่จังหวัดเลยเป็นอย่างดี
- 2.ตนเองหรือญาติพี่น้องเคยเป็น ส.ส.จังหวัดเลยมาก่อน
- 3.ตนเองรู้ปัญหาของประชาชน สามารถดูแล แก้ไขให้ได้ และประชาชนเข้าพบได้

โดยตรง

- 4.ผู้ช่วย/ทีมงานและแกนนำในพื้นที่ มีอุดมการณ์คล้ายคลึงกับผู้สมัคร
- 5.การคัดเลือกพรรคที่สังกัด และนโยบายพรรค สำคัญมากที่สุดที่ต้องคำนึงถึง

6. การแก้ไขปัญหาก็กับประชาชนเห็นผลชัดเจน ยกตัวอย่างจากนโยบายของพรรคไทยรักไทย เรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ประชาชนต่างยอมรับว่า ได้ถูกหลานกลับคืนมาจากการตกเป็นทาสยาเสพติด และนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน

7. ผลงานที่ผ่านมาของตนเอง 50% และจากการที่พรรคช่วยเหลืออีก 50% ซึ่งข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้ชนะการเลือกตั้งและทีมงานต่างเชื่อว่า เป็นจุดเด่นของตนเองที่ชนะคู่แข่งได้โดยไม่ยาก เพราะคู่แข่งทางการเมืองรายอื่น ๆ ยังไม่มีผลงานเด่นชัดพอที่ประชาชนจะให้ความสนใจ

ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดเลยเพิ่มเติม ได้ให้ข้อมูลว่า สาเหตุที่เลือกผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คนเป็น ส.ส. เนื่องจาก ทุกคนคอยดูแลเอาใจใส่ชาวบ้านอยู่เสมอ ไม่เฉพาะช่วงที่จะเลือกตั้ง แม้กระทั่งเด็กเกิด จะมีกระเช้าของขวัญมาให้ คนแก่ก็ได้เบี้ยยังชีพ คนเจ็บก็คอยรับส่งไปโรงพยาบาล และเมื่อมีคนตาย ก็ช่วยเรื่องค่าทำศพ มีพวงหรีดให้ และเมื่อถึงคราวลงเลือกตั้ง ชาวบ้านก็ต้องลงคะแนนให้อยู่แล้ว ซึ่งทั้ง 4 คนยังสังกัดพรรคพลังประชาชน ซึ่งชาวบ้านมีความนิยมและเชื่อมั่นในนโยบายพรรคเดิม อันได้แก่ พรรคไทยรักไทย และศรัทธาในตัว พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อยู่แล้ว จึงตัดสินใจได้ไม่ยากที่จะทะคะแนนให้กับผู้สมัครที่สังกัดพรรคพลังประชาชน และถึงแม้ผู้สมัครพรรคอื่นจะแจกเงินให้กับชาวบ้านมากขนาดไหน ชาวบ้านก็จะรับเงินดังกล่าวเช่นกัน แต่ไม่ลงคะแนนให้ ซึ่งจะยังคงลงคะแนนให้กับผู้สมัครที่สังกัดพรรคพลังประชาชนเหมือนเดิม

นอกจากกลวิธีหาเสียงที่ค้นพบข้างต้น ผู้ศึกษายังได้ศึกษาพบว่า วิธีการหาคะแนนเสียงของหัวคะแนนในการเลือกตั้งที่ผ่านมา ยังมีความน่าสนใจอีกด้วย ดังนี้

1. การใช้วิธีแชร์ลูกโซ่ โดยการรับเงินจากผู้สมัครมาเพื่อแจกจ่ายให้กับชาวบ้าน แต่จะเสนอเงินให้กับผู้ที่สามารถหาคะแนนเสียงเพิ่มเติมได้เป็นรายหัว เช่น ปกติจะได้รับ 100 บาท แต่หากหาสมาชิกที่รับรองว่าจะลงคะแนนให้อีกได้ 5 คน ก็จะได้รับเพิ่มอีกหัวละ 100 บาท รวมมูลค่าที่หัวคะแนนรายนี้จะได้คือ 600 บาท

2. ใช้วิธีแจกจ่ายเงินให้เป็นรายครอบครัว แล้วแต่ขนาดจำนวนคนในบ้าน จากนั้นให้ทีมงานเช็คจำนวนคนในบ้านว่ามีกี่เสียง มีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ บางครั้งถึงขนาดขอบัตรประจำตัวประชาชน และเมื่อถึงวันเลือกตั้ง จะมีทีมงานคอยเช็คยอดว่า ครอบครัวได้รับเงินไปแล้ว แต่ไม่ไปใช้สิทธิ

3. ออกคำพาหนะให้กับผู้ที่อยู่ต่างจังหวัดให้กลับมาใช้สิทธิเลือกตั้ง และคอยเช็คในวันเลือกตั้งว่า บุคคลนั้นมาใช้สิทธิหรือไม่

4. จ่ายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนเป็นรายหัว ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ และคอยเช็กข่าวว่าฝ่ายตรงข้ามจ่ายเท่าไร เมื่อถึงคืนก่อนวันเลือกตั้ง จะมีการจ่ายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอีกเป็นหนที่สองให้มากกว่าคู่แข่ง

5. นอกจากจะจ่ายเงินให้กับผู้มีสิทธิแล้ว หัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนยังใช้อิทธิพลของตนเองข่มขู่ชาวบ้านว่า หากไม่เลือก ส.ส.คนนี้อาจจะไม่ได้รับการช่วยเหลือใด ๆ จากคนทั้งด้านราชการหรือเรื่องส่วนตัว และอาจจะไม่ได้รับผลประโยชน์ใด ๆ เหมือนคนอื่น ๆ หากมีโครงการเข้าไปในชุมชน หมู่บ้าน

6. วิธีการสร้างข่าวทำลายคู่แข่ง มีทั้งการออกข่าวให้ทางคู่แข่งเสียหาย และแก๊งเฮากล่องไปถ่ายรูปเพื่อจับผิดคู่แข่ง แล้วนำไปฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อทำลายความน่าเชื่อถือ และตัดคะแนนนิยมของคู่แข่ง

7. การใช้รถขนคนมาลงคะแนน โดยหัวคะแนนที่เป็นผู้จ่ายเงินซื้อเสียงจะเป็นผู้จัดการรถขนคนมาลงคะแนนด้วย

8. การอาสาเป็นผู้ประสานงานขอความช่วยเหลือจากส.ส.ให้ ในกรณีประชาชนเดือดร้อน ต้องการความช่วยเหลือ ไม่ได้รับความเป็นธรรม ทำให้ประชาชนนับถือและเชื่อฟังหัวคะแนน

9. สร้างความเชื่อมั่น และการยอมรับให้กับพรรคพลังประชาชน โดยนำซีดีของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มาเปิดให้ประชาชนได้รับชม ไม่ว่าจะ เป็นบนรถประจำทาง และการนำไปแจกจ่ายให้ทุกครัวเรือน เพราะประชาชนส่วนใหญ่นิยมในตัว พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ และพรรคไทยรักไทย เป็นทุนเดิม ทำให้พรรคพลังประชาชนได้รับความนิยม และชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ทั้ง 4 ที่นั่ง ในประเด็นนี้ พบว่าทางพรรคจะนำทีมงานลงพื้นที่เพื่อแจกจ่ายซีดีดังกล่าว ให้กับทุกหลังคาเรือน

ตารางที่ 4.6 สรุปกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย

กลวิธีหาเสียงที่ใช้	การใช้กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง			
	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	นางพัฒนา สังขทรัพย์	นางนันทนา ทิมสุวรรณ	นางเป็ล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข
กลวิธีหาเสียงแบบ เป็นทางการ				
1. การโฆษณาหาเสียง				
- ติดป้าย โปสเตอร์ แผ่นพับ แผ่นปลิว แนวนำตัว	- ติดตั้งบริเวณ กกต.กำหนด - แจกแผ่นพับ ด้วยตนเอง	- ติดตั้งบริเวณ กกต.กำหนด - แจกแผ่นพับ ด้วยตนเอง	- ติดตั้งบริเวณ กกต.กำหนด - แจกแผ่นพับ ด้วยตนเอง	- ติดตั้งบริเวณ กกต.กำหนด - แจกแผ่นพับ ด้วยตนเอง
- จ้างทีมงาน	- จ้างทีมงาน	- จ้างทีมงาน	- จ้างทีมงาน	- จ้างทีมงาน
แจกแผ่นปลิว	แจกแผ่นปลิว	แจกแผ่นปลิว	แจกแผ่นปลิว	แจกแผ่นปลิว
ให้ครบทุก	ให้ครบทุก	ให้ครบทุก	ให้ครบทุก	ให้ครบทุก
หลังคาเรือน	หลังคาเรือน	หลังคาเรือน	หลังคาเรือน	หลังคาเรือน
- การใช้รถแห่ หาเสียง	- จำนวน 53 คันแห่ทุกวัน ก่อนเลือกตั้ง 30 วันและ ใช้เพลง “ปรีชามาแล้ว”	- จำนวน 53 คันแห่ทุกวัน ก่อนเลือกตั้ง 30 วันเน้น ผลงานสามี	- จำนวน 36 คันแห่ทุกวัน ก่อนเลือกตั้ง 30 วันใช้เพลง ทำนองลูกทุ่ง	- จำนวน 36 คันแห่ทุกวัน ก่อนเลือกตั้ง 30 วันใช้เพลง ทำนองลูกทุ่ง
2. การปราศรัยหาเสียง				
- เน้นนโยบาย พรรค ผลงาน เดิมของตนเอง เน้นความเป็น ชาวเมืองเลย	- เน้นผลงาน ส.ส. ทศพล (สามี) - ขึ้นเวที ปราศรัยพร้อม นายปรีชาฯ	- เน้นนโยบาย พรรค ผลงาน เดิมของตนเอง และครอบครัว - จัดเวทีปราศรัย ครบทุกตำบล	- เน้นนโยบาย พรรค ผลงาน ของพรรค ไทย รักไทย - จัดเวทีปราศรัย ครบทุกตำบล	- เน้นนโยบาย พรรค ผลงาน ของพรรค ไทย รักไทย - จัดเวทีปราศรัย ครบทุกตำบล
- จัดเวทีปราศรัย ครบทุกตำบล ใช้ภาษาไทยเลย				

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กลวิธีหาเสียงที่ใช้	การใช้กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง			
	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	นางพัฒนา สังขทรัพย์	นางนันทนา ทิมสุวรรณ	นางเป็ล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข
3.การเคาะประตูบ้าน และลงพื้นที่พบปะ ประชาชน	-พบปะประชาชน ทุกวันก่อนเลือก ตั้ง 30 วัน -ให้ทีมงานเคาะ ประตูบ้านทุก หลังคาเรือน	-พบปะประชาชน ทุกวันก่อนเลือก ตั้ง 30 วัน -ให้ทีมงานเคาะ ประตูบ้านทุก หลังคาเรือน	-พบปะประชาชน ทุกวันก่อนเลือก ตั้ง 30 วัน -ให้ทีมงานเคาะ ประตูบ้านทุก หลังคาเรือน	-พบปะประชาชน ทุกวันก่อนเลือก ตั้ง 30 วัน -ให้ทีมงานเคาะ ประตูบ้านทุก หลังคาเรือน
4.การออกสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อ สารสิ่งพิมพ์อื่น	-สปอร์ตวิทยุ สวท.จ.เลย เน้นนโยบาย พรรคพลัง ประชาชน	-สปอร์ตวิทยุ สวท.จ.เลย เน้นนโยบาย พรรคพลัง ประชาชน	-สปอร์ตวิทยุ สวท.จ.เลย เน้นนโยบาย พรรคพลัง ประชาชน	-สปอร์ตวิทยุ สวท.จ.เลย เน้นนโยบาย พรรคพลัง ประชาชน
กลวิธีหาเสียงแบบ ไม่เป็นทางการ				
1.การกล่าวโจมตี ข่มขู่ ให้ร้าย และ ทำทนายคู่แข่ง	-หวัคะแนนใน ระดับหมู่บ้าน มีการกล่าวโจมตี ให้ร้ายคู่แข่ง เพื่อ ตัดคะแนน คู่แข่ง	-หวัคะแนนใน ระดับหมู่บ้าน มีการกล่าวโจมตี ให้ร้ายคู่แข่ง เพื่อ ตัดคะแนน คู่แข่ง	-หวัคะแนนใน ระดับหมู่บ้าน มีการกล่าวโจมตี ให้ร้ายคู่แข่ง เพื่อ ตัดคะแนน คู่แข่ง	-หวัคะแนนใน ระดับหมู่บ้าน มีการกล่าวโจมตี ให้ร้ายคู่แข่ง เพื่อ ตัดคะแนน คู่แข่ง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กลวิธีหาเสียงที่ใช้	การใช้กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง			
	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	นางพัฒนา สังขทรัพย์	นางนันทนา ทิมสุวรรณ	นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข
2.การซื้อสิทธิ				
ขายเสียง				
- การซื้อเสียง	-การให้ความ	-การให้ความ	-การให้ความ	-การให้ความ
แบบเปิดเผย	ช่วยเหลือ และ	ช่วยเหลือ และ	ช่วยเหลือ และ	ช่วยเหลือ และ
	บริการ อำนวย	บริการ อำนวย	บริการ อำนวย	บริการ อำนวย
	ความสะดวก	ความสะดวก	ความสะดวก	ความสะดวก
	แก่ประชาชน	แก่ประชาชน	แก่ประชาชน	แก่ประชาชน
	-บริจาคเงินทำ	-บริจาคเงินทำ	-บริจาคเงินทำ	-บริจาคเงินทำ
	บุญ การกุศล	บุญ การกุศล	บุญ การกุศล	บุญ การกุศล
	-บริการน้ำดื่ม	-บริการน้ำดื่ม	-บริการน้ำดื่ม	-บริการน้ำดื่ม
	วัสดุอุปกรณ์	วัสดุอุปกรณ์	วัสดุอุปกรณ์	วัสดุอุปกรณ์
	เป็นต้น	เป็นต้น	เป็นต้น	เป็นต้น
	โดยกระทำ	โดยกระทำ	โดยกระทำ	โดยกระทำ
	ช่วงก่อนมี	ช่วงก่อนมี	ช่วงก่อนมี	ช่วงก่อนมี
	การเลือกตั้ง	การเลือกตั้ง	การเลือกตั้ง	การเลือกตั้ง
-การซื้อเสียงแบบ	-ค่าใช้จ่ายให้	-ค่าใช้จ่ายให้	-ค่าใช้จ่ายให้	-ค่าใช้จ่ายให้
ไม่เปิดเผย	หวัคะแนน	หวัคะแนน	หวัคะแนน	หวัคะแนน
	เพื่อหาคะแนน	เพื่อหาคะแนน	เพื่อหาคะแนน	เพื่อหาคะแนน
	เสียง	เสียง	เสียง	เสียง
	-เงินบริจาคที่	-เงินบริจาคที่	-เงินบริจาคที่	-เงินบริจาคที่
	มากกว่าปกติ	มากกว่าปกติ	มากกว่าปกติ	มากกว่าปกติ
	-สร้างอิทธิพล	-สร้างอิทธิพล	-สร้างอิทธิพล	-สร้างอิทธิพล
	กับข้าราชการ	กับข้าราชการ	กับข้าราชการ	กับข้าราชการ
	ในพื้นที่	ในพื้นที่	ในพื้นที่	ในพื้นที่

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

กลวิธีหาเสียงที่ใช้	การใช้กลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง			
	นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	นางพัฒนา สังขทรัพย์	นางนันทนา ทิมสุวรรณ	นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข
3.กลวิธีด้านการเงิน	- ใช้เงินเป็นตัว ขับเคลื่อนใน การหาเสียง ทุกรูปแบบ โดยอาศัย ห้วคะแนน และทีมงาน ในพื้นที่	- ใช้เงินเป็นตัว ขับเคลื่อนใน การหาเสียง ทุกรูปแบบ โดยอาศัย ห้วคะแนน และทีมงาน ในพื้นที่	- ใช้เงินเป็นตัว ขับเคลื่อนใน การหาเสียง ทุกรูปแบบ โดยอาศัย ห้วคะแนน และทีมงาน ในพื้นที่	- ใช้เงินเป็นตัว ขับเคลื่อนใน การหาเสียง ทุกรูปแบบ โดยอาศัย ห้วคะแนน และทีมงาน ในพื้นที่

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเลือกตั้ง เป็นกลไกสำคัญที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในสังคมประชาธิปไตยทั่วไปได้ยึดเป็นหลักการไว้ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมต่อการเข้าสู่อำนาจของฝ่ายการเมืองในสถานะแห่งตัวแทนของประชาชน สำหรับในประเทศไทย แม้จะใช้รูปแบบการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมานานกว่า 75 ปี แล้ว แต่กลไกและการกระบวนการทางการเมืองบางประการยังไม่พัฒนาให้ก้าวหน้าเท่าที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง และนักการเมือง ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของนักการเมือง โดยเน้นที่รูปแบบวิธีการหาเสียง เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ชนะการเลือกตั้งของนักการเมืองนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะได้นำข้อมูลที่ศึกษาวิจัยได้มาเป็นองค์ความรู้พัฒนาประชาธิปไตย โดยการสร้างจิตสำนึกทางการเมือง โดยกระบวนการประชาธิปไตย

สำหรับการพัฒนาประชาธิปไตยในจังหวัดเลย มีแนวโน้มที่ไม่ดีขึ้น เนื่องจากนักการเมืองในพื้นที่ยังนำรูปแบบการหาเสียงที่เป็นรูปแบบที่ไม่ใช่แนวทางประชาธิปไตยมาใช้ นักการเมืองส่วนใหญ่ของจังหวัดเลย จะผูกขาดอยู่เพียง 2-3 ตระกูลใหญ่ที่เป็นนักธุรกิจ พ่อค้า การทำหน้าที่ทางการเมืองจะดำเนินไปแบบไม่มีอุดมการณ์ ส่วนใหญ่เน้นระบบอุปถัมภ์ ทำให้ประชาชนออกเสียงลงคะแนนไม่เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม ส่งผลให้การพัฒนาประชาธิปไตยในจังหวัดเลยเป็นไปได้ช้า ผู้วิจัยจึงได้ศึกษารูปแบบวิธีการหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลย โดยได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากเอกสารการเลือกตั้งของจังหวัดเลย ซึ่งมีปรากฏให้ค้นคว้าวิจัยค่อนข้างน้อยมาก และจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นข้อมูล ความรู้ในการเชื่อมโยงภาพการเมืองระดับชาติในจังหวัดเลย แล้วนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

1. สรุปการวิจัย

การศึกษาในเรื่อง กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษา ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ซึ่งในบทที่ 5 นี้

จะนำเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ในจังหวัดเลย ตลอดจนทำให้สามารถเชื่อมโยงภาพการเมืองระดับชาติในจังหวัดเลยได้ โดยนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางการเมือง และส่งเสริมการพัฒนาาระบบประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary study) และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการเก็บข้อมูลจากเอกสาร นำมาแยกประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วเสนอผลการศึกษาโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวมาแล้วพบว่า กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2550 ทั้ง 4 คน ได้มีการเลือกใช้รูปแบบกลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ ดังนี้

1. กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ ประกอบด้วย

1.1 การโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง โดยทุกคนมีวิธีการ โฆษณาหาเสียงหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ การติดป้ายโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นปลิว แผ่นพับ แนะนำตัวผู้สมัคร, การใช้รถแห่ การใช้เสียงเพลง คำขวัญงูใจ

1.2 การปราศรัยหาเสียง ทุกคนจะไม่ขึ้นปราศรัยหาเสียงบนเวทีที่ทางรัฐจัดไว้ให้ในแต่ละครั้ง แต่จะมีการจัดเวทีปราศรัยขึ้นเองในทุกตำบล ชุมชน ครอบคลุมพื้นที่เลือกตั้ง และเน้นผลงานที่ผ่านมาของตนเองและญาติพี่น้อง และนโยบายพรรคในการปราศรัย

1.3 การเคาะประตูบ้าน ลงพื้นที่พบปะพูดคุยกับประชาชน ทุกคนจะลงพื้นที่พบปะประชาชนเพื่อแนะนำตนเองถึงขั้นในช่วง 1 เดือนก่อนการเลือกตั้ง

1.4 การออกสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารสิ่งพิมพ์อื่น โดยมีการประชาสัมพันธ์นโยบายพรรคพลังประชาชนทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้ให้ทีมงานดำเนินการจัดทำป้ายโฆษณาหาเสียง จัดพิมพ์โปสเตอร์ ไปติดประชาสัมพันธ์ไว้ ณ สถานที่ ที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด ในการทำป้ายโฆษณา เน้นนโยบายพรรคพลังประชาชน ที่ตนสังกัด และชูชื่อพรรค เพื่อให้

ประชาชนได้ทราบว่า ตนเองสังกัดพรรคใด เนื่องจากประชาชนมีความนิยมในพรรคพลังประชาชน ซึ่งคิดว่าเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ของพรรคไทยรักไทย สำหรับแผ่นพับแนะนำตัวเอง ผู้ชนะการเลือกตั้งจะนำไปแจกจ่ายให้กับประชาชนด้วยตนเอง โดยการเคาะประตูบ้านให้ครบทุกหลังคาเรือน

ผู้ชนะการเลือกตั้งที่ลงพื้นที่พบปะประชาชนมากที่สุด คือ นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข รองลงมาก็คือ นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข โดยก่อนการเลือกตั้ง 1 เดือน จะลงพื้นที่พบปะประชาชนถี่มากขึ้น เพื่อแนะนำตัวเอง ตลอดจนจัดทีมงานกระจายให้ครอบคลุมพื้นที่เลือกตั้งของคุณ

การปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง พบว่า นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็น ส.ส.จังหวัดเลย หลายสมัย มีความเชี่ยวชาญทางการเมืองของจังหวัดเลยมาก เมื่อมีการปราศรัยหาเสียงจะมีประชาชนให้ความสนใจรับฟังเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังใช้วลีที่ว่า “ปรีชา มาแล้ว” ในการปราศรัยหาเสียงทุกครั้ง ทำให้ประชาชนให้ความไว้วางใจว่า ส.ส.ปรีชาฯ เป็นคนเมืองเลยเหมือนกัน สามารถฟังพาได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเป็นท้องถิ่นนิยมของชาวจังหวัดเลย สำหรับนางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็นภรรยาของนายทศพล สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลยและเป็น ส.ส.สมัยแรก ยังไม่มีความเชี่ยวชาญในการปราศรัยหาเสียง ส่วนใหญ่มักจะขอคะแนนเสียงโดยอ้างผลงานเดิมของนายทศพล สังขทรัพย์ และ ส.ส.กฤษ สังขทรัพย์ ในส่วนของนางนันทนา ทิมสุวรรณ เคยเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และเป็น ส.ส.จังหวัดเลย เมื่อปี 2548 มีความเชี่ยวชาญในการปราศรัยหาเสียงพอสมควร แต่ส่วนใหญ่จะเน้นย้ำผลงานเดิม ๆ ของนายธนเทพ ทิมสุวรรณ สามี่ ซึ่งเป็นอดีต ส.ส.จังหวัดเลย และนางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข ซึ่งเป็นภรรยาของนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข และเคยเป็น ส.ว.จังหวัดเลยเมื่อปี 2549 ในระยะสั้น และเป็น ส.ส.จังหวัดเลยสมัยแรก ยังไม่เชี่ยวชาญในการปราศรัยหาเสียงมากนัก วิธีการปราศรัยมักจะเน้นนโยบายพรรค ผลงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา อาทิ โครงการกองทุนหมู่บ้าน เอสเอ็มแอล เป็นต้น ตลอดจนเน้นตัวผู้นำพรรค และตัวอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งประชาชนชาวจังหวัดเลยยังมีความนิยม และเชื่อถืออยู่เป็นจำนวนมาก

สรุปในประเด็นการใช้กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ นั้น ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ไม่ได้ให้ความสนใจวิธีการนี้มากนัก และการดำเนินการดังกล่าว เป็นเหมือนรูปแบบการทำ “พิธีกรรม” อย่างหนึ่ง ที่ต้องดำเนินการในการหาเสียงเลือกตั้ง ประหนึ่งว่า การหาเสียงเลือกตั้งจะสมบูรณ์ได้ ผู้สมัครทุกคนต้องมีรูปแบบการหาเสียงด้วยวิธีการติดป้ายโฆษณาหาเสียง การปราศรัย การลงพื้นที่พบปะชาวบ้าน การใช้รถแห่ประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค นโยบายผู้สมัคร และหากผู้สมัครคนใดไม่มีวิธีการอย่างนี้เลย เท่ากับไม่ได้ให้ความสำคัญกับการหาเสียงเลือกตั้ง และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งจะเน้นการลงพื้นที่เพื่อแจกจ่าย

เอกสารแนะนำตัวว่าสังกัดพรรคใด เบอร์อะไร ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และเป็นการย้ำความสัมพันธ์ระหว่างผู้สมัครกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เกี่ยวกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีบุญคุณต่อกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะช่วง 1 เดือนก่อนเลือกตั้งจะมีการลงพื้นที่บ่อยมากขึ้น เพื่อเน้นคะแนนเสียงประชาชนฐานล่างเป็นหลัก โดยการสร้างเครือข่ายตามทฤษฎีอุปถัมภ์ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ในการจัดแกนนำ ทีมงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งลงพื้นที่ช่วยในการหาเสียง

2. กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ ประกอบด้วย

- 2.1 การกล่าวโจมตี ช่มชู้ ให้อาย และทำทาบคู่แข่ง ปรากฏพบใน หัวคะแนนของผู้ชนะการเลือกตั้งทุกคนจะแสดงท่าทางช่มชู้ ออกข่าวใส่ร้าย เพื่อตัดคะแนนนิยมของคู่แข่ง
- 2.2 การซื้อสิทธิ ขายเสียง แยกเป็น การซื้อสิทธิแบบเปิดเผย และไม่เปิดเผย
- 2.3 กลวิธีด้านการเงิน ทุกคนให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเงินในการขับเคลื่อนให้การหาเสียงเลือกตั้งบรรลุผล และได้มาซึ่งคะแนนเสียงสูงสุด

จากการศึกษาพบว่า วิธีการหาเสียงแบบไม่เป็นทางการนี้ ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะวิธีการหาเสียงโดยการซื้อเสียง แบบเปิดเผย ผู้ชนะการเลือกตั้งจะใช้ในช่วงก่อนที่จะมีพระราชกฤษฎีกาการเลือกตั้ง และกระทำหลังจากมีการรับรองผลแล้ว ได้แก่ การให้บริการประชาชน การสนับสนุนปัจจัย วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเสียง ในงานบุญ งานประเพณี งานศพ มีรถบริการรับส่งศพ รถเครื่องเสียง แจกทุนการศึกษา เลี้ยงกันหนาว ผ้าห่ม ในช่วงภัยหนาว แจกเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ยารักษาโรคในวันสงกรานต์ จัดทำเสื้อแจกกลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี จัดให้มีการทัศนศึกษา คูงาน อบรมสัมมนา ให้เงินสนับสนุนแกนนำที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นในการหาเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ผลักดันงบประมาณลงพื้นที่ ให้ความสำคัญกับแกนนำที่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นชนชั้นนำในชุมชน เป็นที่เคารพนับถือ ผู้วิจัยได้พบว่า การใช้วิธีการหาเสียงด้วยวิธีการสร้างเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และการจูงใจแกนนำ นี้ ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ได้กระทำอยู่เป็นประจำ สม่ำเสมอ ทำให้ประชาชนต้องลงคะแนนเสียงให้ทุกครั้ง

วิธีการซื้อเสียงแบบไม่เปิดเผย นั้น พบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีวิธีการเช่นเดียวกันคือ การใช้เงินสนับสนุนเป็นค่าใช้จ่ายแก่แกนนำ ทีมงานฯ ไปบริหารจัดการเอง โดยมีการจัดระบบหัวคะแนน ที่สำคัญคือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น ประธานกลุ่มสตรี ซึ่งเป็นบุคคลที่ชาวบ้านเคารพ นับถือ เชื่อถือ ซึ่งวิธีการนี้จะกระทำอย่างลับ ๆ

กลวิธีด้านการเงิน เป็นกลวิธีที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งในการเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่า ส.ส. ทั้ง 4 คนนอกจากจะมีพรรคการเมืองที่ให้การสนับสนุนเงินลงทุนในการหาเสียง แล้ว ยังมีกลุ่มนายทุนนักธุรกิจให้เงินทุนสนับสนุนอีกด้วย ซึ่งการบริหารจัดการด้านการเงิน ทุกคนจะมีทีมงานหาเสียง และแกนนำที่เข้มแข็งมาก เนื่องจากมีผลตอบแทนที่สูง ไม่ว่าจะเป็นการตอบแทนด้วยตัวเงิน การสนับสนุนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การผลักดัน โครงการสาธารณะต่าง ๆ ไปยังชุมชนหมู่บ้าน การใช้จ่ายเงินของผู้ชนะการเลือกตั้งที่เปิดเผยได้ จะไม่เกิน 1.5 ล้านบาทตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่ค่าใช้จ่ายที่เปิดเผยไม่ได้พบว่า เป็นเม็ดเงินจำนวนมากที่ต้องใช้ไปเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียง ได้แก่ การซื้อเสียงด้วยวิธีการต่าง ๆ การจ้างคนไปฟังการปราศรัย การว่าจ้างรถขนคนไปเลือกตั้ง การให้บริการต่าง ๆ ด้วยการสร้างระบบเครือข่ายอุปถัมภ์ในช่วงก่อนมีการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง เพื่อสร้างคะแนนนิยม การตอบแทนให้กับทีมงาน แกนนำในพื้นที่

สรุปในประเด็นการใช้กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ ผู้ชนะการเลือกตั้ง ในจังหวัดเลย ทั้ง 4 คน ใช้วิธีการซื้อเสียงแบบเปิดเผยมากกว่าวิธีการอื่น ๆ ข้างต้น โดยการสร้างเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียงจากประชาชน ฐานล่างให้ได้มากที่สุด ตลอดจนมีการจัดระบบหัวคะแนน แกนนำ เป็นเครือข่ายในระดับท้องถิ่นไว้เป็นฐานการเมืองในระดับตำบลและระดับอำเภอ

จากการค้นคว้าวิจัยสรุปได้ว่า กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 23 ธันวาคม 2550 เป็นกลวิธีหาเสียงแบบธนาธิปไตย คือ การใช้ระบบเงินตรา มาเป็นปัจจัยสำคัญในการเอาชนะทางการเมือง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครอื่น ๆ จะพบว่ามีการใช้เงินเป็นปัจจัยในการหาเสียงเช่นกัน แต่กลวิธีหาเสียงที่เหนือไปกว่านั้นคือ การใช้เงินในการสร้างเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ไว้มาตั้งแต่สมัยเครือญาติของผู้ชนะการเลือกตั้งดำรงตำแหน่งทางการเมือง และความสัมพันธ์อันดีของเครือข่ายแกนนำ ที่ต่างมีผลประโยชน์ตอบแทนให้ซึ่งกันและกันอยู่อย่างสม่ำเสมอ กลวิธีด้านการเงินได้มีการพัฒนาขึ้นกว่าสมัยก่อนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหัวคะแนนมีวิธีการหาคะแนนเสียงได้อย่างหลากหลาย และมั่นใจว่าต้องชนะการเลือกตั้ง นั่นเองคือกลวิธีหาเสียงที่สามารถทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้ง 4 คนสามารถชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้ได้อย่างง่ายดาย

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2550 กรณีศึกษา ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ทำให้ค้นพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลยทั้ง 4 คน ได้แก่ นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข , นางพัฒนา สังขทรัพย์, นางนันทนา ทิมสุวรรณ, นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข ใช้กลวิธีหาเสียงหลากหลายวิธีด้วยกัน ทั้งกลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ และกลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ แต่ที่กลวิธีหาเสียงที่พบว่า โดดเด่นและเอาชนะคู่แข่งได้คือ กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ โดยการสร้างระบบอุปถัมภ์ หรือการซื้อเสียงแบบเปิดเผย โดยอาศัยกลวิธีด้านการเงินเป็นตัวขับเคลื่อนให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ประกอบกับทั้ง 4 คน มีเครือข่ายแกนนำเดิมของพรรคไทยรักไทยที่เข้มแข็ง มีฐานคะแนนเสียงเดิมของเครือข่ายที่เป็นอดีตนักการเมืองจังหวัดเลย อยู่เป็นจำนวนมาก และมีการเลือกตั้งกักพรรคพลังประชาชน ที่กำลังเป็นที่นิยมของประชาชนในขณะนั้น จึงทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้

วิธีการหาเสียงที่ค้นพบดังกล่าว สามารถอธิบายภาพการเมืองระดับชาติของจังหวัดเลย ได้ว่า กระบวนการทางการเมือง โดยเฉพาะกลไกการเลือกตั้งยังไม่มีการพัฒนาให้เป็นประชาธิปไตย นักการเมืองยังมีพฤติกรรมในการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่เป็นประชาธิปไตย แต่กลับเป็นธนาธิปไตย คือการใช้ระบบเงินตราเข้ามาเป็นปัจจัยหลักในการหาเสียง ซึ่งสภาพทางการเมืองของจังหวัดเลย สามารถอธิบายได้ว่า เป็นสภาพที่สังคมการเมืองมีความสัมพันธ์แบบผู้อุปถัมภ์กับผู้ได้อุปถัมภ์ โดยฝ่ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมสูง ใช้ทรัพยากรที่เหนือกว่า อาทิ อำนาจเงิน ปัจจัยต่าง ๆ ให้ความคุ้มครอง ช่วยเหลือต่ออีกฝ่ายซึ่งได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า และพร้อมที่จะตอบแทน โดยการลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ได้ทุกเมื่อ เพราะบรรพบุรุษไทยเราสอนไว้เสมอว่า “ต้องตอบแทนผู้มีพระคุณ” และ “คนดีจะต้องไม่เนรคุณคนที่มิพระคุณ” ถือเป็นลักษณะนิสัยของคนไทย ซึ่งค่อนข้างมีความแตกต่างและพิเศษกว่าชาติอื่น ๆ ในโลก

นอกจากนี้ ยังพบว่า เครือข่ายแกนนำ และทีมงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ยังมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย ซึ่งผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คนมีเครือข่ายแกนนำที่เข้มแข็ง และจงรักภักดีมาก เพราะต่างได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร โดยเมื่อแกนนำสามารถออกไปพบปะประชาชนในเขตเลือกตั้งเพื่อหาคะแนนเสียงแทนผู้สมัคร แกนนำก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้สมัคร อาจจะเป็นเงิน สิ่งของ การผลักดัน โครงการต่าง ๆ

ลงหมู่บ้าน ซึ่งสภาพดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยน และทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ โดยสาเหตุที่แกนนำมีความเข้มแข็ง ทุ่มเหตุการณ์งานรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัคร เนื่องจากต้องการให้ผู้สมัครหลักคั่นงบประมาณลงพื้นที่ ต้องการให้คนได้รับเลือกเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ และมีคนยกย่องนับถือ ซึ่งตรงกับที่ Maslow ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด และจะต้องการในระดับสูงขึ้นเรื่อย ๆ หากความต้องการเดิมได้รับการตอบสนองแล้ว

กระบวนการหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน จะเห็นได้ว่า ตั้งอยู่ในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียง โดยมีเป้าหมายคือ การแสวงหาการสนับสนุนในทางการเมืองจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ด้วยกลวิธีหาเสียงต่าง ๆ ไม่ว่าจะถูกกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และทั้ง 4 คน ยังได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองที่เป็นหัวหน้าทางการเมืองเดิมอยู่มาก เพราะไม่ต้องการที่จะเสียที่นั่งในสภาเดิมทั้ง 4 ที่นั่งไป จึงให้การสนับสนุน นอกจากนั้นการได้รับสนับสนุนจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ยังพบว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งเลือกตั้งพรรคที่ประชาชนชื่นชอบ ประกอบกับนิยมในตัวผู้สมัครเองอีกส่วนหนึ่ง และนิยมในตัวหัวหน้าพรรค และอดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีอิทธิพลต่อประชาชนชาวจังหวัดเลยเป็นอย่างมาก

การจัดระบบหัวคะแนน และเครือข่ายแกนนำ ทีมงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน เพื่อขับเคลื่อนกลวิธีหาเสียง นั้น พบว่า จะคัดเลือกจาก บุคคลที่ชาวบ้านเคารพ นับถือ ศรัทธา เชื่อฟัง อาทิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งในสภาพสังคมไทยชนบท ถือว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าว เป็นผู้ในระดับท้องถิ่น เมื่อผู้นำจะพูดอย่างไร และให้ทำอย่างไร ประชาชนที่คิดว่าตนเองเป็นเพียงประชาชนธรรมดาต้องทำตามผู้นำ ที่ตนเคารพ นับถือ หากจะสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใด ประชาชนก็จะให้การสนับสนุนและยอมรับด้วยเช่นกัน ซึ่งในสภาพเช่นนี้ ถือเป็นจุดอ่อนสำคัญของระบบประชาธิปไตยในท้องถิ่น เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ระบบประชาธิปไตยทั้งประเทศไม่สามารถพัฒนาให้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงได้

จากการศึกษาวิจัยกลวิธีหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลยนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า

1. กลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการ อาทิ การโฆษณาหาเสียง การติดประกาศป้ายโปสเตอร์ แผ่นพับ แจกจ่ายใบปลิว การเคาะประตูบ้านแนะนำตัวเอง พบปะประชาชน ตลอดจนการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งต่าง ๆ เหล่านี้ ปัจจุบันเป็นรูปแบบวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังต้องกระทำต่อไป เพราะถือว่าเป็นการทำ “พิธีกรรม” อย่างหนึ่งในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้สมบูรณ์แบบ ซึ่งหากผู้สมัครคนใด ไม่มีการใช้รูปแบบวิธีการหาเสียงอย่างเป็นทางการเลยแม้แต่วิธีการเดียวแล้ว

ได้รับเลือกตั้ง นั่นก็แสดงให้เห็นว่า ผู้สมัครคนนั้นต้องมีการทุจริตเลือกตั้งแน่นอน เพราะในความเป็นจริงแล้ว หากไม่มีการโฆษณาหาเสียง แนะนำตัวเอง และไม่พบปะประชาชนแล้ว ผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็คงจะไม่ทราบว่าเป็นใคร มาจากไหน และไม่ทราบว่าจะได้อะไรจากผู้สมัครคนนั้น ดังนั้น แม้ว่า รูปแบบการหาเสียงดังกล่าวข้างต้น จะไม่สามารถทำให้ผู้สมัครชนะการเลือกตั้งได้เลยทีเดียว แต่ผู้สมัครก็ยังคงต้องใช้วิธีการนี้ควบคู่กับกลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ

2. กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ อาทิ การซื้อสิทธิขายเสียง ไม่ว่าจะเปิดเผย หรือไม่เปิดเผย การจัดระบบห้วคะแนนแจกจ่ายเงิน หรือการข่มขู่ โจมตีคู่ต่อสู้ เหล่านี้ ผู้วิจัยคิดว่า ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในจังหวัดแถบภาคอีสาน กลวิธีหาเสียงรูปแบบนี้ มีความจำเป็นต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้ว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทุกคน จะประสบความสำเร็จในการใช้ระบบอุปถัมภ์ การสร้างเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และเครือข่ายแกนนำห้วคะแนนต่าง ๆ เนื่องจากในยุคสมัยปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่นิยมและชื่นชอบการดำเนินนโยบายประชานิยม

ทั้งนี้ เหล่าบรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหลาย จะคิดค้นหารูปแบบวิธีการหลากหลาย สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ในการใช้เงิน และทรัพยากรที่มีอยู่ของตน เพื่อหาเสียง และสร้าง “จุดขาย” ให้กับตนเอง เพื่อให้ตนเอง กลายเป็น “Product” ที่ดึงดูดใจจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อาทิ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวก การบริการประชาชน ห่วงใยเอาใจใส่ประชาชน และแม้กระทั่งการนำเสนอ นโยบายเอาใจประชาชน ซึ่งเท่ากับเป็นการโฆษณาสินค้า และบางครั้งก็มีการโฆษณาเกินจริง เพราะไม่มีหลักฐานหรือผลงานที่เป็นรูปธรรมให้เห็น แต่สำหรับผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน ในจังหวัดเลย ถือได้ว่า มีผลงานเด่นชัดตามสรรพคุณที่อวดอ้าง และโฆษณาให้ประชาชนได้รับทราบ จึงทำให้ได้รับชัยชนะ ใน “ตลาดการเมือง” ของจังหวัดเลย อย่างขาดลอย ซึ่งประชาชนในจังหวัดเลย ได้ยึดคิดใน แบนด์ หรือ ชื่อ ดังกล่าว อันได้แก่ “เร่งสมบูรณ์สุข” “ทิมสุวรรณ” และ “สังขทรัพย์” ซึ่งเป็นที่ติดตลาด เป็นที่นิยมอยู่แล้ว ประกอบกับทุกคนล้วนเป็นผู้มีทรัพยากรทางการเมือง และมีการบริหารจัดการด้านการเงินเป็นอย่างดี โดยเฉพาะห้วคะแนนทุกคนสามารถพลิกเพลง เสาะหาวิธีการใหม่ ๆ ในการให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงอย่างท่วมท้น ไม่ว่าจะป็นวิธีตั้งแซร์ลูกโซ่ เพื่อหาเครือข่ายห้วคะแนนระดับลูกทิม เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า กลวิธีหาเสียงแบบไม่เป็นทางการ ในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ การซื้อเสียงโดยผ่านห้วคะแนนระดับต่าง ๆ หรือการนำเสนอสินค้าโดยการนำนโยบายประชานิยมมาเป็นจุดขาย ถือได้ว่ามีความจำเป็นต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง และเป็นกลวิธี

หาเสียงที่มีประสิทธิภาพมากกว่ากลวิธีหาเสียงแบบเป็นทางการในยุคสมัยปัจจุบันนี้ แม้จะเป็นกลวิธีหาเสียงที่ผิดกฎหมายก็ตาม ทรายไคผู้สมัครรับเลือกตั้งยังไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นนักประชาธิปไตย และจิตสำนึกทางการเมือง กลวิธีหาเสียงรูปแบบที่ผิดกฎหมายที่ย่อมได้รับชัยชนะอยู่นั่นเอง

3.จากการสัมภาษณ์ในประเด็นการแจกจ่ายเงินซื้อเสียงอย่างไม่เปิดเผย ซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงได้นั้น ผู้วิจัยมองได้ว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งทั้ง 4 คน มีการใช้เงินซื้อเสียงโดยผ่านเครือข่ายแกนนำ หัวคะแนน และเป็นจำนวนเงินที่มากกว่าผู้สมัครรายอื่น ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หัวคะแนนในพื้นที่จังหวัดเลย ซึ่งไม่ขอเปิดเผยนาม จึงปรากฏข้อมูลที่น่าเชื่อถือว่ามี การใช้เงินซื้อเสียงในทุกพื้นที่ และแจกจ่ายผ่านแกนนำ และเครือข่ายหัวคะแนนที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน และนักการเมืองท้องถิ่น และผู้วิจัยเห็นว่า หากกลุ่มตัวอย่างให้สัมภาษณ์ข้อมูลเหล่านี้ จะมีความผิดเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง จึงหลีกเลี่ยงการให้ข้อมูล

ความแตกต่างหรือความสอดคล้อง เมื่อเทียบกับความคาดหมาย หรือสภาพปกติทั่วไป
พบว่า สภาพปกติทั่วไปของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ทั้ง 4 คน มีความคาดหมายว่าต้องได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างแน่นอน ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข เป็นอดีต ส.ส. จังหวัดเลย มีการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ไว้มาก สังกัดพรรคพลังประชาชน เน้นนโยบายประชานิยม

2. นางพัฒนา สังขทรัพย์ เป็นภรรยาของนายทศพล สังขทรัพย์ อดีต ส.ส.จังหวัดเลย ซึ่งมีฐานคะแนนเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก สังกัดพรรคพลังประชาชน เน้นนโยบายประชานิยม

3. นางนันทนา ทิมสุวรรณ เป็นอดีต ส.ส.จังหวัดเลย และเป็นภรรยาของนายชนเทพ ทิมสุวรรณ อดีต ส.ส.จังหวัดเลยหลายสมัย เป็นนักธุรกิจรายใหญ่ของจังหวัดเลย สังกัดพรรคพลังประชาชน เน้นนโยบายประชานิยม

4. นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข เป็นภรรยาของนายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข ซึ่งมีฐานคะแนนเสียงของนายปรีชาฯ อยู่มาก สังกัดพรรคพลังประชาชน เน้นนโยบายประชานิยม และเมื่อพิจารณาถึงประเด็นการศึกษาวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย แล้ว เห็นว่า ผลการศึกษาวิจัยที่พบสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่อภิปรายไว้ข้างต้นทุกประการ โดยเฉพาะทฤษฎีระบบอุปถัมภ์ และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ โดยทั้ง 4 คน ได้ใช้ความได้เปรียบทั้งในด้านเครือข่ายทางการเมือง แกนนำในพื้นที่ ความคุ้นเคย ผลงานของตนเองและเครือข่าย มาเป็นประยุกต์ใช้เป็นกลวิธีหาเสียงในรูปแบบการช่วยเหลือ บริการประชาชน ให้ได้รับความนิยม เห็นใจ

สร้างศรัทธาในตัวบุคคล และมีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกับแกนนำ หัวคะแนนของตนเอง เพื่อให้ได้คะแนนนิยมสูงสุด เอาชนะคู่แข่งได้ในที่สุด

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการหาเสียงและวิธีการสร้างคะแนนนิยมของนักการเมืองถิ่น จังหวัดเลข ของ ไชยวุฒิ มนตรีรักษ์ ในลักษณะการใช้ระบบอุปถัมภ์มาใช้ในการสร้างฐานคะแนนเสียงทางการเมือง นอกจากนี้การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไพไหล ที่ศึกษาว่า เงินยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้รับการเลือกตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภากร กำจรเมฆกุล เกี่ยวกับกลยุทธ์การสื่อสารในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสตรี ซึ่งการใช้สื่อต่าง ๆ เสนอผลงานที่ผ่านมาของตน เพื่อสร้างภาพในอนาคต ขอความเห็นใจ เป็นปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง

ส่วนความสอดคล้องกับงานวิจัยของบูรณ เกตุทัตสา และคนอื่น ๆ ในเรื่องการประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคกิจสังคม พ.ศ.2526 พบว่าสอดคล้องกันในเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ผู้สมัครได้รับคะแนนเสียงมาก ขึ้นอยู่กับ ความนิยมในตัวผู้สมัคร การแจกเงินเพื่อซื้อคะแนนเสียง การเข้าถึงชาวบ้าน เป็นต้น และการที่ผู้สมัครจะต้องมีหัวคะแนนในการช่วยเหลือหาเสียง ซึ่งเป็นปัจจัยอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้สมัคร ได้คะแนนเสียงมากหรือน้อย บทบาทและความสัมพันธ์ของหัวคะแนนกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยสถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการเลือกตั้ง ในประเด็นที่ว่า หัวคะแนนมีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะก่อนหรือ หลังเลือกตั้ง หัวคะแนนระดับต่าง ระดับกลาง และระดับสูงจะแสดงบทบาทในการส่งผ่านการอุปถัมภ์จากผู้สมัครรับเลือกตั้งในรูปเงินทองและวัตถุ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทิน คลังแสง เกี่ยวกับการวิจัยเรื่องประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตยในระดับต่ำ ทำให้ไม่สามารถแยกผู้สมัครคนใดเป็นคนดีหรือคนไม่ดี และกำนัน ผู้ใหญ่บ้านยังเป็นส่วนหนึ่งที่สนับสนุนการซื้อเสียงของผู้สมัคร

กลวิธีหาเสียงเลือกตั้งที่ใช้เงินเป็นปัจจัยในการหาเสียง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ สุขะลา เรื่องกลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งพบว่ากลยุทธ์ในการซื้อเสียงทางอ้อม เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญ ทำให้ผู้สมัครได้รับการเลือกตั้ง และนอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกภาพ พลซื่อ เกี่ยวกับการวางแผนหาเสียงโดยที่สำคัญคือ การตั้งเครือข่ายหาข่าวจากพื้นที่ การเตรียมกำลังคน ขานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ ในการดำเนินการหาเสียงในระยะก่อนการเลือกตั้ง และจัดตั้งระบบหัวคะแนน การโฆษณาประชาสัมพันธ์

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ด้านรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้ง จากผลการศึกษาวิจัยนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้มีกลวิธีการหาเสียงด้วยเทคนิค รูปแบบอันหลากหลาย ทั้งที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันบ้าง แต่ที่เด่นชัดที่สุดคือ การใช้เงินเป็นตัวขับเคลื่อนในการหาคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อเอาชนะคู่แข่ง ซึ่งหากกลวิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งยังเป็นแบบเดิม ๆ ประชาธิปไตยคงเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งควรมีการใช้กลวิธีใหม่ ๆ ที่สามารถพัฒนาประชาธิปไตยในการเมืองไทยได้ด้วย ดังต่อไปนี้

3.1.1 ผู้สมัครรับเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงส่วนใหญ่ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นิยมใช้กันอยู่แล้ว ได้แก่ การจัดทำแผ่นปลิว โปสเตอร์ โฆษณาหาเสียง ส่วนวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ควรใช้ คือ การแจกเงิน หรือสิ่งของ การช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ประชาชน เพื่อหวังคะแนนเสียง แต่เป็นสาเหตุที่นำไปทำให้ประชาชนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นต้น ซึ่งกลวิธีหาเสียงที่ควรใช้นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรลงพื้นที่ หาโอกาสพบปะประชาชน พูดคุยซักถาม สาระทุกข์สุขดิบ เพื่อรับทราบปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ไม่ว่าจะช่วงก่อนหรือหลังมีการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้คุ้นเคยกับผู้สมัคร และเห็นความจริงใจ ความตั้งใจในการที่จะเสียสละ อาสาคตนเอง ในการช่วยเหลือประชาชน ให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่ โดยสามารถเป็นตัวแทนที่จะกำหนดนโยบาย ระเบียบ กฎหมาย ตลอดจนเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนได้ และนโยบายควรที่จะสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างตรงจุด ถูกใจประชาชน ที่สำคัญคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้ว ก็ควรที่จะดำเนินการตามนโยบายของตนเองที่ได้โฆษณาหาเสียงไว้ และออกพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชนเป็นประจำ เหมือนดังเช่นที่เคยทำไว้ตอนหาเสียงเลือกตั้ง

2) ใช้วิธีการปราศรัยหาเสียงที่สร้างสรรค์ เน้นการนำเสนอวิสัยทัศน์ นโยบายในการทำงานท้องถิ่น เน้นย้ำเรื่องประชาธิปไตยแก่ประชาชน ไม่ก้าวร้าว ข่มขู่ คู่แข่ง และไม่แสดงท่าทีโอ้อวดตนเอง และเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับเลือกตั้งแล้ว ควรจะบูรณาการการทำงานร่วมกันต่อไปได้กับคู่แข่ง อาจจะเป็นการประสานขอความคิดเห็น หรือความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ และร่วมกันแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้

3.1.2 ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง รัฐควรมีวิธีการจัดให้มีการปราศรัยโดยเท่าเทียมกัน โดยถือเป็นหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ต้องการเดินทางไปร่วมฟังการปราศรัยหาเสียง ตลอดจนเลือกสถานที่จัดเวทีปราศรัยให้กับผู้สมัครเอง เพื่อความเท่าเทียมกันของผู้สมัคร การจัดเวทีปราศรัยแต่ละครั้ง ควรเน้นที่ชุมชน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวก และเปลี่ยนรูปแบบจากการตั้งเวทีขนาดใหญ่ ยกพื้นสูง เป็นเวทีติดกับพื้นดิน คล้ายกับวงประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น และประชาชนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น โต้แย้ง หรือให้ความเห็นต่างกับผู้ปราศรัยแต่ละคน ได้มากขึ้น เพราะเท่าที่ผ่านมา ประชาชนที่ฟังปราศรัยอยู่ด้านล่างเวที มักจะไม่กล้าแสดงออก มีเพียงผู้ปราศรัยฝ่ายเดียวที่ได้พูด และแสดงความคิดเห็น ซึ่งอาจจะไม่ตรงประเด็นความเดือดร้อนที่แท้จริงของประชาชน ทำให้ไม่มีความน่าสนใจที่จะฟัง ก่อให้เกิดการว่าจ้างประชาชนมานั่งฟัง แต่หากเปลี่ยนจากการจัดเวทีเป็นวงปราศรัย แล้วให้ประชาชนได้ใกล้ชิด และมีส่วนร่วมในการปราศรัย เจกเช่นการแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับผู้ปราศรัยแล้ว จะสามารถสะท้อนปัญหาในพื้นที่ให้ผู้สมัครได้รับทราบ เพื่อนำไปกำหนดนโยบายการพัฒนาต่อไป ซึ่งประชาชนจะให้ความสนใจเกี่ยวกับการร่วมฟังการปราศรัย และเข้าร่วมรับฟังด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีการว่าจ้าง หรือขนคนเข้าไปฟัง ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ เป็นก้าวแรกก้าวหนึ่งของการสร้างประชาธิปไตยนั่นเอง

3.2 ด้านคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ถือเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ การดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีมาตรการจริงจังในการควบคุม ดูแล ให้วิธีการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และมีบทลงโทษที่เด็ดขาดต่อผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้กลวิธีหาเสียงที่ผิดกฎหมาย

3.3 ด้านการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ควรนำเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของนักการเมืองในด้านอื่น ๆ ต่อไป และใช้เป็นแนวทางในการสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยในอนาคต และนำไปใช้เป็นเอกสารการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางการเมืองระดับชาติในจังหวัดเลยต่อไป แต่ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังมีข้อจำกัดของข้อมูลบางอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยพฤติกรรมทางการเมืองและการดำเนินการทางการเมืองของผู้ที่ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดเลยมาแล้วหลายสมัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองให้เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

3.4.1 ด้านระเบียบวิธีการวิจัย ควรใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ควบคู่กับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ชนะการเลือกตั้ง เพื่อจะได้ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่าง และได้ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วนทุกประเด็น

3.4.2 ด้านประเด็นการวิจัย ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง และการดำเนินการทางการเมืองของผู้ที่ชนะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วหลายสมัย อันเป็นการสร้างองค์ความรู้และคุณค่าในเชิงวิชาการ และเป็นแนวทางในการนำไปใช้พัฒนาการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ แจ่มแสง (2540) “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงมหาดไทย (2525) ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาค จังหวัดเลย
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช กรุงเทพมหานคร
- กาญจนา แก้วเทพ (2527) จิตสำนึกของชาวนา กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- กิตติพงษ์ เตชะพันธ์ (2534) พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ.
2523 ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สิทธิ เชียงใหม่ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง (2543) “รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2543”
กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- จุฑาทิพย์ ชยางกูร (2541) “อิทธิพลของโฆษณาทางการเมืองที่มีต่อทัศนคติและพฤติกรรม
ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จุฑาทิพย์ สัมฤทธิ์ผล (2545) “กระบวนการสื่อสารของนักการเมืองรุ่นใหม่ในการเข้าสู่อาชีพ
นักการเมือง” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จรรยา สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2527) “พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและการบริหาร
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตำแหน่งที่ว่างของจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ.2526”
กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- จิรายุทธิ์ วัจนะรัตน์ (2525) “การไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ไม่ไปใช้สิทธิ
เลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2534 เขตบางขุนเทียน
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (อัดสำเนา)
- ไชยวุฒิ มนต์วีรภัทร์ (2539) “รายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัด
เลย : กรณีเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539” มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย
_____. (2551) นักการเมืองถิ่นจังหวัดเลย กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า

ณรงค์ฤทธิ์ สุริยะ (2537) “พฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่าง พ.ศ.2522-2535” วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ณัฐแก้ว เมตตามิตรพงศ์ (2542) “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการวางแผนสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก

ทพวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2542) โครงการอาสาสมัครกับการเรียนรู้รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง : หลักสูตรและคู่มือฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพอาสาสมัครรัฐธรรมนูญ(อสร.)และผู้ประสานงานอาสาสมัครรัฐธรรมนูญ(ปอร.) กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทเนศวร์ เจริญเมือง (2542) “เทศบาลในทศวรรษหน้า : เลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง” เอกสารชุดท้องถิ่นของเราลำดับที่ 10 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นวพร วิสิษฐ์ศิริ (2543) “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรณรงค์และเผยแพร่ข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นันทนา นันทวโรภาส (2549) *ชนะเลือกตั้งด้วยพลังการตลาด* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน

นิภากร กำจรเมฆกุล (2540) “กลยุทธ์การสื่อสารในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของสตรี ซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)” วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทสาขาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บุษราคัม เซาว์ศิริ (2545) *ทำเนียบสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร : กลุ่มงานผลิตเอกสาร* สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บุรณ์ เกตุทัตสา และคนอื่น ๆ (2527) *การวิจัยประเมินผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกพรรคกิจสังคม พ.ศ.2527* กรุงเทพมหานคร พรรคกิจสังคม

ประมวล รุจนเสรี (ม.ป.ป.) *อำนาจเงิน อำนาจรัฐ นนทบุรี พรรคประชามติ*

ประสิทธิ์ การกลาง (2536) “การหาเสียงเลือกตั้งโดยมิชอบและรูปแบบและวิธีการ”

รัฐสภาสาร 31, 6 (12-13 มิถุนายน) : 21-32

- พงศ์เพ็ญ ศกุนตารักษ์ (2547) *ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
พิมพ์อักษร
- พงษ์สนธิ คุณนะลา (2536) “สถานภาพและบทบาทของหัวคะแนนในการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป 13 กันยายน 2535” : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต เชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อัคราเสนา)
- พรพิทักษ์ แม้นศิริ (2545) “เทศกาลงานกาชาดดอกฝ้ายบานมะขามหวานเมืองเสกกับวิถีไทยเลย”
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏเลย
- พรศรี ใจชื่อ (2523) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2524) *วัฒนธรรมทางการเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และอุดม พิริยสิงห์ (2527) *พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง*
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2526 : ศึกษาเฉพาะกรณี เขต 3 จังหวัดขอนแก่น
กรุงเทพมหานคร เจ้าพระยาการพิมพ์
- “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2550” (2550, 6 ตุลาคม) ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา
เล่ม 124 ตอนที่ 64 ก หน้า 69-122
- พัฒนิน กิติพราภรณ์ (2549) *แนวคิดและวิธีการสร้างความพร้อมของคนไทยต่อการปกครอง*
ระบอบประชาธิปไตย วิทยาลัยการปกครอง สถาบันพระปกเกล้า
- พัสนัย นุดาลัย (2540) “การสื่อสารทางการเมืองของชนชั้นกลาง” วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ยอดชาย ทองไทยนันท์ (2526) *เทคนิคการจูงใจข้าราชการ* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
บู๊คเฮเธนส์
- รณรงค์ เสาหม (2541) “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด
ของข้าราชการสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(พัฒนสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” (2550, 24 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา

ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก หน้า 1

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2550

(2550, 19 ตุลาคม) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2550) กรุงเทพมหานคร

สถาบันพระปกเกล้า (2544) “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งและปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” รายงานการวิจัย

_____. (2545) “บทเรียนจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อปรับปรุงระบบการ

เลือกตั้งให้ดีขึ้น” รายงานการวิจัย

สมนึก พิพิธรังสี (2540) “พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนอายุ 18-19 ปี :

ศึกษากรณีจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมบัติ จันทร์วงศ์ (2536) *เลือกตั้งวิกฤต : ปัญหาและทางออก* กรุงเทพมหานคร โครงการ

จัดพิมพ์คปไฟ

สมบัติ สุธะลา (2549) “กลยุทธ์การหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : กรณีศึกษาผู้ชนะ

การเลือกตั้งเขตเลือกตั้งที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 และ

29 มกราคม พ.ศ.2544” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมือง

การปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สมยศ นาวิการ และมุสดี รุมาคม (2540) *องค์การ : ทฤษฎีและพฤติกรรม* กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์ดวงกมล

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (ม.ป.ป.) *สังคมไทยแนวทางวิจัยและพัฒนา* กรุงเทพมหานคร แพร่พิทยา

สมิหรา จิตตลดากร และชัยชนะ อิงคะวัต (2550) “รายงานวิจัยเรื่อง ระบอบประชาธิปไตย

เปรียบเทียบไทย มาเลเซียและสิงคโปร์” กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2547) *ทฤษฎีสังคมวิทยา เนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น*

พิมพ์ครั้งที่ 11 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2540) “รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกรรมการลงคะแนน

เสียงเลือกตั้งของคนไทย พ.ศ.2522 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อ้างถึงในกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎร 17 พฤศจิกายน 2539” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

กรมการปกครอง

- สุชาติ ศรียารัตน์ (2550) “รายงานการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นกับการพัฒนา
ประชาธิปไตย” กรุงเทพมหานคร สถาบันพระปกเกล้า
- สุดาพร พัดแสง (2548) “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป
พ.ศ.2548 : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 2 จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุทิน คลังแสง (2535) “ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนชนบทต่อการซื้อขายเสียงในการเลือกตั้ง :
ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
มหาสารคาม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม (อัคราเนา)
- สุพัฒน์ ไพไหล (2537) “นักรูกรกิจการเมืองกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนการหาเสียงเลือกตั้ง : ศึกษา
เฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 1 จังหวัดสกลนคร ระหว่างปี
พ.ศ.2527” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2545) แนวความคิดในการหาเสียงเลือกตั้ง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์พริ้นติ้ง
_____. (2545) การสื่อสารทางการเมือง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์
แอนด์พริ้นติ้ง
- สุวัฒน์ ศิริโกการิมย์ (2540) “อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชน : ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน” วิทยานิพนธ์ปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย (2541) “ปัจจัยประกอบการตัดสินใจของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” รายงานการวิจัย สำนักงานเลขาธิการ สภา
ผู้แทนราษฎร
- สำนักวิจัยและพัฒนาสถาบันพระปกเกล้า (2545) “รายงานวิจัย เรื่องพฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิก
วุฒิสภา พ.ศ.2543” โครงการศึกษาพฤติกรรมเลือกตั้งและปัจจัยที่มีผลต่อการ
เลือกตั้งวุฒิสภา พ.ศ.2543 จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์ กรุงเทพมหานคร
- สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2548) 73 ปีรัฐสภาไทย สำนักพิมพ์ สำนักเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร
- อมร รักษาสัตย์ บรรณาธิการ (2544) “การเมืองการปกครองไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน”
กรุงเทพมหานคร วี.จี.พริ้นติ้ง

อาภา อนันตกุล (2542) “การใช้สื่อมวลชนสร้างชื่อเสียงของนักการเมือง” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 เอกภาพ พลซื่อ (2539) “พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษา
 เฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป เขต 3 จังหวัดร้อยเอ็ด พ.ศ.2535” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (อัครสำเนา)

Cummings, Milton C. (1966). *Congressmen and Electorate Election For the United States House
 and President*. New York : Free Press.

Downs, Anthony. (1957). *The Economic Theory of Democracy*. New York : Heper.

Johnson, Doyle Paul (1981). *Sociological Theory*. New York : John Wiley and Son.

Milbrath, L.W. and M.L., Goel (1975). *Political Participation : Why and How People Get
 Involved in Politics*. Chicago : Rand McNally.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แนวทางการสัมภาษณ์

1.แนวคำถามที่ต้องการศึกษาในการสัมภาษณ์เจาะลึกสำหรับผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย ทั้ง 4 คน

1.คำถามเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ชนะการเลือกตั้ง ส.ส.ในจังหวัดเลย เมื่อ 23 ธ.ค.50

- 1.1 ชื่อ-สกุล
- 1.2 อายุ-วุฒิการศึกษาสูงสุด-สถานภาพ
- 1.3 ก่อนได้รับการเลือกตั้งประกอบอาชีพ-อาชีพปัจจุบัน
- 1.4 ประสบการณ์ทางการเมือง
- 1.5 สาเหตุจุดใจที่ทำให้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.
- 1.6 การสังกัดพรรค
- 1.7 เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาที่สมัย
- 1.8 มีเครือญาติที่เป็น ส.ส./ ส.ท./ ส.จ. บ้างหรือไม่

2.คำถามหลัก กลวิธีการหาเสียงอย่างเป็นทางการของท่านมีอะไรบ้าง อย่างไร

- ท่านมีการวางแผนทีมงานการปราศรัยหาเสียงหรือไม่ อย่างไร
- การปราศรัยหาเสียงท่านได้กำหนดจุดหรือไม่ อย่างไร
- จำนวนการปราศรัยหาเสียงมีบ่อยหรือไม่
- ในการปราศรัยท่านใช้ศิลปะการถ่ายทอดรูปแบบใดบ้าง
- การเกาะประตูบ้าน และการลงพื้นที่ มีการแบ่งทีมงานอย่างไร
- การโฆษณาหาเสียง ใช้วิธีไหนบ้าง อย่างไร และบ่อยแค่ไหน
- มีการพูดคุยกับญาติพี่น้อง เพื่อน หรือชาวบ้านลักษณะใด
- การใช้เสียงเพลง หรือคำขวัญจุดใจ
- มีการใช้รถแห่ที่คัน แบ่งทีมงาน และคัดเลือกผู้ดำเนินการอย่างไร
- การจัดทำป้าย โปสเตอร์ โฆษณา ก็จุด อย่างไรบ้าง
- วิธีการหาเสียงอื่น ๆ ที่ท่านใช้ อะไรบ้าง และเป็นอย่างไร
- การจัดทีมงานลงพื้นที่ และการกำหนดหัวข้อปราศรัยหาเสียง
- นโยบายการหาเสียง การสร้างภาพลักษณ์ และจุดเด่นของท่านที่เหนือกว่ารายอื่น ๆ

ฯลฯ

3. คำถามหลัก กลวิธีการหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการ ของท่านได้แก่อะไรบ้าง อย่างไร

- ท่านมีการจัดตั้งห้วคะแนนหรือไม่ อย่างไร
- การเจรจาของห้วคะแนน
- การปราศรัยหาเสียงมีการกล่าวโจมตี ข่มขู่ หรือใส่ร้ายคู่แข่งหรือไม่ อย่างไร
- วิธีการซื้อสิทธิ ขายเสียง

- การจัดระบบหวัคະແນเป็นอย่างไร
- การจัดมหรสพ หรือแจกจ่ายสิ่งของ
- การจัดหาเงินทุน/ผู้สนับสนุน

ฯลฯ

4.คำถามหลัก ด้านงบประมาณในการดำเนินการกิจกรรมการเมืองและการบริหารจัดการศูนย์อำนาจการเลือกตั้ง

- ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ท่านมีการจัดตั้งศูนย์รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง อย่างไร
- ท่านมีการจัดโครงสร้างองค์การ อย่างไร
- ท่านมีการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการหาเสียงอย่างไรบ้าง
- ท่านมีการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบการหาเสียงหรือไม่ อย่างไร
- มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศหรือไม่ อย่างไร อาทิ ข้อมูลสมาชิกพรรค

ผู้ลงคะแนนเสียง ความต้องการของประชาชน การบริหารจัดการ การหวัคະແນเสียง การสำรวจความนิยม เป็นต้น

- ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ มีปัญหา อุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และท่านมี

วิธีการแก้ไขปัญหอย่างไรบ้าง

- ท่านมีการวางแผนใช้งบประมาณในการรณรงค์หาเสียงหรือไม่ อย่างไร
- ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างในการหาเสียงครั้งนี้ ที่ส่งผลให้ท่านประสบความสำเร็จ

ชนะในการเลือกตั้ง

- ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ให้ดีขึ้นอย่างไรบ้าง

2.แนวคำถามที่ต้องการศึกษาในการสัมภาษณ์เจาะลึกสำหรับผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส.

1.คำถามเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ดำเนินการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ส.ส.

- 1.1 ชื่อ-สกุล
- 1.2 อายุ-วุฒิการศึกษาสูงสุด-สถานภาพ
- 1.3 ก่อนการทำงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งท่านมีอาชีพ-อาชีพปัจจุบัน
- 1.4 ประสบการณ์ทางการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และประสบการณ์ทางการเมือง
- 1.5 สาเหตุจูงใจที่มาทำงานรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส.

2. คำถามหลัก กววิธีการหาเสียงเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ของผู้สมัครได้แก่อะไรบ้าง อย่างไร

- 2.1 การประชาสัมพันธ์หาเสียงของผู้สมัคร เป็นอย่างไร
- 2.2 ท่านมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์หรือไม่ อย่างไร

- 2.3 การกำหนดหัวข้อ และเป้าหมายการปราศรัย
- 2.4 การลงพื้นที่ เคารพประตูบ้าน
- 2.5 การแจกจ่ายแผ่นปลิว ดิจโปสเตอร์ ป้ายโฆษณา
- 2.6 การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนหมู่บ้าน
- 2.7 การนำเสนอนโยบาย และการสร้างภาพลักษณ์ให้กับผู้สมัคร
- 2.8 การใช้รถแห่ ที่คัน ที่ไหนบ้าง อย่างไร
- 2.9 การใช้เพลง/คำขวัญหาเสียง อย่างไรบ้าง
- 2.10 มีการใช้สื่อเทคโนโลยีอื่นใดในการหาเสียงหรือไม่ อย่างไร

ฯลฯ

3.คำถามหลัก กลวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง ของผู้สมัครอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่อะไรบ้าง อย่างไร

- 3.1 การจัดทีมงานหัวคะแนน เป็นอย่างไร
- 3.2 ท่านมีหน้าที่ใดบ้างหรือไม่ อย่างไร ในการซื้อสิทธิ ขยายเสียง
- 3.3 การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับหัวคะแนน
- 3.4 การจัดมหรสพ หรือแจกจ่ายสิ่งของลงพื้นที่
- 3.5 การปราศรัยโจมตี ใส่ร้าย ช่มชู้ ผู้อื่น ทำทนายคู่แข่ง ลักษณะใด อย่างไร
- 3.6 ในแต่ละหมู่บ้านได้มีการจัดระบบหัวคะแนนอย่างไร

ฯลฯ

3.แนวคำถามที่ต้องการศึกษาในการสัมภาษณ์เจาะลึกสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน กกต.จ.เลย

1.คำถามเพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ฯ

- 1.1 ชื่อ-สกุล
- 1.2 อายุ-วุฒิการศึกษาสูงสุด-สถานภาพ
- 1.3 ตำแหน่งในสำนักงาน กกต.จ.เลย
- 1.4 หน้าที่ความรับผิดชอบในการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อ 23 ธ.ค. 50

2.คำถามหลัก รูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งของผู้ชนะการเลือกตั้งได้แก่อะไรบ้าง อย่างไร

- 2.1 กลวิธีหาเสียงอย่างเป็นทางการ มีอะไรบ้าง อย่างไร
 - การปราศรัยหาเสียง
 - การทำป้ายโฆษณา

- การใช้รถแห่
- การใช้เสียงเพลง
- การเคาะประตูบ้าน

ฯลฯ

(ตามเจาะลึกแต่ละประเด็นย่อย ในวิธีการปฏิบัติ)

2.2 กลวิธีหาเสียงอย่างไม่เป็นทางการ มีอะไรบ้าง อย่างไร

- การกล่าวโจมตีผู้อื่น ข่มขู่คู่แข่ง
- การทำทนายคู่แข่ง
- การซื้อสิทธิ ขายเสียง
- การจัดระบบหัวคะแนน
- การจัดมหรสพ

ฯลฯ

(ตามเจาะลึกแต่ละประเด็นย่อยในวิธีการปฏิบัติ)

3.คำถามหลัก วิธีการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมาย

- กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการหาเสียง
- รูปแบบการหาเสียงที่กฎหมายกำหนดให้
- ค่าใช้จ่ายในการหาเสียง
- วิธีการของผู้สมัครที่ทำให้รอดพ้นการถูกกล่าวหาว่ากระทำทุจริตการเลือกตั้ง

ฯลฯ

(ตามเจาะลึกเกี่ยวกับกฎหมายการเลือกตั้ง และคำสั่งระเบียบราชการต่าง ๆ)

ภาคผนวก ข

เอกสารแผ่นปลิวหาเสียงของผู้ชนะการเลือกตั้ง

แผ่นปลิวประชาสัมพันธ์ของ ส.ส.นันทนา ทิมสุวรรณ และ ส.ส.เปล่งมณี เร่งสมบุญรสสุข
ที่ใช้แจกจ่ายหาเสียง เมื่อครั้งการเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2550

WSSN พลั้งประชาชน

WSSN พลั้งประชาชน

นโยบายที่ทำให้ ความสับสน แก่ประชาชน จะกลับ คืนมา

**นันทนา
ทิมสุวรรณ**

เบอร์ 9

**เปล่งมณี
เร่งสมบุญรสสุข**

เบอร์ 10

เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้วยพลั้งประชาชน

ผู้สมัคร ส.ส. เฉย เขตที่สอง

ด้วยมาตรการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นโดยทีมงาน
มืออาชีพที่เคยทำสำเร็จมาแล้ว

ฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ด้วยความเข้าใจกลไกตลาด สร้างความร่วมมือ
ระหว่างผู้ผลิตกันเอง เพื่อคงอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ

เพิ่มราคาสินค้าเกษตร

ธนาคารประชาชน

สร้างแหล่งทุนหมุนเวียนให้ชนเข้าถึงได้ คนยากเข้าถึงไม่ได้คือไปเสียดอกเบี้ยแพงจากการ
กู้เงินในระบบ กู้ธนาคารประชาชนได้ขั้นต่ำ 5,000 บาท 4 ปีที่แรกปลอดดอกเบี้ย
1.1 ล้านคน ไม่มีเงินกู้ยืมบ้านพัก

กองทุนหมู่บ้าน

แหล่งเงินกู้ยืมรายชนกว่า 70,000 หมู่บ้านทั่วประเทศ ได้รับการจัดสรร
กองทุนหมู่บ้านและ 1 ตำบล 1 ศูนย์ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือเกษตรกรในหมู่บ้านได้ทำการทำ
และช่วยเหลือการบริหารแบบชาวบ้าน ทำให้กองทุนหมู่บ้านมีเงินหมุนเวียนเป็น 200,000 ล้านบาท

OTOP ช่วย SME

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชน
มีรายได้จากการขายสินค้า
OTOP กระจายได้ทั่วประเทศ 209,000 ตำบล

เอส เอ็ม แอล (SML)

ลดค่าภาษี สินค้าพาประชาชน ตั้งเครื่องใช้โดยมีประชาชนเป็นผู้ผลิตและเป็นตลาด
รวมขนาดหมู่บ้านและชุมชน 3 แฉก 5 แฉก 7 แฉก

ขจัดยาเสพติด

ระบบคัดกรองยาเสพติด ระบบคัดกรองประชาชนแบบคัดกรองที่ บำบัดผู้ประ
โยชน์ด้วยผู้ผลิต และช่วยเหลือของดี ลดจำนวนผู้ติดยาจาก 400,000 คน เหลือ
100,000 คน คัดยาเสพติดออก 87% จาก 222,945 กิโลกรัม 29,324 กิโลกรัม

30 บาทรักษาทุกโรค

โอกาสเข้าถึงการรักษาพยาบาล และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น พัฒนาระบบสุขภาพ
30 บาทรักษาทุกโรค ช่วยชีวิตคนไทยจากโรคภัย เสียเงิน 409,117 คน
ผ่าตัดสมอง 26,113 คน หัวใจ 20,257 เมสันไตและอื่น ๆ 6,106 คน

ทุนเรียนก่อน ผ่อนเมื่อมีงานทำ หวยบนดิน

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กอ. (ICL) กู้เรียนก่อน พอมีรายได้ มีงานทำ ค่อยผ่อนใช้คืนทีหลัง • ให้ทุนการศึกษาเด็กเรียนดี 2.3 ล้านทุน

ทุนเรียนต่างประเทศ 1 อำเภอ 1 ทุน

สนับสนุนลูกหลานไทยได้มีโอกาสไปศึกษาในต่างประเทศอย่างทั่วถึง 1 อำเภอ 1 ทุนการศึกษา

ภาคผนวก ก
ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการหาเสียง ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓๖ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ มาตรา ๑๐ (๒) (๓) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๕๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๘๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการหาเสียง ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการดำเนินการใด ๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"เลือกตั้ง" หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

"พรรคการเมือง" หมายความว่า พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

"ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง" หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

"ผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้" หมายความว่า ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐

"สถานี" หมายความว่า สถานี ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐

- ๒ -

หมวด ๑
การหาเสียงเลือกตั้ง

ข้อ ๕ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี อาจดำเนินการได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) แจกเอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งในเขตชุมชน สถานที่ต่าง ๆ หรืองานพิธีการต่าง ๆ โดยเอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งสามารถมีรูปถ่าย หรือข้อความเกี่ยวกับตัวผู้สมัคร

(๒) ใช้พาหนะในการหาเสียงเลือกตั้ง สำหรับกรณีรถยนต์ให้ติดแผ่นป้ายได้ไม่เกินคันละ ๒ ป้าย ซึ่งมีขนาดและจำนวนไม่เกินที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยต้องไม่ตัดแปลงรถยนต์เป็นเวทีในการหาเสียงเลือกตั้ง

(๓) ใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง

(๔) จัดทำแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยมีชื่อ รูปถ่าย หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร รูปถ่ายที่เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร

(๕) จัดหาเสื้อผ้า สิ่งของ เสื้ออาหารหรือเครื่องดื่ม สำหรับบุคคลผู้ช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยต้องแจ้งรายชื่อและจำนวนบุคคลผู้ช่วยหาเสียงเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบด้วย

(๖) โฆษณาหาเสียงเลือกตั้งผ่านทางเว็บไซต์ จดหมาย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๗) จัดทำเอกสารที่มีการกล่าวหาในช่องลงคะแนนเลือกตั้งให้กับตนเองหรือผู้สมัครอื่นเพื่อใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งให้กับตนเองหรือผู้สมัครอื่นได้ แต่การจัดทำเอกสารดังกล่าวต้องไม่มีขนาด ลักษณะ หรือสีที่คล้ายกับบัตรเลือกตั้ง

หมวด ๒
ข้อควรปฏิบัติในการเลือกตั้ง

ข้อ ๕ ในการเลือกตั้ง พรรคการเมืองหรือผู้สมัคร แล้วแต่กรณี ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) จัดฝึกอบรมให้กับบุคคลผู้ช่วยในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้ง

(๒) หลีกเลี่ยงการใช้วิชาชีพหรือประกอบอาชีพเกี่ยวกับรายการวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง สื่อสารมวลชน สื่อโฆษณา เช่น นักแสดง นักร้อง นักดนตรี พิธีกร สื่อมวลชน เป็นต้น เพื่อเอื้อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งแก่ตนเอง ผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองใด ในช่วงที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง

(๓) ดำเนินการหาเสียงเลือกตั้งโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ

/หมวด ๓ ...

- ๓ -

หมวด ๓

ข้อห้ามมิให้ปฏิบัติในการเลือกตั้ง

ข้อ ๖ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี กระทำการหรืออาศัยผู้ใดกระทำการ เพื่อจงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เช่น งานวันเกิด งานบวช งานโกนจุก งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบุญ งานเทศกาล งานขึ้นปีใหม่ หรือ งานศพ เป็นต้น

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม ชุมนุม วัด มีสยัด สุเหร่า ศาลเจ้า โรงเจ โบสถ์คริสต์ โบสถ์พราหมณ์ สำนักปฏิบัติธรรม สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ สหกรณ์กองทุนสงเคราะห์ ชุมชน ชมรม สโมสร หรือสถาบันอื่นใดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศ เช่น การบริจาคเงิน การประมูลทรัพย์สิน หรือสิ่งของในวานกุศลต่าง ๆ เป็นต้น

(๓) โฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการจัดให้มีทหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ รวมทั้งการแสดงและการละเล่นอื่น ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด รวมถึงการจัดเลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยง การประชุม อบรม สัมมนา ทัศนศึกษา หรือดูงาน เป็นต้น

(๕) ทลอลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด เช่น การปราศรัยด้วยข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง เป็นต้น

ข้อ ๗ ในการหาเสียงเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี กระทำการหรืออาศัยผู้ใดกระทำการ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการแห่กลองยาวหรือขบวนแห่อื่นๆ ในวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือบริเวณที่สมัครรับเลือกตั้ง

(๒) แจกจ่ายเอกสารเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการวาง ไปรษณีย์ที่สาธารณะ หรือแจกจ่ายควบไปกับสิ่งใด เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร เป็นต้น

(๓) รับเชิญไปออกรายการวิทยุโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียง ในช่วงที่มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนถึงวันเลือกตั้ง นอกจากกรณีตามข้อ ๒๐ ของประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐

/ ข้อ ๘...

- ๔ -

ข้อ ๘ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการการเมืองที่มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสถานอยู่ในสังกัด หรือในกำกับ สั่งหรือกระทำการด้วยประการใดให้สถานีนั้นกระทำการเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหาเสียงอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ข้อ ๙ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งโฆษณาหาเสียงไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมให้กับผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดในรายการของสถานี เว้นแต่การรายงานข่าวหรือการวิเคราะห์ข่าวของสถานีหรือผู้ใดตามหลักวิชาชีพที่ดำเนินการด้วยความเป็นกลาง

ข้อ ๑๐ ห้ามมิให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากรัฐซื้อหรือเช่าเวลาหรือรายการของสถานี หรือทำให้ได้มาซึ่งเวลาออกอากาศทางสถานีเพื่อโฆษณาหาเสียง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายอภิชาติ สุทธิคานนท์)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ประกาศคณะกรรมการเลือกตั้ง
เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๕๐

สภานิติบัญญัติแห่งชาติในมาตรา ๒๓๖(๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕ และมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๔ มาตรา ๕๐ และมาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ ๘๘/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ กรณีในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ใช้บังคับให้การใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จนถึงวันเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครและของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามประกาศนี้

ข้อ ๔ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าหมื่นบาทถ้วน)

ข้อ ๕ พรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งที่พรรคการเมืองส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนแต่ละเขตเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบห้าล้านบาทถ้วน) และใช้จ่ายได้อีกไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้งรวมกัน

ในกรณีที่ผู้สมัครแบบสัดส่วนของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งใด ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งแบบสัดส่วน ซึ่งรวมแล้วต้องไม่เกินจำนวนเงินตามวรรคหนึ่ง

- ๒ -

ข้อ ๖ ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งใหม่จำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

ข้อ ๗ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้ง ผู้ที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งจำนวนเงินไม่เกิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)

ข้อ ๘ กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใด ตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งน้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนน โดยรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่เฉพาะตำแหน่งที่ได้รับคะแนนน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มากกว่าจำนวนบัตรเลือกตั้ง ผู้ที่ไม่ประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งจำนวนเงินไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายอภิชาติ สุจริตานนท์)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ภาคผนวก ง

ภาพถ่ายของผู้ชนะการเลือกตั้งในจังหวัดเลย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย เขต 1

นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข

นางพัฒนา สังขทรัพย์

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย เขต 2

นางนันทนา ทิมสุวรรณ

นางปลั่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวกาญจนา แสนศาลา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 31 เดือน มีนาคม พ.ศ.2518
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ระดับอนุปริญญา (สาขาการบัญชี) วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น ระดับปริญญาตรี (สาขารัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	ที่ทำการปกครองอำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย
ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครอง ชำนาญการ)